

Stichting
Pensioenfonds
Capgemini Nederland

Stichting Pensioenfonds Capgemini Nederland
Reykjavikplein 1
3543 KA Utrecht

Ingeschreven in het Handelsregister van
de Kamer van Koophandel onder nummer 41184467

Verslag over het boekjaar
1-1-2024 t/m 31-12-2024

Inhoud

	Pagina
Voorwoord	5
Meerjarenoverzicht	7
Bestuursverslag	
1. Over het fonds	9
2. Ontwikkelingen in 2024	13
3. Het (Financieel) beleid	36
4. WTP en toekomst pensioenfonds	45
Toezicht & verantwoording	
Verslag raad van toezicht	49
Reactie bestuur	54
Verslag Verantwoordingsorgaan	
Verslag Verantwoordingsorgaan	55
Reactie bestuur	58
Jaarrekening	
Balans per 31 december	60
Staat van baten en lasten	62
Kasstroomoverzicht	64
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	65
Toelichting op de balans per 31 december	72
Toelichting op de staat van baten en lasten	84
Risicoparagraaf	92
Gebeurtenissen na balansdatum	99
Overige gegevens	
Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten	101
Actuariële verklaring	102
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	104

Bijlagen

Bijlage 1: Verzekerdenbestand	115
Bijlage 2: Personalía en organisatie pensioenfonds	116
Bijlage 3: Betrokken partijen	119
Bijlage 4: Begrippenlijst	121
Bijlage 5: Nevenfuncties	125

Voorwoord

In dit jaarverslag leggen we verantwoording af over het jaar 2024 en beschrijven we hoe we aan het eind van dit jaar voor stonden. We richten ons daarbij op de toezichthouders en op alle belanghebbenden die bijzonder geïnteresseerd zijn in het reilen en zeilen van ons pensioenfonds. De deelnemers aan de diverse regelingen van het fonds en andere belanghebbenden houden wij op de hoogte door specifieke uitingen, waaronder een periodieke nieuwsbrief en dit jaar net als vorige jaar een toegankelijke samenvatting van dit jaarverslag, en de jaarlijkse deelnemersbijeenkomst.

In 2024 hebben we veel tijd en aandacht besteed aan de toekomst van onze pensioenen. Na zorgvuldige analyse en intensief overleg met Capgemini en de ondernemingsraad, zijn we tot gezamenlijke conclusies gekomen.

De pensioenregelingen in Nederland gaan in het nieuwe stelsel meer op elkaar lijken. Daarom kiezen steeds meer pensioenfondsen ervoor om samen te werken of zich aan te sluiten bij grotere collectieven. Ons bestuur heeft samen met werkgever en ondernemingsraad onderzocht waar onze pensioenen en onze toekomstige pensioenregeling het beste ondergebracht kunnen worden. Samen hebben we geconcludeerd dat het aansluiten bij een Algemeen pensioenfonds voor onze deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden de beste mogelijkheid is. Werkgever en ondernemingsraad zochten naar de beste invulling voor de pensioenen in het nieuwe stelsel. Zij hebben gekozen voor een Flexibele premieregeling en zij hebben verzocht om de reeds ingegane pensioenen en de opgebouwde rechten over te zetten ('in te varen') naar het nieuwe stelsel.

We hebben een partij gevonden die zowel onze opgebouwde rechten en kapitalen kan overnemen, als de toekomstige pensioenregeling kan uitvoeren. Deze partij gaat ook het overzetten naar het nieuwe pensioenstelsel verzorgen.

Dat betekent dat we de komende tijd gaan werken aan een zorgvuldige overdracht. We zullen iedereen hierover informeren en daarvoor organiseren we informatieve bijeenkomsten, samen met de werkgever.

We hebben een druk en veelzijdig jaar achter de rug. De Raad van Toezicht, het Verantwoordingsorgaan, het bestuur en alle andere personen die bijdragen aan het fonds wil ik hartelijk danken voor hun inzet en voor de constructieve manier van samenwerken.

Bert Holsappel
Voorzitter

Meerjarenoverzicht

	2024	2023	2022	2021	2020
Aantallen					
Deelnemers	5.177	5.267	5.320	4.272 ¹⁾	3.866
Gewezen deelnemers	10.359	9.842	9.774	9.561	9.141
Pensioengerechtigden	1.654	1.464	1.324	1.215 ¹⁾	1.064
Totaal	17.190	16.573	16.418	15.048	14.071
Financiële gegevens (in duizenden euro)					
Technische voorzieningen voor risico pensioenfonds	567.039	547.726	524.740 ²⁾	781.611	852.954
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	4.690	4.285	3.872 ²⁾	0	0
Technische voorzieningen voor risico deelnemers	389.406	323.751	259.426	299.940	259.053
Reserves					
Algemene reserve	92.956	77.680	52.937	48.102	-26.586
Bijdragen van werkgevers en werknemers ³⁾	36.488	38.399	37.692	29.327	26.078
Pensioenuitkeringen	-12.781	-11.367	10.014	9.137	8.139
Beleggingen:					
– Belegd vermogen voor risico pensioenfonds	659.509	632.157	584.185	839.975	840.200
– Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	47.996	58.150	-217.367	8.072	101.261
– Return o.b.v. total return	7,80%	10,20%	-26,70%	0,90%	13,93%
– Beleggingen voor risico deelnemers	389.406	323.751	259.426	299.940	259.053
– Beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers	42.311	37.107	-62.841	18.913	23.703
– Beleggingsrendement voor risico deelnemers	11,87%	14,60%	-21,60%	8,10%	10,90%

1) Vergelijkend cijfer aangepast als gevolg van de overheveling van variabel pensioen van risico fonds naar risico deelnemers.

2) In 2023 zijn de vergelijkende cijfers over boekjaar 2022 aangepast.

3) Inclusief bijdragen voor risico deelnemers (voorheen premies pensioenspaarkapitalen).

	2024	2023	2022	2021	2020
Pensioenvermogen	1.054.091	953.442	840.975	1.129.653	1.085.421
Dekkingsgraad	109,7%	108,9%	106,7%	104,4%	97,6%
Beleidsdekkingsgraad	110,5%	109,6%	106,7%	101,8%	92,7%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	102,6%	102,8%	103,0%	103,1%	103,3%
Vereiste dekkingsgraad	108,9%	109,7%	110,7%	110,3%	110,4%
Totale pensioenuitvoerings- en administratiekosten [A]	2.852	2.095	1.530	1.295	1.588
Pensioenuitvoeringskosten per deelnemer (in euro)	418	298	230	236	322
Kosten vermogensbeheer [B]	1.435	1.405	1.779	2.121	1.939
Transactiekosten	347	419	930	868	962
Totale kosten vermogensbeheer	1.782	1.824	2.709	2.989	2.901
Kosten vermogensbeheer in percentage van het gemiddeld belegd vermogen	0,21%	0,22%	0,25%	0,26%	0,25%
Transactiekosten in percentage van het gemiddeld belegd vermogen	0,05%	0,07%	0,14%	0,10%	0,12%
Totale kosten vermogensbeheer in percentage van het gemiddeld belegd vermogen	0,26%	0,29%	0,39%	0,36%	0,37%
Totale kostenratio (exclusief transactiekosten) als percentage van het belegd vermogen [A] + [B]	0,64%	0,58%	0,48%	0,41%	0,45%

Bestuursverslag

1. Over het fonds

1.1 Algemene informatie

Stichting Pensioenfonds Capgemini Nederland is een ondernemingspensioenfonds dat is gevestigd te Utrecht. De volgende ondernemingen zijn bij het fonds aangesloten.

- Capgemini N.V. met de navolgende gelieerde ondernemingen:
 - Capgemini Nederland B.V.
 - Capgemini Educational Services B.V.

Om het verslag beter leesbaar te maken, is een begrippenlijst opgenomen (bijlage 4). Daar waar woorden zijn onderstreept, vindt u een nadere uitleg in die begrippenlijst.

1.2 Missie, visie en strategie

Een belangrijk kompas voor ons als bestuur vormt de missie, visie en strategie. Het schept voor ons en voor anderen duidelijkheid over waar wij voor staan, wat wij willen bereiken en op welke wijze wij dat doen. Omdat ontwikkelingen binnen en buiten het pensioenfonds niet stilstaan wordt periodiek de missie, visie en strategie geëvalueerd. Zo ook in 2023 wat heeft geleid tot een aanscherping ervan. Voor 2024 hebben wij geen aanpassingen doorgevoerd waarmee de missie, visie en strategie van het fonds als volgt luidt.

Missie

Wij voeren de pensioenregeling uit die Capgemini heeft afgesproken voor de medewerkers.

Visie

Als ondernemingspensioenfonds zijn wij een fonds van de deelnemers, voor de deelnemers en door de deelnemers. De belangen van de deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden staan centraal bij alle beslissingen die wij nemen. De keuzes die wij maken, willen wij duidelijk uitleggen aan alle belanghebbenden via de kanalen die ons ter beschikking staan.

Bij de overgang van een nieuwe pensioenregeling wegen wij zorgvuldig af op welke wijze dit kan gebeuren.

Strategie

Voor onze belanghebbenden willen wij flexibiliteit en keuzevrijheid bieden op een kostenbewuste manier. Bij de keuzemogelijkheden die wij bieden, wegen wij daarom steeds af welke kosten hierbij verantwoord zijn. Wij besteden de uitvoerende activiteiten uit aan betrouwbare partners.

1.3 De organisatie van het fonds

De wijze waarop ons pensioenfonds is georganiseerd wordt hieronder nader toegelicht. Voor personalia en een schematisch overzicht van de organisatie van het fonds wordt verwezen naar bijlage 2.

1.3.1 Het bestuur

Het bestuur is paritair –op voet van gelijkwaardigheid– samengesteld en bestaat uit zeven bestuursleden. De samenstelling is als volgt:

- Eén vertegenwoordiger voorgedragen door de werkgever;
- Twee vertegenwoordigers voorgedragen door de OR;
- Twee vertegenwoordigers gekozen door de deelnemers;
- Eén vertegenwoordiger gekozen door de gewezen deelnemers;
- Eén vertegenwoordiger gekozen door de gepensioneerden.

1.3.2 Het verantwoordingsorgaan

Jaarlijks leggen wij verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop dit beleid is uitgevoerd. Als bestuur dienen wij een aantal bestuursbesluiten vooraf voor advies voor te leggen aan het verantwoordingsorgaan. Verder geeft het verantwoordingsorgaan na afloop van het jaar een oordeel over het door het bestuur gevoerde beleid. Per kwartaal spreken wij het verantwoordingsorgaan over de ontwikkelingen bij het pensioenfonds en de adviezen die het verantwoordingsorgaan geeft. Het verantwoordingsorgaan overlegt eveneens ieder kwartaal met de raad van toezicht. Daarnaast wordt het verantwoordingsorgaan betrokken bij beleidsvoorbereidende discussies met het bestuur. Het verantwoordingsorgaan vertegenwoordigt alle belanghebbenden van het fonds en bestaat uit vier leden. De samenstelling is als volgt:

- Eén vertegenwoordiger namens de werkgever;
- Eén vertegenwoordiger gekozen door de deelnemers;
- Eén vertegenwoordiger gekozen door de gewezen deelnemers;
- Eén vertegenwoordiger gekozen door de gepensioneerden.

Het verantwoordingsorgaan geeft in dit jaarverslag haar oordeel over het door het bestuur gevoerde beleid in 2024. Dit verslag hebben wij van een reactie voorzien.

1.3.3 Raad van Toezicht

Ons pensioenfonds kent vanaf 1 januari 2022 een raad van toezicht welk bestaat uit drie onafhankelijke deskundigen. De raad van toezicht houdt toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken binnen het pensioenfonds, ziet toe op de adequate risicobeheersing en evenwichtige belangafweging, adviseert en rapporteert ieder kwartaal aan het bestuur en legt ieder kwartaal verantwoording af over de uitvoering van de bevoegdheden aan het verantwoordingsorgaan. Naast het toezichthouden op de algemene gang van zaken heeft de raad van toezicht in 2024 in toenemende mate aandacht besteed aan de implementatie van de WTP in relatie tot de toekomst van het pensioenfonds. In dit jaarverslag wordt separaat verslag gedaan van de bevindingen van de raad van toezicht ten aanzien van het door het bestuur in 2024 gevoerde beleid. Daarnaast kent de raad van toezicht bepaalde wettelijke goedkeuringsrechten voor te nemen bestuursbesluiten.

1.3.4 Sleutelfunctiehouders en compliance officer

Conform de Pensioenwet en uit hoofde van de Europese Richtlijn IORP II (Institutions for Occupational Retirement Provision) heeft het pensioenfonds sleutelfunctiehouders en sleutelfunctie vervullers benoemd voor risicomanagement, interne audit en actuariaat. De sleutelfunctiehouders ondersteunen vanuit de eigen rol, verantwoordelijkheid en bevoegdheden het bestuur bij voeren van een beheerste en integere bedrijfsvoering.

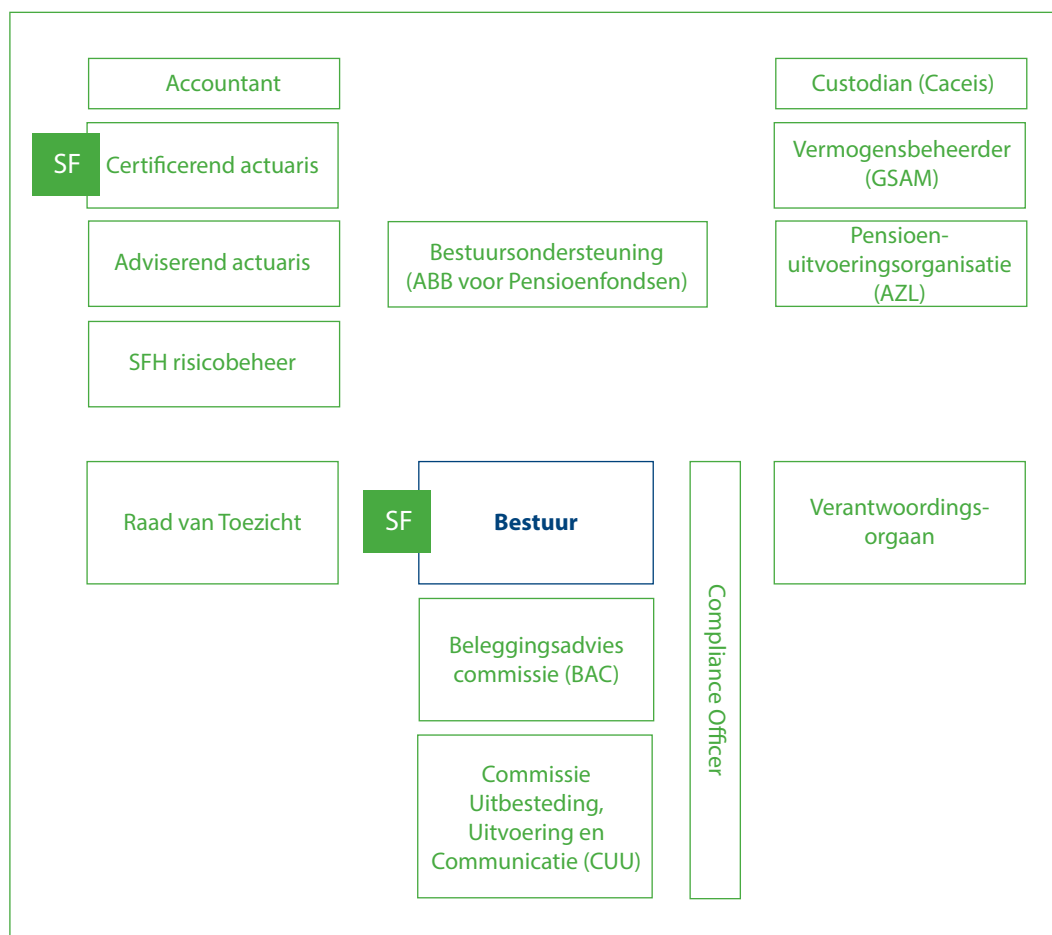
Het fonds heeft deze drie sleutelfuncties als volgt ingericht:

Sleutelfunctie	Houder sleutelfunctie	Sleutelfunctie vervuller
Risicobeheerfunctie	Externe partij (WTW)	Externe partij (WTW)
Actuariële functie	Certificerend actuaris (Triple A)	Certificerend actuaris (Triple A)
Interne auditfunctie	Bestuurslid	Externe partij (PWC)

Wij hebben aanvullend op het inrichten van de sleutelfuncties ook een compliance officer aangesteld. De compliance functie helpt het bestuur toezicht te houden op de naleving van wettelijke en interne regels, voorschriften en procedures en integriteit.

1.3.5 Commissiestructuur en governance

Het pensioenfonds werkt met een commissie en een werkgroepen structuur. Qua commissies zijn binnen het pensioenfonds de Commissie Uitbesteding, Uitvoering en Communicatie (CUUC) en de Beleggingsadviescommissie (BAC) actief. De CUUC is belast met het monitoren van de uitbestedingspartijen en het controleren dat de pensioenregeling zo goed en efficiënt mogelijk wordt uitgevoerd. De BAC heeft een adviserende en voorbereidende rol op alle onderdelen van de beleggingscyclus en monitort de uitvoering van het door het bestuur vastgestelde strategisch beleggingsbeleid en beleggingsplan. Daarnaast kent het pensioenfonds werkgroepen zoals de werkgroep Toekomst en de werkgroep Communicatie. Deze werkgroepen bestaan uit bestuursleden aangevuld met externe ondersteuning en adviseurs en hebben tot doel om inhoudelijke voorbereidingen te treffen op bepaalde specifieke onderwerpen. Daarnaast heeft het bestuur sleutelfunctiehouders (SF) die in onderstaand plaatje als SF zijn aangeduid.

Voor meer informatie over de invulling van de commissies en de taken en verantwoordelijkheden van de betreffende commissie verwijzen wij naar bijlage 2. Meer informatie over de bij het fonds betrokken partijen die in bovenstaand overzicht zijn opgenomen is te vinden in bijlage 3. In deze bijlage wordt tevens aangegeven op welke wijze de partijen betrokken zijn bij het fonds.

1.3.6 Pensioenregelingen

Het fonds voert twee verschillende pensioenregelingen uit. De uitkeringsregeling is van toepassing over de periode tot 2016 en de premieregeling vanaf 2016.

Uitkeringsregeling: opbouw tot 2016

Voor deze regeling werd door het fonds een premie ontvangen, waarvoor de deelnemer een pensioentoezegging kreeg. Vanaf 2016 worden er geen nieuwe pensioenaanspraken meer opgebouwd binnen deze regeling. Wij ontvangen vanaf 2016 geen premie meer voor de regeling.

Premieregeling: opbouw vanaf 2016

Het fonds voert de premieregeling van Capgemini Nederland uit. De regeling is modulair opgebouwd en biedt de deelnemers een levenslang ouderdomspensioen vanaf AOW-leeftijd en gedurende het deelnemerschap een partner- en wezenpensioen op risicobasis. De regeling bestaat uit de volgende modules:

- **Premieregeling**
Sinds 2016 vindt de volledige pensioenopbouw plaats binnen de premieregeling. Deze regeling heeft het karakter van een premieovereenkomst. Hierbij wordt een premie beschikbaar gesteld. De premie is een percentage van het salarisdeel boven de franchise, tot aan maximaal € 137.800,- (2024, dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd). Het percentage is leeftijdsafhankelijk. De premie wordt belegd in één of meerdere beleggingsfondsen. Op de pensioendatum wordt het aldus opgebouwde kapitaal aangewend voor de aankoop van een levenslang variabel ouderdomspensioen, eventueel gecombineerd met een partnerpensioen.
- **Vrijwillige regeling**
Als aanvulling op de pensioenopbouw in de premieregeling wordt de deelnemers de mogelijkheid geboden om door middel van vrijwillige stortingen extra pensioen te verwerven. De hoogte van de stortingen is gemaximeerd volgens een door het bestuur vastgestelde richtlijn. De maximale storting wordt uitgedrukt in een percentage van de pensioengrondslag en is leeftijdsafhankelijk. De vrijwillige regeling heeft eveneens het karakter van een premieovereenkomst.
- **Nabestaandenvoorziening**
De nabestaandenvoorziening kent het karakter van een uitkeringsovereenkomst. Het verzekerde partnerpensioen is gelijk aan 1,099% van de laatst vastgestelde grondslag (tot een salaris van € 137.800,-) vermenigvuldigd met het maximaal aantal te bereiken deelnemersjaren.
- **Aankoop pensioen uit premieregeling en vrijwillige regeling**
Bij de omzetting van kapitaal uit de premieregeling en de vrijwillige regeling naar pensioenaanspraken worden omzettingfactoren gebruikt, zoals vermeld in het factorenreglement 2024. De methodiek en de factoren worden regelmatig geëvalueerd.
- **Overgangsbepalingen**
In de regeling is een aantal overgangsbepalingen opgenomen die waarborgen dat de in de oude regelingen opgebouwde aanspraken als premievrije rechten voor de deelnemers worden meegenomen in de nieuwe regeling.

De belangrijkste kenmerken van de regeling zijn als volgt:

	2024
Pensioensysteem	Beschikbare premie
Minimum toetredingsleeftijd	Geen
Pensioenleeftijd	AOW-leeftijd
Franchise risico PP	€ 17.894,00
Franchise DC	€ 15.816,00
Partnerpensioen	1,099%

2. Ontwikkelingen in 2024

2.1.1 Algemeen

In deze paragraaf leggen wij verantwoording af over de belangrijkste ontwikkelingen van 2024 binnen het fonds. Mogelijk treft u deze informatie, in het kader van leesbaarheid en volledigheid, op meerdere plekken binnen dit bestuursverslag aan.

2.1.2 Toezicht DNB-AFM

Er zijn twee externe toezichthouders die, vanuit de overheid, toezicht houden op het fonds, namelijk de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en de Nederlandsche Bank (DNB).

AFM

De AFM houdt toezicht op de informatie die wij als fonds verstrekken. Dat kan worden aangeduid als het gedragstoezicht met name op het gebied van voorlichting en overige informatieverstrekking aan deelnemers en hun afhankelijken. De verstrekte informatie moet tijdig, duidelijk en correct zijn. Het contact met de AFM in 2024 richtte zich reguliere uitvragingen en het verzoek tot het leveren van aanvullende informatie over het risicopreferentieonderzoek. Dit naar aanleiding van sector breed onderzoek dat AFM in 2024 op dit onderwerp heeft uitgevoerd.

De AFM heeft in 2024 geen dwangsom of boete opgelegd.

DNB

DNB is belast met het prudentieel toezicht en houdt toezicht op de financiële positie van het fonds. Doel van het toezicht is bij te dragen aan de financiële stabiliteit van de financiële sector. Zo informeren wij DNB periodiek over de dekkingsgraad en de financiële positie van het fonds. Daarnaast dienen wij DNB op de hoogte te stellen van wijzingen in de statuten, reglementen en de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN). DNB toetst eveneens de (her) benoemingen van bestuurders, leden van de raad van toezicht en sleutelfunctiehouders.

In 2024 focuste het contact met DNB zich op de toekomstige ontwikkelingen bij het pensioenfonds. Doel van deze contacten was onder andere het tijdig informeren van de toezichthouder over status van de ontwikkelingen en de scenario's die zich in 2024 aftekenden.

DNB heeft in 2024 geen dwangsom of boete opgelegd en geen aanwijzing gegeven als bedoeld in artikel 171 van de Pensioenwet. Tevens is er geen sprake geweest van een benoeming van een curator of een bewindvoerder als bedoeld in 172 respectievelijk 173 van de Pensioenwet.

2.1.3 Regelgeving

Wet Toekomst Pensioenen - Nieuw Pensioenstelsel

De Wet Toekomst Pensioenen is op 30 mei 2024 na hoofdelijke stemming aangenomen. Deze wet stelt dat uiterlijk 1 januari 2027 de pensioenregeling aangepast moet zijn aan de nieuwe wetgeving.

In 2024 zijn sociale partners tot overstemming gekomen met betrekking tot het type pensioenregeling. De bedoeling is om over te gaan naar een flexibele premieregeling met gebruikmaking van de zogenoemde eerbiedigende werking. Dat betekent dat werknemers in dienst vanaf de overgangsdatum een vlakke leeftijdsonafhankelijke premie krijgen en dat huidige werknemers de bestaande progressieve premiestaffel houden. Deze nieuwe pensioenregeling staat beschreven in het transitieplan dat op 30 december 2024 op de website van het pensioenfonds is gepubliceerd. Daarnaast hebben sociale partners besloten om de uitvoering van de huidige DC-regeling en de flexibele pensioenregeling buiten het pensioenfonds onder te brengen.

Het bestuur heeft mede in het kader van de WTP aandacht besteed aan de mogelijke vervolgszenario's. Samen met externe deskundigen wegen we de verschillende scenario's om zo te komen tot een evenwichtige uitkomst voor alle groepen deelnemers en pensioengerechtigden.

Bedrag ineens

Het wetsvoorstel waar de keuze 'bedrag ineens' bij hoort is in 2024 niet van kracht geworden. De behandeling van dit voorstel is nog niet afgerond waarmee het wetgevende proces nog niet teneinde is gekomen. Samen met onze pensioenuitvoeringsorganisatie volgen wij de ontwikkelingen ten aanzien van dit proces zodat wij bijvoorbeeld tijdig de deelnemers kunnen informeren over de in de wet geboden mogelijkheden.

Digital Operational Resilience Act

De Digital Operational Resilience Act betreft een Europese verordening welke tot doel heeft om de digitale weerbaarheid van de financiële sector te vergroten door IT-risico's aanvullend te beheersen.

Pensioenfondsen vallen onder de financiële sector waarmee deze verordening ook op ons pensioenfonds van toepassing is. In 2024 hebben wij nodige voorbereidingen getroffen om per 17 januari 2025 compliant te zijn met deze regelgeving. Hiertoe hebben wij verschillende beleidsdocumenten aangescherpt en een aanvullende contractafpraak met onze pensioenadministrateur gemaakt. Na 17 januari 2025 hebben wij aanvullende operationele afspraken met de pensioenadministrateur gemaakt over het melden van ernstige ICT-incidenten, heeft het bestuur een awarenesssessie gehouden en is het informatieregister met DNB gedeeld.

2.1.4 Bestuurlijke ontwikkelingen

Op bestuurlijk niveau hebben zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan. Na de in 2023 gehouden verkiezingen onder de deelnemers hebben zij voor mevrouw Karagöz-Çakir gekozen. Dit heeft in 2024 een vervolg gekregen door de formele benoeming van mevrouw Karagöz-Çakir na de ontvangst van een verklaring van geen bezwaar van DNB.

Daarnaast bleek uit het rooster van aftreden van het bestuur dat de heer Van Hensbergen het einde van zijn zittingstermijn op 1 juli 2024 zou bereiken. De heer Van Hensbergen zit op voordracht door de werkgever in het bestuur. Na contact hierover te hebben gehad met de werkgever is de heer Van Hensbergen voorgedragen voor een nieuwe termijn binnen het bestuur van PF Capgemini. Na de verklaring van geen bezwaar van DNB hebben wij de heer Van Hensbergen per 1 juli 2024 voor een nieuwe termijn benoemd.

Tot slot hebben wij in 2024 de Beleggingsadviescommissie in het licht van kennisborging, aanvullende countervailing power en diversiteit verstevigd. De heer De Gooijer als bestuurslid en mevrouw Bosch als extern lid (niet zijnde bestuurslid) zijn aan de commissie toegevoegd. DNB heeft geen bezwaar geuit tegen deze aangepaste bemensing van de beleggingsadviescommissie.

2.1.5 Toeslagverlening en resultaat variabel pensioen 2024

In deze paragraaf geven wij een toelichting op ons besluit over de toeslagverlening en wordt ingegaan op het resultaat variabel pensioen.

Toeslagverlening 2024

In het pensioenreglement is opgenomen dat verhoging van een vastgestelde uitkering voorwaardelijk is. Een vastgestelde uitkering geldt voor deelnemers die deelnemen aan de uitkeringsregeling. Wij besluiten jaarlijks of op de pensioenrechten, voor zover de financiële positie van het pensioenfonds dit op basis van wet- en regelgeving toelaat, toeslag wordt verleend met een maximum van de jaarmutatatie van de afgeleide CPI alle bestedingen over de meest recente maand september. De meetperiode loopt voor de toeslagverlening 2024 van september 2022 tot september 2023. De toeslagmaatstaf voor de toeslagverlening per 1 januari 2024 bedroeg +/- 1,4% (CPI afgeleid sept '23 / CPI afgeleid sept '22). Omdat voor 2024 de toeslagmaatstaf negatief was, hebben we de pensioenen per 1 januari 2024 niet verhoogd.

Toeslagverlening 2025

Per 1 januari 2025 hebben wij indachtig de hierboven beschreven methodiek een verhoging van 0,79% kunnen doorvoeren op de pensioenen van de uitkeringsregeling.

Resultaat variabel pensioen 2024 en aanpassing in 2025

Ons pensioenfonds biedt vanaf 1 januari 2017, aan de deelnemers die hun pensioenkapitaal bij het fonds willen aanwenden, alleen nog een variabel pensioen aan. De financiële risico's worden hierbij door de deelnemers zelf gedragen.

Jaarlijks worden de uitkeringen uit het variabel pensioen gecorrigeerd voor het financiële resultaat, de wijziging van de levensverwachting, en het sterfteresultaat. Deze correctie vindt jaarlijks per 1 juli van het jaar plaats op basis van de resultaten die over het voorafgaande boekjaar zijn gerealiseerd.

Het totaalresultaat hebben wij hieronder opgenomen. De aanpassingspercentages liggen tussen -1,04% en 3,12%. Het resultaat is afhankelijk van maand waarin het pensioen is ingekocht. Hierbij merken wij het volgende op:

- In het jaar van toetreding wordt geen resultaat toegedeeld. Het resultaat over het jaar van toetreding wordt pas in het volgende jaar toegekend.
- Voor deelnemers die later in het boekjaar zijn toetgetreden tot het collectief wordt alleen het resultaat over de periode na toetreding vastgesteld (gesloten systeem).
- Het beleggingsresultaat wordt voor deelnemers die later intreden elke maand vastgesteld (rekening houdend met rendement, oprenting en wijziging Technische Voorziening) en aan het eind van het jaar wordt dat geaggregeerd en toegekend. Het jaarlijkse beleggingsresultaat wordt dus niet pro rata toegekend, om de gevolgen van schommeling op de financiële markten te beperken.
- Voor gepensioneerden die al vóór 2024 een variabel pensioen ontvangen geldt het percentage dat bij inkoop januari staat, te weten 3,12%.

De betrokkenen worden vooraf schriftelijk geïnformeerd alvorens de aanpassing in de uitkering door te voeren.

Historische aanpassingen variabel pensioen

Resultaat over het jaar	Procentuele aanpassing pensioenen die reeds eerder zijn ingegaan	Datum aanpassing
2017	4,16%	1 juli 2018
2018	-3,33%	1 juli 2019
2019	10,04%	1 juli 2020
2020	8,37%	1 juli 2021
2021	7,07%	1 juli 2022
2022	-5,72%	1 juli 2023
2023	2,12%	1 juli 2024
2024	3,12%	1 juli 2025

2.2 Goed pensioenfondsbestuur

Wij hanteren de principes van goed pensioenfondsbestuur zoals die zijn voorgeschreven in de Code Pensioenfondsen. De Code wordt gebruikt als leidraad, maar laat ruimte voor de eigen verantwoordelijkheid van het bestuur. In de paragrafen hieronder wordt nader ingegaan op de Code Pensioenfondsen, deskundigheidsbevordering, naleving gedragscode, het omgaan met klachten, en de evenwichtige belangafweging

2.2.1 Code pensioenfondsen 2024

De code Pensioenfondsen is de invulling van de in de wet genoemde principes voor goed pensioenfondsbestuur. Op onderdelen kan en mag een andere invulling gegeven worden op basis van het uitgangspunt: pas toe of leg uit (comply or explain). Wij handelen in de geest van de Code Pensioenfondsen.

In 2023 is de code pensioenfondsen uit 2018 tegen de achtergrond van maatschappelijk ontwikkelingen zoals de start van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel, duurzaamheid, diversiteit en inclusie herzien. De herziene Code Pensioenfondsen is op 21 november 2023 gepubliceerd in de Staatscourant.

Toetsing aan de code pensioenfondsen

De code pensioenfondsen schrijft voor om naast te rapporteren over de afwijkingen ten opzichte van een norm ook standaard te rapporteren een viertal normen. Dit zijn:

Norm 1: Het pensioenfonds heeft een missie, visie en strategie. Daarin beschrijft het pensioenfonds wat het pensioenfonds wil betekenen en bereiken voor zijn belanghebbenden, rekening houdend met hun voorkeuren en belangen. Op deze wijze bepaalt het pensioenfonds wat zijn strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding, zijn. Het pensioenfonds evalueert zijn missie, visie en strategie periodiek en rapporteert hierover in zijn bestuursverslag.

Norm 4: Het pensioenfonds verdiept zich in de voorkeuren van de bij het pensioenfonds betrokken belanghebbenden en betreft deze voorkeuren bij het bepalen van zijn strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten en gaat daarover met de belanghebbenden in gesprek. Het pensioenfonds rapporteert hierover jaarlijks in het bestuursverslag.

Norm 34 Het pensioenfonds heeft een schriftelijk beleid vastgesteld om de diversiteit en inclusie in zijn fondsorganen te vergroten of in stand te houden. Dit beleid stelt passende doelen op ten aanzien van de mate van diversiteit op alle voor het pensioenfonds relevante maatschappelijke aspecten, waaronder tenminste geslacht of genderidentiteit, leeftijd en sociaal-culturele achtergrond. Op basis van dit beleid heeft het

pensioenfonds een planmatige aanpak gericht op het bereiken van deze doelen. Het bestuur herijkt dit beleid periodiek en rapporteert jaarlijks in het bestuursverslag over de resultaten van dit beleid.

Norm 35 Ten aanzien van leeftijdsdiversiteit geldt als minimum dat er tenminste één persoon zitting heeft in het bestuur en het verantwoordingsorgaan of het belanghebbendenorgaan die jonger is dan 40 jaar. Ten aanzien van genderdiversiteit geldt als minimum dat er in de genoemde organen variatie is in geslacht of genderidentiteit.

Daarnaast zien wij drie normen waarvan wij afwijken. Dit betreft norm 5 "Het pensioenfonds heeft een beleid over de wijze waarop het deelnemers keuzebegeleiding biedt bij keuzes binnen de pensioenregeling. Het pensioenfonds evalueert periodiek de uitvoering en de effectiviteit van dit beleid en stuurt waar nodig bij", de eerder aangehaalde norm 35 en norm 37 "De eerste zittingstermijn van een lid van het bestuur, de raad van toezicht, het belanghebbendenorgaan of verantwoordingsorgaan is maximaal vier jaar. Deze leden kunnen voor een tweede termijn van maximaal vier jaar worden benoemd. Een bestuurslid en een lid van het belanghebbendenorgaan of verantwoordingsorgaan kunnen als daarvoor aanleiding bestaat voor een derde termijn van maximaal vier jaar worden benoemd. In dat geval onderbouwt het bestuur de aanleiding voor een derde benoeming en deelt het bestuur dit met de overige organen. Leden van een visitatiecommissie zijn maximaal acht jaar betrokken bij hetzelfde pensioenfonds".

Reactie van het bestuur op de toetsing en de afwijking ten opzicht van een norm

In dit jaarverslag komt naar voren waarom wij als pensioenfonds bestaan, wat wij willen bereiken en hoe wij dat doen. Deze vragen worden beantwoord in de missie respectievelijk visie en strategie zoals opgenomen in paragraaf 1.2 van dit bestuursverslag. Daarnaast hebben wij op meerdere plekken in dit verslag informatie opgenomen over de invulling ervan zoals in de paragraaf 2.6 en 2.7. Hiermee geven wij invulling aan norm 1 uit de code pensioenfonds.

Daarnaast vinden wij het hebben van een open cultuur waar ruimte is voor verschillen in identiteit, achtergrond in kennis en vaardigheden van toegevoegde waarde om te komen tot een gedegen beeld-oordeel en besluitvorming. Dit houdt ons scherp, helpt ons bij de evenwichtige belangafweging doordat meerdere gezichtspunten aan bod komen en levert een positieve bijdrage aan het mitigeren van bepaalde risico's binnen het bestuurlijke proces. Ons bestuur prijst zich altijd gelukkig met een divers bestuur. Dat is in het verleden zo geweest en in 2024 hebben wij dat kunnen voorzetten. Deels ligt onze diversiteit verscholen in het bestuursmodel (paritair model) waardoor de belangen van meerdere geledingen aan de bestuurstafel aan bod komen. Maar wij zien ook dat de oproep voor kandidaten bij de laatste verkiezingen voor de deelnemersgeleding (2023) een divers aantal mensen (acht kandidaten) met verschillende achtergronden (in bijvoorbeeld kennis en/of aandachtsgebied) heeft aangetrokken. Na de gehouden verkiezingen is mevrouw Karagöz-Çakir benoemd als bestuurslid. Ook in andere gremia van het pensioenfonds zoals het verantwoordingsorgaan, de raad van toezicht en de beleggingsadviescommissie zien wij diversiteit terug. Wij zullen ons, gesteund door ons diversiteitsbeleid, blijven inzetten om verschillende denkbeelden en inclusie binnen ons pensioenfonds te behouden en te bevorderen. Gelet op bovenstaand zijn wij van mening dat wij voldoen aan norm 34 en gedeeltelijk voldoen aan norm 35 van de code pensioenfonds. De variatie in geslacht komt tot uiting, maar niemand heeft een leeftijd van jonger dan 40 jaar. Dit zal bij het opstellen van het functieprofiel voor toekomstige verkiezingen nadrukkelijker meegenomen worden.

De diversiteit van denkbeelden wordt niet alleen behaald door binnen het bestuur verschillende achtergronden (in bijvoorbeeld kennis en/of aandachtsgebied) te hebben, maar ook door contacten te onderhouden met onze stakeholders. De jaarlijkse deelnemersbijeenkomst, en de gesprekken waarbij alle deelnemers van het pensioenfonds zich kunnen aanmelden voor een gesprek met (een afvaardiging van) het bestuur zijn voorbeelden hiervan. De gesprekken zijn afgestemd op de planning van de bestuursvergaderingen waarmee signalen van stakeholders direct meegenomen kunnen worden richting het bestuur. In 2024 zijn bovenstaande middelen aangevuld met een onderzoek naar de communicatie rondom de nieuwe pensioenregels en aanvullende informatiesessies over de huidige pensioenregeling. Niet alle voorkeuren kunnen direct worden vertaald in concreet resultaat. Maar de vertaling van de nieuwsbrief in het Engels en de mogelijkheid tot de vertaling van website in het Engels zijn voorbeelden waarop wij

invulling hebben gegeven aan een voorkeur en behoefte van onze stakeholders. Wij menen daarmee in 2024 te voldoen aan norm 4 van de code pensioenfondsen.

Norm 5 schrijft voor dat het pensioenfonds beleid heeft over de wijze waarop het deelnemers keuzebegeleiding biedt. Ons fonds biedt uiteraard keuzebegeleiding in paragraaf 2.7 van dit verslag wordt dat nader toegelicht. Daarnaast beschikt ons fonds over meerdere documenten die een bijdrage leveren aan communicatie zoals het communicatiebeleid en het communicatiejaarplan. Dit is in december 2023 aangevuld met het vaststellen van de ambities per life event. Aandachtspunten die wij destijds gesignaleerd hadden hebben een vervolg gekregen door verbeteracties uit te voeren zoals de vertaling van de website. De verschillende beleidsdocumenten, plannen en acties zijn nog niet verankerd een algemeen keuzebegeleidingsbeleid. Dit wordt nader uitgewerkt.

Voor wat betreft norm 37 geldt dat het fonds twee bestuursleden heeft met een benoeming voor een derde termijn. Voor één van de benoemingen betrof dit een, voor de destijds geldende wet- en regelgeving, gangbare verlenging; voor de andere benoeming heeft het bestuur verzwaarde motivering toegepast. Op 8 maart 2024 heeft De Nederlandsche Bank een verklaring van geen bezwaar afgegeven voor deze benoeming.

Opvolging geconstateerde afwijkingen zoals gerapporteerd in het vorige jaarverslag

In het vorige jaarverslag hebben wij een afwijking op norm 21 gerapporteerd. In deze norm is opgenomen dat het fonds een klokkenluidersregeling kent en bevordert dat ook externe dienstverleners een klokkenluidersregeling hebben. De organisatie zorgt ervoor dat men weet hoe en bij wie kan worden gemeld.

Het onderwerp van de klokkenluidersregeling is in 2024 met de externe Compliance Officer besproken waarna wij het advies hebben overgenomen. Het pensioenfonds beschikt over een klokkenluidersregeling. Dit samen met de norm uit ons uitbestedingsbeleid dat externe partijen een klokkenluidersregeling dienen te hebben, maakt dat wij voldoen aan norm 21 uit de code pensioenfondsen zoals die van toepassing was op boekjaar 2023.

2.2.2 Deskundigheid en deskundigheidsbevordering

De Pensioenwet stelt kwaliteitseisen aan (individuele) bestuurders. Wij moeten ons professioneel gedragen, beschikken over de juiste vaardigheden, competenties en kennisniveau. Om deze onderdelen op niveau te houden en de veranderingen daarin te monitoren werken wij met een opleidingsbeleid, opleidingsplan en een geschiktheidsmatrix die wij periodiek evalueren. In de matrix is in één oogopslag duidelijk hoe ieder bestuurslid als individu en het bestuur als geheel qua geschiktheid scoort op de elementen uit de beleidsregel geschiktheid. Voor 2024 hebben wij behoefte aan kennissessies gehad over onder andere de pensioentransitie en juridische elementen daarin. Mede hierdoor is ook in 2024 de kennis en kunde op het gewenste niveau gebleven om het fonds goed te kunnen besturen.

Een tweede element dat bijdraagt aan de deskundigheidsbevordering van het bestuur is de jaarlijkse zelfevaluatie. In 2024 hebben twee (zelf)evaluaties plaatsgevonden. Aan het begin van 2024 had de zelfevaluatie betrekking op het bestuur. Lopende het jaar 2024 is invulling gegeven aan de verbeteracties. Gaandeweg het verslagjaar merkten wij dat de interacties tussen de verschillende gremia (bestuur, verantwoordingsorgaan en raad van toezicht) gelet op de belangrijke besluiten die genomen moeten worden intensiever werd. Een effectieve samenwerking waarbij rekening wordt gehouden met de governance van ons pensioenfonds is daarbij van belang. Dit heeft ertoe geleid dat in samenspraak met het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht een aanvullende zelfevaluatie in het najaar is uitgevoerd. De zelfevaluatie vond plaats onder begeleiding van een extern deskundige en bestond uit een zelfevaluatie per gremium en een evaluatie over de interacties tussen de verschillende gremia. De inzichten uit deze uitgebreide evaluatie nemen wij mee richting 2025.

2.2.3 Integriteit en naleving gedragscode

Het pensioenfonds heeft een eigen gedragscode die in 2023 door ons is geëvalueerd en vastgesteld. Deze gedragscode is in 2024 ook van toepassing geweest. In juni 2024 hebben wij de gedragscode na advies van de externe compliance officer aangescherpt. Deze aangescherpte versie kent als ingangsdatum januari 2025. Hieronder wordt gerapporteerd over gedragscode die geheel 2024 gold.

De leden van het verantwoordingsorgaan, de Raad van Toezicht en wij vanuit het bestuur hebben schriftelijk verklaard dat de gedragscode in het afgelopen jaar is nageleefd en dat alle verplichtingen uit hoofde van de gedragscode zijn nagekomen.

De voornoemde verklaring vormt één manier waarop wij aandacht hebben voor het nakomen van de gedragscode. Een andere manier is het structureel geagendeerd hebben van het onderwerp compliance en mededelingen van dien aard aan het begin van iedere bestuursvergadering. Wij melden iedere bestuursvergadering eventuele uitnodigingen en cadeaus die men heeft ontvangen of heeft aangeboden gekregen. Dit wordt vastgelegd in de notulen. Het aantal en de waarde van ontvangen uitnodigingen en cadeaus was afgelopen jaar zeer gering. Daarnaast bespreken wij periodiek het overzicht van de eventuele nevenfuncties van de bestuursleden, de leden van het verantwoordingsorgaan en de Raad van Toezicht. De compliance officer heeft daarnaast een geactualiseerde lijst met nevenfuncties. De lijst geeft ons geen reden tot zorg en er is geen indicatie van belangenverstrengeling en daar waar wij als bestuur twijfelen nemen wij maatregelen dan wel vragen wij de compliance officer om advies.

Verslag Compliance Officer

Conform de wens van het bestuur van het pensioenfonds is de rol van Compliance Officer per 1 april 2024 overgedragen naar een externe Compliance Officer. Eind maart 2024 heeft hiertoe de overdracht plaatsgevonden. De aftredende Compliance Officer heeft tijdens de overdracht aangegeven dat in het eerste kwartaal geen incidenten zijn gemeld en geen reden heeft aan te nemen dat zich incidenten hebben plaatsgevonden, maar dat er zich wel een non-compliance ¹⁾ situatie heeft voorgedaan bij de pensioenuitvoerder. Dit onderstreept het belang van een goede, jaarlijkse integriteitsrisicoanalyse.

Verslag extern Compliance Officer

Inleiding

Compliance is 'het bewerkstelligen van een integere bedrijfsvoering van de stichting en een integere cultuur waar het als vanzelfsprekend is dat verbonden personen handelen in overeenstemming met de geldende maatschappelijke normen en de wet- en regelgeving en alle (relevante) interne regelgeving waaronder de gedragscode'. Het fonds heeft een gedragscode die wordt nageleefd door de leden van het bestuur, de Raad van Toezicht, het Verantwoordingsorgaan en andere aan het fonds verbonden personen. Doel van deze gedragscode is het stellen van regels en richtlijnen teneinde belangenconflicten (of schijn daarvan) tussen het fonds en de verbonden personen te voorkomen.

Het bestuur van het pensioenfonds is verantwoordelijk voor het waarborgen van een beheerste en integere bedrijfsvoering. De Compliance Officer geeft hier invulling aan door het toezicht op de naleving van de Pensioenwet en de Wet op het Financieel Toezicht als ook de interne procedures en gedragsregels zoals de gedragscode van het fonds.

Rapportage over het boekjaar 2024

In de vergadering van 28 februari 2025 is de compliance rapportage door het bestuur behandeld. In de compliance rapportage over 2024 is aangegeven, dat:

- De meldingen die de verbonden personen in 2024 hebben gedaan, vallen binnen de normen van de gedragscode van het pensioenfonds;
- De Compliance Officer heeft geconstateerd dat diverse documenten aangepast zijn.

¹⁾ Dit betreft het toetsen van de Nationale Sanctielijst Terrorisme, zoals toegelicht in het jaarverslag over 2023.

- Er geen meldingen zijn geweest van onbehoorlijk handelen;
- Er geen meldingen zijn geweest en/of signalen zijn ontvangen met betrekking tot fraude;
- Er een aantal meldingen van operationele (generieke en specifieke) incidenten en datalekken zijn geweest. De meldingen van deze incidenten en datalekken geven geen aanleiding tot nader onderzoek.
- Er aandachtspunten voor het boekjaar 2025 zijn.

Over 2024 is een quickscan verricht om vast te stellen of de kern-uitbestedingspartijen, AZL en GSAM, voldoen aan een aantal voor het pensioenfonds van belang zijnde integriteitsnormen. Er zijn geen directe bevindingen. In het kader van opzet en bestaan kan vastgesteld worden dat de uitbestedingspartners beleid op een specifiek thema hebben en dat dit passend is voor het pensioenfonds.

Aandachtspunten 2025

De aandachtspunten 2025 zijn gesplitst in 2 onderdelen: Speerpunten toezichthouders en specifieke aandachtspunten voor het pensioenfonds 2025. De belangrijkste specifieke aandachtspunten worden hierna weer gegeven:

- Om (voldoende) compliant te zijn, is een aantal documenten in 2024 aangepast. In Q2 2025 zal de SIRA nog worden beoordeeld op wenselijkheid en/of noodzakelijkheid van aanpassingen.
- De compliance officer vraagt aandacht van het bestuur en de bestuursorganen voor het hebben van een plan B mocht de voorgenomen collectieve waardeoverdracht (CWO) niet doorgaan. De compliance officer wijst daarbij op het principe van 'going concern'.
- De compliance officer heeft geconstateerd dat bij de uitvraag naleving gedragsnormen over 2024 de medewerkers van bestuursondersteuning niet zijn meegenomen. De compliance officer verzoekt het bestuur, gezien hun betrokkenheid, om deze personen in 2025 wel als verbonden personen aan te wijzen.
- Aandacht voor klachtproces GSAM.

Het verslag van de externe compliance officer bevestigt ons in de strategie dat wij uitbesteden aan betrouwbare partners. Daarnaast herkennen wij de aandachtspunten die de externe compliance officer in zijn verslag heeft opgenomen. Voorbereidingen voor de SIRA zijn bijvoorbeeld al getroffen. Wij nemen de andere aandachtspunten ter harte en beoordelen welke maatregelen passend zijn om te nemen.

2.2.4 Evenwichtige belangafweging

Eén van de eisen die de Pensioenwet ¹⁾ stelt is dat personen die het beleid bepalen zich bij invullen van hun taak richten naar de belangen van de bij het pensioenfonds betrokken deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden, de pensioengerechtigden en de werkgever.

Wij geven hier invulling aan door als paritair bestuur op voet van gelijkwaardigheid te functioneren, zoals beschreven in de paragraaf over de organisatie van het pensioenfonds. Verschillende belanghebbenden worden hierdoor vertegenwoordigd tijdens de besprekingen in ons bestuur, waarbij overigens elk bestuurslid vanuit het algemene fondsbelang handelt en er geen sprake is van "fracties". Om een nadere invulling te geven aan de evenwichtige belangafweging hebben wij een evenwichtigheidskader opgesteld. Dit kader dient als leidraad bij het nemen van evenwichtige besluitvorming. De volgende elementen zijn onder andere in het evenwichtigheidskader opgenomen:

- Eenvoud (De regeling is transparant en duidelijk);
- Consistentie (met eerdere principes, zoals individuele flexibiliteit);
- Redelijkheid (er is geen sprake van onredelijke bevoordeling/benadeling);
- Proportionaliteit (terughoudendheid met ingewikkelde regelingen voor kleine groepen);

¹⁾ Artikel 105 Pensioenwet

- Uitlegbaarheid en begrijpelijkheid (communiceren in te verwachten uitkeringen in plaats van percentages); en
- Uitvoerbaarheid (ook gelet op de kosten).

Tot slot nemen wij de risico's en de risicobeheersing ervan mee in onze besluitvorming. Wij zijn van mening dat het volledig risicoloos inrichten van een pensioenorganisatie niet mogelijk is. Wij nemen immers risico's bij beleggen ten behoeve van het behalen van rendement. Het zo goed mogelijk mitigeren van de risico's valt binnen de invloedsfeer van ons als bestuur. Voor een nadere toelichting op de risicobeheersing verwijzen wij naar hoofdstuk 2.6.

2.2.5 Beloningen

De code pensioenfonds schrijft voor dat het pensioenfonds een beheerst en duurzaam beloningsbeleid hanteert waarbij de beloning in redelijke verhouding staat tot de verantwoordelijkheid, functie-eisen en tijdsbeslag. Hiertoe hoe hebben wij een beloningsbeleid vastgesteld. Dit beleid komt erop neer dat bestuursleden en leden van het verantwoordingsorgaan geen beloning vanuit het pensioenfonds ontvangen. De externe Leden van de raad van toezicht ontvangen een passende vergoeding die niet gerelateerd is aan de financiële resultaten van het pensioenfonds. Gelet op de toegenomen tijdsbesteding als gevolg van de toekomstige ontwikkelingen van het pensioenfonds is deze vergoeding na advies van het verantwoordingsorgaan in 2024 herzien en meer in lijn gebracht met het uitgangspunt van de redelijke verhouding tussen de beloning en het tijdsbeslag zoals verwoord in de code pensioenfonds.

2.2.6 Aanbevelingen vanuit het jaarverslag 2023

Naar aanleiding van hun controle op of beoordeling van het jaarwerk 2023 zijn door de certificerend actuaire, de accountant, het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht aanbevelingen gedaan. De aanbevelingen van de bovengenoemde partijen zijn door ons opgepakt en de opvolging van de aanbevelingen is schriftelijk vastgelegd en gedeeld met deze partijen.

2.3 Klachten en geschillen

Wij streven ernaar om onze dienstverlening zo goed als mogelijk te doen. Dit laat onverlet dat wij een aantal keren kennis hebben genomen van signalen van ongenoegen van (gewezen) deelnemers en gepensioneerden over zaken rondom de geleverde dienstverlening van de pensioenuitvoeringsorganisatie. Deze signalen van ongenoegen hebben wij intensief besproken met de pensioenuitvoeringsorganisatie. Waar deze signalen naar het oordeel van de klager niet naar tevredenheid waren afgerond kan gebruik worden gemaakt van onze klachten- en geschillenregeling en staat een behandeling door onze Klachten- en geschillencommissie open. Wij houden bij de behandeling van klachten de Gedragslijn Goed omgaan met klachten van de Pensioenfederatie in ogenschouw. Daarnaast is het pensioenfonds sinds 1 januari 2024 aangesloten bij de externe klachten- en geschilleninstantie (GIP).

In 2024 heeft de Klachten- en geschillencommissie acht klachten in behandeling genomen. Zes van deze klachten zijn afgehandeld. De inhoud van de klachten waren uiteenlopend van aard, maar samengevat gingen deze klachten over de pensioenberekening en behandelingsduur respectievelijk informatieverstrekking. De afhandeling van de andere twee klachten krijgt een vervolg in 2025. Bij deze klachten is ook de externe klachten- en geschilleninstantie (GIP) vanuit een bemiddelingsrol betrokken.

Uitingen van ongenoegen zijn voor ons mede aanleiding om processen kritisch te bekijken en verbeteringen door te voeren. Aandachtspunten ten aanzien van de behandelingsduur zijn in 2024 intensief met de uitvoeringsorganisatie besproken wat tot verbetering heeft geleid. De monitoring hiervan blijft in 2025 onze aandacht krijgen.

2.4 Beleggingsbeleid

Het fonds voert twee pensioenregelingen uit: de sinds 2016 gesloten uitkeringsregeling en de premieregeling. Voor beide regelingen worden kapitalen belegd. Vanwege de verschillende aard van de regelingen hebben we voor iedere regeling een eigen beleggingsbeleid gedefinieerd. Deze zijn gebaseerd op eenzelfde set investeringsprincipes en ook in de verdere uitwerking streven

we ernaar om waar mogelijk dezelfde richtlijnen te gebruiken. Denk hierbij met name aan het MVB- beleid en aan de criteria waarop vermogensbeheerders worden geselecteerd en geëvalueerd.

In de volgende paragrafen komen eerst de investeringsprincipes aan de orde, dan het beleggingsbeleid en de gerealiseerde rendementen van de uitkeringsregeling, daarna die van de premieregeling. Waarna de realisatie van het MVB beleid aan de orde komt en de wijze waarop de SFDR-wetgeving is geïmplementeerd.

2.4.1 Investeringsprincipes

Aan het beleggingsbeleid liggen de volgende investeringsprincipes, ten grondslag:

- 1. Het pensioenfonds belegt alleen in categorieën waarvan het de risico's kan beoordelen;
- 2. Het pensioenfonds is een lange termijn belegger;
- 3. Diversificatie is van belang;
- 4. Risico vereist een extra rendement;
- 5. Het pensioenfonds belegt passief tenzij;
- 6. Het pensioenfonds gebruikt derivaten alleen om risico's te beheersen;
- 7. Uitbesteding is noodzakelijk;
- 8. Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) draagt bij aan de lange termijn doelstelling van het fonds en neemt, gelet op de omvang en mogelijkheden van het fonds, een realistische plaats in binnen het beleggingsbeleid.

In 2024 zijn de investeringsprincipes niet gewijzigd.

2.4.2 Beleggingsbeleid en jaarplan uitkeringsregeling 2024

In 2024 is er geen ALM studie voor de uitkeringsregeling uitgevoerd. Het strategisch beleggingsbeleid is in 2024 niet aangepast. Op basis van de uitkomsten van de ALM-studie uit eind 2022 zijn de verdeling matchingportefeuille/returnportefeuille en het percentage renteafdekking als volgt:

Categorie	Strategisch	Minimum	Maximum
Returnportefeuille	37%	32%	42%
Matchingportefeuille	63%	58%	68%
Renteafdekking (o.b.v. zuivere swapcurve):			
Renteafdekking	60%	55%	65%

We hebben parameters gedefinieerd, die een indicatie geven of de resultaten van een eerdere ALM-studie nog in voldoende mate passen bij de economische realiteit van nu. Worden de gedefinieerde waarden overschreden, dan onderzoeken we of een nieuwe ALM-studie nodig is. Dit was in 2024 niet het geval.

Een andere hoeksteen van het beleggingsbeleid betreft de categorieën waarin wij beleggen. Per mogelijke beleggingscategorie hebben wij een z.g. investment case opgesteld. Hierin worden vragen beantwoord zoals:

- Levert de beleggingscategorie op de lange termijn voldoende rendement op in relatie tot het risico dat in deze categorie gelopen wordt;
- Is het risico dat we lopen aanvaardbaar;
- Passen de karakteristieken binnen de investeringsprincipes;
- Is beleggen in de categorie transparant;
- Wat zijn de ESG-karakteristieken;
- Hoe complex is beleggen in de categorie.

Een beleggingscategorie wordt om de drie jaar geëvalueerd. In 2024 hebben wij de volgende categorieën geëvalueerd:

- LDI,
- Hypotheken,
- Aandelen Emerging markets,
- Vastgoed.

De evaluaties hebben niet geleid tot aanpassingen in het beleggingsbeleid.

Daarnaast hebben we in 2024 het beleid op het gebied van securities lending, liquiditeitsrisico's en concentratierisico's geëvalueerd. Op het gebied van securities lending is het beleid toereikend gebleken. Bij liquiditeitsrisico's en concentratierisico's hebben we naar aanleiding van de evaluatie kleine aanpassingen doorgevoerd.

Strategische beleggingsportefeuille uitkeringsregeling 2024

Eind eerste kwartaal 2024 lag de beleidsdekkingsgraad van het fonds boven de vereiste dekkingsgraad (VEV) en is het fonds uit herstel. Dit betekent echter niet dat het strategisch beleggingsbeleid ingrijpend aangepast kan worden. De beleidsdekkingsgraad ligt maar weinig boven de vereiste dekkingsgraad en we willen voorkomen dat we weer onder de vereiste dekkingsgraad komen. Derhalve zijn wel onderzoeken gedaan in hoeverre het fonds haar risicoprofiel zou kunnen aanpassen, maar er zijn nog geen concrete wijzigingen in het strategische beleggingsbeleid aangebracht.

Eind 2024 was de strategische beleggingsmix als volgt:

Beleggingscategorie (Strategische norm)	2024
Vastrentend	72,0%
Staatsobligaties	19,0%
Geldmarkt + swaps	15,0%
IG Bedrijfsobligaties	19,0%
Hypotheken	10,0%
Obligaties opkomende markten	5,0%
Senior Loans	4,0%
Aandelen	27,5%
Ontwikkelde markten	24,5%
Opkomende markten	3,0%
Alternatieve beleggingen	0,5%
Vastgoed	0,5%
Totaal	100,0%

Feitelijke beleggingsportefeuille en rendement

In de uitkeringsregeling is in 2024 een rendement behaald van 7,8%. Het resultaat is een gevolg van:

- een daling van de marktrente. Vergeleken met het begin van 2024 lag de rente eind van het jaar gemiddeld 0,17% lager. De matchingportefeuille, die gericht is op de afdekking van de verplichtingen (renteafdekking) heeft mede daardoor een rendement gemaakt van 3,0%.
- en

- een stijging van de waarde van aandelen met 19,9%. Samen met de stijging van de waarde van de vastrentende waarden in de returnportefeuille van 5,2% heeft dit gezorgd voor een rendement van de returnportefeuille van 16,4%.

Door de lagere rente zijn ook onze pensioenverplichtingen gestegen. Per saldo heeft dit geleid tot een 1,3%-punt hogere dekkingsgraad (van de uitkeringsregeling).

In de volgende tabel wordt per beleggingscategorie het feitelijk aandeel in de beleggingsmix ultimo 2024 vergeleken met de strategische mix. Verder wordt het behaalde rendement waar mogelijk vergeleken met de benchmark. Alle rendementscijfers zijn na aftrek van kosten.

Rendementen	Markt	Feitelijk	Norm	Portefeuille rendement	Benchmark rendement
	Waarde (x € 1 miljoen)				
Matching Portefeuille	417,2	60,0%	63,0%	3,0%	5,1%
– Staatsobligaties	111,3	16,0%	19,0%	-2,0%	n.v.t.
– Hypotheken	72,8	10,5%	10,0%	5,8%	n.v.t.
– IG Bedrijfsobligaties	124,5	17,9%	19,0%	1,8%	1,9%
– (Bijdrage) Swaps	18,0	2,6%	15,0% ¹⁾	n.v.t.	n.v.t.
– Geldmarktfonds	94,0	13,5%		3,8%	3,6%
– Liquide middelen	- 3,3	-0,4%		n.v.t.	n.v.t.
Return Portefeuille	278,0	40,0%	37,0%	16,4%	16,0%
– Overige Vastrentende waarden	59,4	8,5%	9,0%	5,2%	6,3%
– Aandelen	215,5	31,0%	27,5%	19,9%	19,4%
– Niet-beursgenoteerd vastgoed	3,1	0,4%	0,5%	10,7%	12,32%
Totaal	695,3	100,0%	100,0%	7,8%	8,9%

Aandelen

De aandelenportefeuille behaalde in 2024 een rendement van 19,9%, beter dan het rendement van de benchmark van 19,4%. De aandelen zijn passief belegd. Dat het rendement (na kosten) beter is dan de benchmark (voor kosten) heeft als oorzaak dat het pensioenfonds in veel landen vrijgesteld is van dividendbelasting. De benchmark houdt daar geen rekening mee. De vrijstelling geldt alleen voor ontwikkelde markten.

Daarnaast gebruiken we aangepaste benchmarks vanwege uitsluiting van een aantal sectoren als gevolg van ons MVB beleid

Aandelen opkomende markten hebben ook in 2024 minder gepresteerd dan aandelen ontwikkelde markten. Vooral de bezorgdheid over de vastgoedsector in China en de verdere groeivertraging lagen hieraan ten grondslag.

¹⁾ De norm van 15% betreft de categorieën swaps, geldmarktfondsen en liquide middelen samen.

Rendement Aandelen

	Portefeuille	Benchmark
Aandelen Ontwikkelde markten	20,4%	19,9%
Aandelen Opkomende markten	14,6%	14,7%
Totaal	19,9%	19,4%

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden portefeuille bestaat uit twee delen:

1. De beleggingscategorieën die gericht zijn op het afdekken van de pensioenverplichtingen (renteafdekking) en onderdeel zijn van de matchingportefeuille;
2. De beleggingscategorieën die gericht zijn op het behalen van extra rendement boven op de pensioenverplichtingen en onderdeel zijn van de returnportefeuille.

Met de matchingportefeuille beogen wij voor 60% van onze pensioenverplichtingen op marktwaarde het renterisico af te dekken. Naast derivaten (renteswaps) en geldmarktfondsen, horen hiertoe ook hypotheek en obligaties, waarvan de waarde in voldoende mate correleert met de waarde van de pensioenverplichtingen. Dit betreft staatsobligaties en investment grade bedrijfsobligaties.

Omdat we de pensioenverplichtingen zo goed mogelijk willen volgen, wordt de benchmark voor de matchingportefeuille gevormd door onze eigen pensioenverplichtingen. Als de pensioenverplichtingen 1% stijgen of dalen moet ook de waarde van de matchingportefeuille 1% stijgen of dalen.

De matchingportefeuille heeft per saldo een rendement gehaald van 3,0%. Minder dan het benchmarkrendement van 5,1%. Daarmee is in 2024 de gewenste afdekking van de verplichtingen niet gerealiseerd. Dit werd veroorzaakt doordat zowel staatsobligaties (een negatief rendement van -2,0%) als bedrijfsobligaties (rendement 1,8%) in 2024 niet volledig correleerden met de swaprente, waarop de verplichtingen gewaardeerd worden.

Het vastrentende deel van de returnportefeuille omvat de categorieën:

- Obligaties Opkomende Markten;
- High Yield in de vorm van Senior Bank Leningen.

De obligaties van opkomende landen worden onderverdeeld naar de categorieën Local Currency (LC) en Hard Currency (HC). In beide categorieën beleggen wij passief.

Het fonds voor Senior bank leningen heeft dit jaar evenals in 2023 veel minder rendement opgeleverd dan de benchmark. Dit in tegenstelling tot 2020 en 2021 toen juist aanzienlijk beter is gepresteerd dan de benchmark.

Vastrentende waarden - return

	Portefeuille	Benchmark
Senior Bank Leningen	6,6%	8,5%
Obligaties Opkomende Landen lokale valuta (LC)	3,8%	4,1%
Obligaties Opkomende Landen harde valuta (HC)	4,2%	4,7%
Totaal	5,2%	6,3%

Alternatieve beleggingen

Tot deze categorie behoren voor ons pensioenfonds de beleggingen in Niet-beursgenoteerd Vastgoed. In 2024 is belegd in een fonds, dat belegt in vastgoed voor woningverhuur.

Gezien de geringe omvang (0,4% van de totale portefeuille) hebben we besloten het belang in het woningfonds te verkopen. Onze beleggingen in niet-beursgenoteerd vastgoed hebben in 2024 een goed rendement gemaakt, namelijk 10,7%, maar gezien de kleine omvang zien we dit nauwelijks terug in het totale rendement.

Valuta afdekking

Wij hebben als strategie valutarisico's die wij lopen af te dekken. Dit beleid is in 2024 niet aangepast.

In de matchingportefeuille dekken we beleggingen in vreemde valuta volledig af naar de euro omdat we daarin geen risico's willen lopen. Ook in de returnportefeuille dekken wij in principe het valutarisico af, maar er kunnen redenen zijn om dit minder of niet te doen, waarbij te denken valt aan de omvang van de valuta-exposure en de kosten van de valuta afdekking. Concreet dekken we voor de beleggingscategorieën Aandelen Opkomende Markten en Obligaties Opkomende Markten LC het valutarisico niet af. Waar mogelijk dekken wij valutarisico's af door te beleggen in fondsen waarbinnen het valutarisico al wordt afgedekt (euro hedged). Beleggingen in dollars vormen verreweg de belangrijkste groep beleggingen in vreemde valuta en bepalen in grote mate het resultaat op valuta afdekking. Doordat de dollar in 2024 in waarde gestegen is ten opzichte van de euro heeft deze strategie dit jaar een negatief rendement opgeleverd. Wij evalueren periodiek of ons valutabeleid nog adequaat is.

Wijzigingen in 2025

Het beleggingsbeleid is voor 2025 niet aangepast. De Strategische Asset Allocation (SAA) studie die eind 2024 is uitgevoerd had als uitkomst dat de huidige allocatie van de middelen binnen de restricties die wij onszelf opgelegd hebben vrijwel optimaal is. In 2025 zal in het kader van het jaarlijkse beleggingsplan opnieuw onderzocht worden of het huidige beleggingsbeleid nog optimaal is.

2.4.3 Beleggingsportefeuille premiereregeling 2024

Het strategisch beleggingsbeleid voor de premiereregeling is in 2024 niet aangepast.

In het najaar van 2024 is een ALM-studie uitgevoerd, waaraan de uitkomsten van het Risico Preferentie Onderzoek uit 2023 ten grondslag hebben gelegen. De ALM-studie heeft een tweetal mogelijkheden tot verdere optimalisatie van de lifecycles geïdentificeerd. Dit zal in de komende periode verder geconcretiseerd worden. In 2024 zijn de lifecycles niet aangepast.

Eind 2023 is de optie om (een deel van) het kapitaal te sparen gestopt. De partij waar dit was ondergebracht had het contract opgezegd en het is niet gelukt om de regeling elders onder te brengen.

In 2024 is ook de mogelijkheid "Eigen verdeling" beëindigd. Goldman Sachs is gestopt met aanbieden hiervan. Gezien de situatie waarin het pensioenfonds zich bevindt (en met het oog op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel) is besloten om deze optie niet meer aan te bieden.

Rendementen beleggingen premiereregeling in 2024

In 2024 is gemiddeld op het belegde vermogen in de premiereregeling een rendement behaald van 11,87% (na kosten).

De meeste deelnemers beleggen in de neutrale lifecycle-vast van het fonds, de default. Het rendement is afhankelijk van de beleggingshorizon (het aantal jaren tot de pensioenrichtdatum). Naarmate de beleggingshorizon korter wordt, wordt risico afgebouwd en wordt een hoger percentage van het renterisico afgedekt. In de neutrale lifecycle-vast begint de afbouw van het risico 13 jaar voor de beoogde pensioendatum (in 2024 vanaf 53 jaar en 10 maanden).

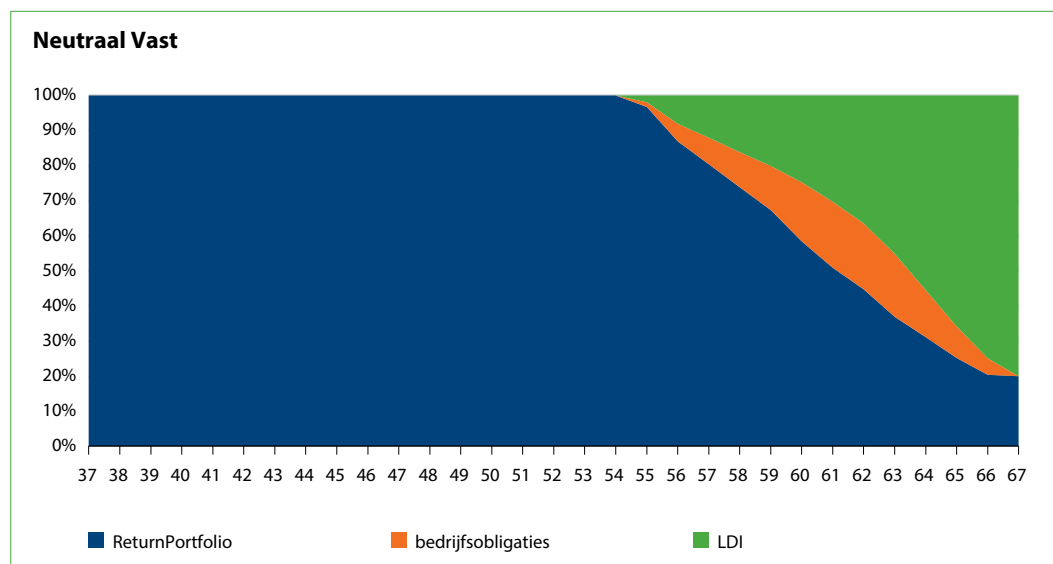
In het volgende overzicht staat het gemiddeld behaalde rendement in de neutrale lifecycle-vast voor een aantal leeftijden.

Leeftijd	Rendement 2024	Gemiddeld jaarlijks rendement 2022-2024 (3 jaar)	Gemiddeld jaarlijks rendement 2020-2024 (5 jaar)
40 jaar	16,6%	4,3%	8,4%
45 jaar	16,6%	4,3%	8,1%
50 jaar	16,6%	4,3%	7,4%
55 jaar	15,9%	3,7%	6,1%
60 jaar	12,1%	-0,6%	2,3%
65 jaar	7,6%	-3,9%	-0,5%

De rendementen zijn vóór aftrek van kosten. Het betreft kapitaal dat het hele jaar belegd is.

De (gewezen) deelnemers tot 40 jaar in de lifecycle neutraal vast hebben in 2024 hetzelfde rendement behaald als een 40-jarige deelnemer. De rendementen van andere leeftijden liggen tussen de rendementen van de dichtstbij liggende leeftijden uit de tabel.

De portefeuille in de neutrale lifecycle-vast is verdeeld in een gedeelte matching en een gedeelte return conform de onderstaande figuur.

Onder de 54 jaar bestaat de portefeuille volledig uit return, waarna de returnallocatie afloopt naar 20% op 67 jaar, en neemt matching een steeds groter deel in.

Return bestaat uit:	Verdeling
– Aandelen Ontwikkelde markten	69,5%
– Aandelen Opkomende markten	10,5%
– High Yield	6,0%
– Obligaties Opkomende Markten HC	8,0%
– Obligaties Opkomende Markten LC	6,0%

Matching bestaat uit:

- Bedrijfsobligaties (oranje in de figuur) oplopend naar 20% van de totale portefeuille bij 62 jaar en dan weer afnemend naar 0% op 67 jaar;
- Een combinatie van obligaties, derivaten en cash (groen in de figuur) oplopend naar 80% op 67 jaar om de gewenste rente afdekking te realiseren.

2024 was een goed beleggingsjaar alhoewel minder dan 2023. Alle beleggingscategorieën hebben positief gerendeerd.

In de volgende fondsen is belegd (return portefeuille):

	Rendement	Benchmark
– Northern Trust – World Custom ESG Equity Index Fund	20,4%	19,9%
– Northern Trust – Emerging Markets Custom ESG Eq. Index Fund	15,3%	14,7%
– Aegon Global High Yield Fund	7,1%	7,3%
– SSGA Em. Markets Local Currency Gov. Bond Ind Fund	3,6%	4,1%
– L & G ESG Em Markets Gov. Bond Index Fund Hard Currency	4,2%	4,7%

In de matching portefeuille is belegd in het volgende bedrijfsobligatie fonds;

– Aberdeen Standard Global Corporate Bond Fund	2,3%	1,9%
--	------	------

Derivaten en obligaties ten behoeve van de rente afdekking

Om de gewenste renteafdekking bij het afbouwen van het risico te kunnen bereiken wordt gebruik gemaakt van de Duration Matching fondsen van Goldman Sachs (voorheen NN IP). Deze maken gebruik van derivaten en staatsobligaties. Omdat de rente eind 2024 lager lag dan begin 2024 hebben deze fondsen een positief rendement gemaakt.

	Rendement	Benchmark
– Goldman Sachs Duration Matching Fund M (duratie 4 a 5 jaar)	2,8%	2,3%
– Goldman Sachs Duration Matching Fund L (duratie ong. 20 jaar)	4,8%	4,6%
– Goldman Sachs Duration Matching Fund XL (duratie ong. 40 jaar)	7,6%	7,5%

2.4.4 Maatschappelijk verantwoord beleggen en realisatie in 2024

Eind 2021 heeft het bestuur het MVB-ambitie niveau op dat moment als Supporter geclassificeerd en de wens uitgesproken ESG-en CO2-doestellingen te willen onderzoeken en daarmee te groeien naar Bijdrager. Hierbij onderkent het classificatiesysteem de typen Basis (alleen de wettelijke vereisten), Supporter (internationaal geaccepteerde normen), Bijdrager (fonds specifiek beleid) en Voorloper (best in class).

We hebben eind 2023 besloten om de ambitie op MVB gebied invulling te geven middels een benchmark voor aandelen ontwikkeld, die ESG best-in-class toepast t.o.v. een grijze index.

In 2024 heeft het bestuur gekozen voor de MSCI World ESG Leaders Index. De redenen zijn:

- Het is een brede index waarin ongeveer 50% van de marktkapitalisatie van de MSCI World is vertegenwoordigd. Hiermee zijn de sectorgewichten van de MSCI World Index goed na te bootsen via bedrijven met een goede ESG-rating in de diverse sectoren.
- Er is voldoende keuze in passieve fondsen die de MSCI World ESG Leaders Index als benchmark hebben.
- De eventuele extra kosten t.o.v. de huidige situatie zijn acceptabel.

Het bestuur heeft daarna een fonds van Northern Trust geselecteerd als geprefereerd fonds. De omzetting moet nog plaatsvinden. En is afhankelijk van de besluiten die het bestuur neemt omtrent de toekomst van het fonds.

Daarnaast hebben we onderzoek gedaan naar de impact van diverse ESG-risico's op het fonds middels materialiteitsanalyses conform de "Good Practice ESG-Risicobeheer Pensioenfondsen" van DNB.

De geïdentificeerde risico's en bijbehorende maatregelen worden opgenomen in het Risico Management Framework van het fonds, zodat over de status van de risico's en de effectiviteit van de maatregelen periodiek gerapporteerd wordt.

Het MVB beleid is in 2024 niet aangepast.

Realisatie in 2024

Wij hebben in 2024 alle vermogensbeheerders waarvan wij diensten afnemen, geëvalueerd op hun ESG-beleid met behulp van een z.g. ESG scorecard. Goldman Sachs heeft deze scorecard ontwikkeld en vraagt bij een groot aantal vermogensbeheerders en fondsbeheerders (een fondsbeheerder beheert een van de beleggingsfondsen die door een vermogensbeheerder wordt aangeboden) op hoe deze op diverse onderdelen presteren.

Hieruit kwam naar voren dat:

- Het ESG commitment van de vermogensbeheerders in onze portefeuille gemiddeld tot zeer hoog is. Drie van de twaalf vermogensbeheerders behoren tot de hoog scorende beheerders in de uitvraag, en de overige rond het gemiddelde.
- De ESG integratie in de fondsen overwegend gemiddeld tot bovengemiddeld is. Een fonds scoort hoog.

Het ESG-beleid van de vermogensbeheerders komt overeen met het door ons geformuleerde ESG-beleid of gaat verder dan het onze.

Wij zijn tevreden over de manier waarop onze vermogensbeheerders invulling hebben gegeven aan ons MVB-beleid.

Sustainable Finance Disclosure Regulation

De wetgeving in dit kader is sinds 2023 volledig operationeel.

Het pensioenfonds is geclassificeerd als artikel 6 instelling (grijs). Al onze vermogensbeheerders (fondsen en de fiduciair manager) hebben ook een classificatie. Op een EMD fonds (State Street) na hebben deze allen een artikel 8 classificatie. Dit betreft 97,5% van onze portefeuille.

Daarnaast maakt het fonds gebruik van de opt-out mogelijkheid voor artikel 4. Dit houdt in dat wij bij het nemen van beleggingsbeslissingen de belangrijkste ongunstige effecten (Principal Adverse Impacts) op duurzaamheid niet meewegen. In 2024 hebben wij geëvalueerd of de eerder gemaakte keuzen voor het fonds (opt-out voor artikel 4 en de classificatie als artikel 6 fonds) nog steeds passend zijn. Op basis daarvan hebben wij ervoor gekozen voorlopig de opt-out voor artikel 4 en de classificatie als artikel 6 fonds te handhaven.

2.6 Risicobeleid

De inrichting van het integraal risicomanagement (IRM) is vastgelegd in het risicomanagementbeleid. Dit betreft onder meer de inrichting van de governance en van het proces. De basis voor effectief IRM is een heldere en passende verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Dit is georganiseerd volgens het principe van het 'three lines model, waarbij onderscheid wordt gemaakt naar risico-eigenaren (1e lijn), controlefunctie (2e lijn) en interne audit (3e lijn).

2.6.1 Risicohouding

De beleidsuitgangspunten en financiële risicohouding van ons pensioenfonds zijn gezamenlijk met sociale partners vastgesteld en zijn vastgelegd in de ABTN. Periodiek wordt de risicobereidheid van deelnemers onderzocht.

Voor de uitkeringsovereenkomst is de financiële risicohouding op de lange termijn geformuleerd in termen van ondergrenzen aan het pensioenresultaat en op de korte termijn in termen van vereist eigen vermogen (inclusief een bandbreedte). Voor de (opbouwfase van de) premieovereenkomst is de risicohouding vastgesteld in termen van maximaal aanvaardbare afwijking tussen het pensioen op de pensioendatum in een slecht weer scenario (5e percentiel) en de verwachte pensioenuitkomst op de pensioendatum in het mediane scenario (50e percentiel) per leeftijdscohort.

Voor de niet-financiële risico's is er één uniforme risicohouding omdat het belang van een risico of risicocategorie verwerkt wordt in de impactinschatting van het risico door een sterke koppeling hiervan met de Missie, Visie, Strategie en Doelstellingen. De risicohouding bestaat uit een kwalificatie met bijbehorende actie voor iedere combinatie van kans en impact:

- Acceptabel: normale bestuurlijke aandacht;
- Toelaatbaar: extra dijkbewaking;
- Zorgwekkend: korte termijn verbetering vereist;
- Onacceptabel: directe verbetering vereist.

2.6.2 Risico identificatie

Binnen het IRM-raamwerk van ons pensioenfonds wordt onderscheid gemaakt naar financiële risico's en niet-financiële risico's.

Voor de financiële risico's kan een uitsplitsing gemaakt worden tussen de DB- en DC-regeling. Voor DB is het belangrijkste risico de ontwikkeling van de dekkingsgraad vanwege de directe link met de toeslagverlening voor de deelnemers. Voor DC is dit de ontwikkeling van het pensioenresultaat voor de deelnemers. Onder deze hoofd risico's zitten financiële risico's zoals marktrisico en het renterisico. Deze risico's zijn in 2024 verder uitgewerkt.

Voor de niet financiële risico's is er een opzet gemaakt met zeven hoofdcategorieën. Onder deze hoofdcategorieën zitten verschillende risico's (zie tabel). Eén van de hoofdcategorieën betreft korte termijn projectrisico's inzake de toekomst van het pensioenfonds. In 2024 is verdergegaan met een meer gestructureerde beoordeling van de werking van de beheersmaatregelen bij de verschillende risico's. Het huidige systeem zorgt voor een duidelijk overzicht.

Vermogens-beheer	Pensioen-beheer	Onder-steuning	Intern - Bestuur	Intern - Compliance	Omgeving	Risico's Toekomst pensioenfonds
– Kwaliteit – Continuïteit – IT – Integriteit	– Kwaliteit – Continuïteit – IT – Integriteit	– Kwaliteit continuïteit en IT	– Kwaliteit – Continuïteit – IT	– Integriteit	– Draagvlak – Afhankelijkheid – Verander-vermogen – Externe negatieve beeldvorming	– Vermogensbeheer - Uitvoerbaarheid – Pensioenbeheer - Uitvoerbaarheid – Pensioenbeheer - Communicatie – Interne processen - Aanpasbaarheid – Interne processen - Besluitvorming – Interne processen - Planning en budget – Strategisch - Draagvlak en afhankelijkheid

De risicocategorieën zijn nader uitgewerkt naar subcategorieën, definities en scenario's. Dit wordt weergegeven in zogenoemde risicokaarten, die dienen als naslagwerk, en zijn te vinden in de rapportages van de sleutelfunctiehouder risicobeheer.

2.6.3 Risicobeoordeling, -beheersing en -monitoring

Financiële risico's

De financiële risico's tezamen vormen het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat ons pensioenfonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. Indien de solvabiliteit van ons pensioenfonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor toeslagverlening of dat het noodzakelijk kan zijn om pensioenen te verminderen. Hiertoe beoordelen wij risico's met betrekking tot de verplichtingen en beleggingen in samenhang en in relatie tot de financiële risicohouding, -doelstellingen en -beleidsuitgangspunten. Zowel op de korte, middellange, lange als zeer lange termijn.

Het korte termijn risico gerelateerd aan de doelstelling waardevast pensioen kwalificeert op basis van de dekkingsgraad ultimo 2024 volgens de signaalgrenzen als toelaatbaar. De beleidsdekkingsgraad is net iets hoger dan de toeslagdrempel van 110% en het vereist eigen vermogen. Hierdoor zal geen herstelplan hoeven worden opgesteld in 2025. Over zeer lange termijn gezien passen de financiële risico's niet binnen de risicohouding van ons pensioenfonds op basis van de haalbaarheidstoets 2024. De sociale partners zijn hierover geïnformeerd. Volledigheidshalve wordt hierbij opgemerkt dat financiële risico's onder het toekomstig pensioenstelsel mogelijk in een ander daglicht komen te staan.

De belangrijkste individuele financiële risico's zijn het renterisico en het marktrisico, zowel voor de uitkeringsovereenkomst als voor de premieovereenkomst. De markten zijn beweeglijk, met soms grote uitschieters. Het beleggingsbeleid richt zich op de balans tussen het genereren van extra rendement op de lange termijn en het minimaliseren van de kans op verliezen op de korte termijn. De financiële risico's worden zorgvuldig beheerst.

Het marktrisico (zoals fluctuatie van de waarde van aandelen) wordt in beginsel gemitigeerd door voldoende diversificatie in de portefeuille. Het optimale strategische beleggingsbeleid wordt bepaald door middel van een periodieke ALM-studie. In 2022 heeft de laatste ALM-studie plaatsgevonden. In het beleggingsplan zijn randvoorwaarden (restricties en bandbreedtes), benchmarks en

risicomaatstaven vastgelegd. Met de vermogensbeheerder zijn gedetailleerde afspraken gemaakt over relevante risico-indicatoren en de wijze waarop over deze risico-indicatoren gerapporteerd wordt om tijdig te kunnen ingrijpen als de neerwaartse risico's te groot worden. Het beleggingsbeleid en de beheersing worden getoetst en gemonitord door de beleggingsadviescommissie (BAC).

Het renterisico wordt gemitigeerd door de renteafdekking. Het renteafdeckingsbeleid is bepaald door middel van de ALM-studie. Voor de premieovereenkomst wordt de afdekking van het renterisico in de opbouwfase stapsgewijs met de leeftijd opgebouwd, omdat de deelnemer anders op pensioendatum veel inkooprisico loopt. De BAC monitort de effectiviteit van de renteafdekking. Hierbij wordt aandacht besteed aan zowel ex-ante renteafdekking als ex-post renteafdekking (de gerealiseerde mate van afdekking).

Niet-financiële risico's

Bij de financiële risico's wordt bewust risico gezocht om rendement op het kapitaal te kunnen verkrijgen. Bij niet-financiële risico's wordt de beheersing meer gericht op het minimaliseren van het risico. Wij hebben voor de geïdentificeerde risico's de omvang van de risico's ingeschat, zowel in termen van kans en impact als in termen van bruto (zonder beheersmaatregelen) en netto (ná beheersmaatregelen). Op basis van de niet-financiële risicohouding worden de meeste ingeschatte netto risico's geaccepteerd of toelaatbaar geacht. Wij achten ons daarmee ten aanzien van niet-financiële risico's voldoende in control.

Wij hebben vrijwel alle werkzaamheden uitbesteed. De belangrijkste niet-financiële risico's hebben dan ook veelal betrekking op uitbesteede werkzaamheden. Dit betreft bijvoorbeeld de kwaliteit, continuïteit, integriteit en IT van uitbesteede processen. Wij als bestuur blijven eindverantwoordelijk voor de uitbesteede activiteit of het uitbesteede proces en behouden volledige zeggenschap over de uitbesteede activiteiten of het uitbesteede proces. Gezien de grote mate van uitbesteding en de risico's voor het fonds die daardoor buiten de organisatie moeten worden beheerst, is het beheersen van de uitbestedingsrelatie van belang. Het beleid hieromtrent is vastgelegd in het uitbestedingsbeleid van het pensioenfonds.

Het pensioenfonds heeft uitgangspunten geformuleerd met betrekking tot de uitvoering en eisen opgesteld waaraan de (externe) dienstverlening moet voldoen. Alvorens tot uitbesteding wordt overgegaan, wordt een risicoanalyse uitgevoerd. De kwaliteitseisen die aan uitbestedingspartijen worden gesteld worden vertaald naar afspraken, procedures en voorwaarden die worden vastgelegd in een uitbestedingsovereenkomst, een Service Level Agreement (SLA) en/of beleggingsmandaat. De Commissie Uitbesteding Uitvoering en Communicatie (CUUC) toetst of de wijze waarop processen worden uitgevoerd nog in overeenstemming is met de gemaakte afspraken. Dat geschiedt onder meer door middel van beoordeling van de periodieke rapportages van de uitvoerders, waarin naast performance ook wordt gerapporteerd over risico-indicatoren zoals klachten, incidenten en uitzonderingen. Verder beoordeelt het pensioenfonds de opzet, bestaan en werking van de diverse beheersmaatregelen op basis van (externe assurance bij) ISAE-rapportages. Daarnaast worden uitbestedingspartners jaarlijks door ons geëvalueerd.

Nieuwe en opkomende risico's

Op dit moment is voor het pensioenfonds de risicocategorie projectrisico's toekomst pensioenfonds van groot belang. De voorbereiding op de voorgenomen collectieve waardeoverdracht naar de nieuwe pensioenuitvoerder is in volle gang. Het is van het grootste belang om alle mogelijke risico's die daarbij spelen zoveel mogelijk uit te sluiten. Deze projectrisico's worden daarom ook op continue basis gemonitord.

Belangrijke opkomende risico's zijn verder de ESG-risico's en het IT-risico. Onder de ESG-risico's vallen bijvoorbeeld risico's die verband houden met klimaatverandering, de energietransitie, duurzaamheid, maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid, etc. Deze risico's kunnen leiden tot reputatieschade, maar ook financiële schade. Om dit risico te beheersen hebben wij een MVB (Maatschappelijk Verantwoord Beleggingen) -beleid. Op dit moment is het pensioenfonds bezig met een aanscherping van de risico-analyse hieromtrent.

Een belangrijk risico in de categorie IT is cybercrime risico. Dit is een risico dat voortdurend aan verandering onderhevig is. Het motief voor cybercrime is aanwezig bij pensioenfondsen (geld en data) en de wereldwijde cybercrime statistieken spreken voor zich. De impact van cyber risico's kan zeer hoog zijn. Het aandachtspunt van 2024 was de implementatie van de nieuwe DORA-wetgeving, die als doel heeft om organisaties weerbaarder te maken tegen cyberdreigingen en vanaf 17 januari 2025 van toepassing is.

2.6.4 Evaluatie

Periodiek wordt de werking van het IRM geëvalueerd. De laatste evaluatie heeft plaatsgevonden als onderdeel van de eigenrisicobeoordeling (ERB) die eind januari 2025 is ingediend bij DNB. Deze evaluatie is wederom gedaan aan de hand van vier onderdelen: Riskgovernance, Cultuur en risicobewustzijn, Risicostrategie- en beleid, en Risicomanagementproces. Naar aanleiding van de evaluatie zijn er enkele actiepunten geformuleerd, die in 2025 zullen worden opgepakt.

2.6.5 Vooruitblik

Naast de reeds uitgevoerde eigenrisicobeoordeling zijn voor 2025 de update van de Systematische Integriteits Risico Analyse (SIRA) en de verdere monitoring van de projectrisico's rondom de toekomst van het pensioenfonds de belangrijkste speerpunten.

2.7 Uitbestedingen

Op basis van onze verantwoordelijkheid voor het beheer van het pensioenfonds, de vereiste professionalisering en de noodzakelijke risicobeheersing kiezen wij ervoor om de pensioenadministratie (AZL) en het vermogensbeheer (GSAM) aan externe partijen over te laten. Het bestuur ziet het in eigen beheer nemen van de administratie en het vermogensbeheer niet als valide optie gezien de kosten en risico's verbonden aan het opbouwen van een eigen beheerorganisatie. Dit laat onverlet dat het bestuur te allen tijde eindverantwoordelijk is voor alle uitbestede werkzaamheden en daarmee samenhangende handelingen. Wij maken daarom heldere afspraken met de uitvoerders die contractueel zijn vastgelegd. Onderdeel van deze afspraken is de service level agreement.

De CUUC ziet toe dat de externe partijen de gemaakte afspraken nakomen. Ook heeft deze commissie een adviserende rol over alle uitbestede werkzaamheden en daarmee samenhangende handelingen. Met behulp van periodieke rapportages, de beoordeling van jaarlijkse ISAE-verklaringen en structureel ingeplande overleggen met de uitbestedingspartijen vindt de monitoring plaats. Waar nodig acteert de commissie en vanuit een escalatielijn richting het bestuur indien de dienstverlening niet conform verwachting is. Een andere bron van informatie die helpt bij het monitoren van de uitbestedingsrelatie zijn signalen van (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden die via de bestuursondersteuning of rechtstreeks bij bestuursleden binnenkomen. Als zaken niet goed lopen, wordt dat besproken en wordt naar structurele oplossingen gezocht. In bijlage 3 is een overzicht opgenomen van de partijen aan wie het fonds werkzaamheden heeft uitbesteed.

Pensioenuitvoeringsorganisatie

In 2024 hebben wij frequenter contact gehad met onze pensioenadministrateur AZL dan in het vorige verslagjaar. Enerzijds was dit een reactie op nieuwe ontwikkelingen zoals de implementatie van DORA en het kader datakwaliteit. Anderzijds vonden wij het frequenter contact noodzakelijk.

Signalen van ontevreden (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden, de werkgever en de achterblijvende performance is in 2024 aanleiding voor het bestuur geweest om tot het managementniveau van AZL de contacten te intensiveren. Verbetering van de dienstverlening, tijdige afhandeling van vragen en dossiers en het voorkomen van fouten waren onder andere de aandachtspunten tijdens deze gesprekken. Hoewel wij verbeteringen constateren blijft in 2025 onze aandacht voor de kwaliteit van de geleverde dienstverlening onverminderd groot.

Vermogensbeheer

In de premieregeling (de standaardregeling vanaf 1 januari 2016) bouwen deelnemers een kapitaal op, dat bij pensionering wordt gebruikt om een levenslange pensioenuitkering aan te kopen. Deze kapitalen worden belegd met als doel het pensioenresultaat voor de deelnemers te optimaliseren. De kapitalen worden beheerd via 'Mijn Pensioen' van GSAM. Deelnemers worden in Mijn Pensioen

in staat gesteld om hun eigen voorkeuren tot uiting te brengen bij het beleggen van het kapitaal. Eigen verdeling en sparen (EVS) behoort tot de keuzemogelijkheden.

In het vorige jaarverslag is aangegeven dat GSAM ons in het vierde kwartaal van 2023 heeft geïnformeerd over hun besluit om de optie voor 'Eigen verdeling en sparen' te beëindigen. De hoge kosten die gemaakt worden voor het kleine aantal deelnemers (minder dan 1%) die er gebruik van maakt waren hierbij overwegingen.

Wij hebben overwogen of met een acceptabele inspanning en risico's een andere oplossing kon worden geboden zodat deelnemers een soortgelijke dienst kon worden geboden. Dit bleek niet het geval. Na overleg met de sociale partners (Ondernemingsraad en werkgever Capgemini) is besloten om de pensioenregeling zodanig aan te passen dat genoemde keuze komt te vervallen.

Het jaar 2024 stond in het teken van de verdere implementatie van dit besluit. In mei en in augustus zijn de deelnemers via de website geïnformeerd dat de keuzemogelijkheid per 9 september 2024 is komen te vervallen. Aanvullend en indachtig de visie van het pensioenfonds hebben wij een onlinebijeenkomst georganiseerd waarvan gebruik werd gemaakt door geïnteresseerde deelnemers.

2.8 Communicatie 2024

Communicatie met onze (gewezen) deelnemers en gepensioneerden vinden wij belangrijk. Daarom hanteren wij de uitgangspunten dat communicatie begrijpelijk, juist en tijdig moet plaatsvinden. Het communicatiebeleid, het communicatie jaarplan vormen de leidraad voor deze communicatie. Hieraan koppelen wij ook de visie van het pensioenfonds: een fonds zijn van de deelnemers, voor de deelnemers en door de deelnemers. Deze visie komt in de communicatie tot uitdrukking in onder andere het persoonlijke contact dat bestuursleden met (gewezen) deelnemers en gepensioneerden hebben. De jaarlijkse deelnemersbijeenkomst is een terugkerend moment waarop interactie tussen ons en onze stakeholders plaatsvindt. Ook in 2024 heeft deze bijeenkomst plaatsgevonden waarbij de grote belangstelling zich vertaalt heeft in vele aanmeldingen en een hoge opkomst.

In 2024 hebben wij de interactie nadere invulling gegeven door informatiesessies over de huidige pensioenregeling te organiseren. In deze sessies wordt dieper ingegaan op pensioen in Nederland en specifiek de keuzemogelijkheden rondom pensioneren bij Capgemini Nederland. Tijdens deze sessies wordt ook stilgestaan bij de wijze waarop (gewezen) deelnemers zich kunnen voorbereiden op pensioen. Wij merken dat deze sessies goed bezocht worden en daarmee voorziet in een behoefte. Het periodieke spreekuur wordt ook gebruikt om met (gewezen) deelnemers en gepensioneerden in gesprek te komen. In dit spreekuur worden vragen of een pensioenonderwerp met een bestuurslid besproken. Hierbij geven wij geen advies, maar denken wij mee en wijzen de weg naar bijvoorbeeld de juiste personen en organisaties. Voor ons als bestuur leveren deze gesprekken informatie op en houden wij voeling met (gewezen) deelnemers en gepensioneerden en hetgeen er leeft bij hen.

Bedienen van onze (gewezen) deelnemers en gepensioneerden

De communicatie met onze (gewezen) deelnemers en gepensioneerden kent gedeeltelijk een formeel en gereguleerd karakter zoals de verzending van de UPO's aan de deelnemers. Ook in 2024 hebben wij deze UPO's verzonden. Daarnaast is de behoefte aan keuzebegeleiding door de jaren heen steeds nadrukkelijker onder de aandacht gebracht. Dit heeft vervolgens zijn weerslag gekregen in de Pensioenwet. Om invulling te geven aan de keuzebegeleiding bieden wij naast de informatiesessies en de reeds bestaande Pensioenplanner ook een keuzeomgeving aan die (gewezen) deelnemers informatie biedt en begeleidt. AZL als uitbestedingspartner onderhoudt deze keuzeomgeving. De in januari 2024 gelanceerde Pensioenschets maakt hier onderdeel van uit. De pensioenschets is een vrijblijvend hulpmiddel voor (gewezen) deelnemers om inzicht te krijgen in de financiële situatie wanneer het pensioen is ingegaan. Op een eenvoudige en daarmee een laagdrempelige manier kunnen (gewezen) deelnemers het totale pensioen inclusief de AOW afzetten tegen de verwachte uitgaven en indicatief zien wat verschillende keuzes betekenen. Keuzebegeleiding blijft ook de komende jaren onze aandacht vragen mede door mogelijke veranderingen in de behoeften die (gewezen) deelnemers hebben. Om te toetsen hoe de (gewezen) deelnemers onze keuzebegeleiding ervaren staat voor 2025 een onderzoek gepland. De uitkomsten geven ons de mogelijkheid om keuzebegeleiding te monitoren en waar nodig aan te passen.

2024 kenmerkte zich qua communicatie niet alleen door de verdere implementatie van keuzebegeleiding, maar ook door het vergroten van de bereikbaarheid van onze website. Door de website sinds juni 2024 te vertalen in het Engels wordt voorzien in een behoefte van bepaalde groepen (gewezen) deelnemers die de Nederlandse taal niet of niet machtig genoeg zijn. Hiermee zijn wij van mening een taalbarrière te verminderen en een bijdrage te leveren aan het beter informeren van onze (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden over het onderwerp pensioen en de belangrijke ontwikkelingen binnen ons pensioenfonds.

Communicatie over de toekomst van het pensioenfonds

In dit jaarverslag wordt in meerdere paragrafen aandacht besteed aan de toekomst van het pensioenfonds. Voor deze paragraaf is dat vanuit communicatief perspectief gedaan.

De toekomst van het pensioenfonds is van belang voor de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden, daarom hebben wij tijdens de jaarlijkse deelnemersbijeenkomst dit onderwerp aan de orde laten komen. Deze direct manier van communiceren is een aanvulling op het gebruik van onze website. Wij zien de website als een communicatiemiddel waarmee wij meerdere doelgroepen kunnen bereiken op een relatief goedkope manier. Vermeldenswaardige berichten die in het kader van de Wtp en de toekomst van het pensioenfonds op de website gepubliceerd zijn:

- De onderzoeksresultaten Communicatie Nieuwe Pensioenregels. Uit de informatie zijn inzichten gekomen dat niet één aanpak voor alle deelnemers passend is. Het streven is om diverse vormen van communicatie in te blijven zetten. Om zodoende een zo groot mogelijk bereik te verkrijgen.
- Het bericht namens de sociale partners met daarin de uitnodiging om gebruik te maken van het hoorrecht voor zover er een vereniging van gepensioneerden en oud-deelnemers bestaat.
- Het transitieplan dat de sociale partners hebben vervaardigd. De sociale partners hebben geen mogelijkheid om de gepensioneerden en gewezen deelnemers rechtstreeks te bereiken. Het pensioenfonds heeft dit voor hen gefaciliteerd.
- Tot slot hebben wij een apart tabblad op de website gezet met als enkel onderwerp het nieuwe pensioenstelsel. De informatie is daardoor meer geclusterd.

Communicatie 2025

Vooruitkijkend naar 2025 laten wij natuurlijk de ontwikkeling van de toekomst van het pensioenfonds niet ongenoemd. Dit onderwerp is het belangrijkste onderwerp voor 2025. De voorbereidingen op de toekomstige ontwikkelingen en de keuzes van Sociale Partners (werkgever en ondernemingsraad) en het bestuur van het fonds lopen door in 2025 en daarmee vormt dat de inhoud van de communicatie. Het communicatieplan wordt door ons als leidraad gebruikt. In 2025 staat wederom de fysieke deelnemersbijeenkomst gepland. Zo'n bijeenkomst ervaren wij als positief, omdat wij hiermee directer in contact komen met de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden die ons van feedback kunnen voorzien.

3. Het (Financieel) beleid

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op diverse aspecten die betrekking hebben op de financiële ontwikkelingen en het beleid van het fonds.

3.1 Ontwikkelingen financiële positie

3.1.1 Financiële positie per einde 2024

De vereiste strategische dekkingsgraad bedroeg 108,9%. De minimaal vereiste dekkingsgraad bedroeg 102,6%. Ultimo 2024 is de beleidsdekkingsgraad 110,5%. Dit betekent dat er geen sprake is van een reservetekort. De actuele dekkingsgraad is ultimo 2024 109,7%.

	Eind 2024	Eind 2023
Actuele dekkingsgraad	109,7%	108,9%
Beleidsdekkingsgraad	110,5%	109,6%

3.1.2 Herstelplan

Wettelijk dienen wij als bestuur onze beleidsbeslissingen onder het financieel toetsingskader te baseren op de beleidsdekkingsgraad. Wanneer er een reservetekort is moet het pensioenfonds een herstelplan bij DNB indienen.

Per jaareinde 2023 is de beleidsdekkingsgraad 109,6% terwijl de vereiste dekkingsgraad 109,7% bedroeg. Hiermee is de beleidsdekkingsgraad lager dan de vereiste dekkingsgraad, waardoor wij in 2024 opnieuw een herstelplan bij DNB hebben ingediend. In dit plan hebben wij onderbouwd dat de beleidsdekkingsgraad binnen de gekozen hersteltermijn van tien jaar kan herstellen tot het niveau van de vereiste dekkingsgraad op basis van realistische verwachtingen. DNB heeft in mei 2024 ingestemd met het geactualiseerde herstelplan.

Per 31 december 2024 is de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds hoger dan de vereiste dekkingsgraad waardoor een herstelplan niet aan de orde is.

3.1.3 Haalbaarheidstoets

Het pensioenfonds heeft in 2024 de jaarlijkse haalbaarheidstoets uitgevoerd. Dit is een wettelijk verplichte toets waarmee het pensioenfonds kijkt of de afgesproken ambities worden gerealiseerd en ook of het premiebeleid voldoende realistisch en haalbaar is. De Nederlandsche Bank schrijft voor hoe deze berekening uitgevoerd moet worden, zodat pensioenfondsen onderling vergelijkbaar zijn.

Uit de haalbaarheidstoets 2024 blijkt dat het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau lager is dan de vastgesteld ondergrens van 79%, maar voldoet wel aan de vastgestelde maximale relatieve afwijking van 40%. Ons fonds heeft daarmee één van de gestelde grenzen niet behaald. Het bestuur heeft de uitkomst van deze haalbaarheidstoets met sociale partners (werkgever en OR) gedeeld. Dit heeft niet geleid tot een aanpassing in ons beleid.

3.1.4 Toeslagverlening 2024 en 2025

In het pensioenreglement is een voorwaardelijke toeslagverlening opgenomen. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. In ons besluit om de pensioenen al dan niet te verhogen gaan wij uit van de financiële positie van het fonds en de prijsstijging in Nederland. Voor de prijsstijging hanteert het fonds een peildatum van 1 september 2023

zoals berekent door het CBS. Volgens het CBS was er van september 2022 tot september 2023 geen sprake van prijsstijgingen. De prijsindex was negatief (-1,4%). Hierdoor hebben we de pensioenen per 1 januari 2024 niet verhoogd.

Toeslagverlening 2025

Per 1 januari 2025 hebben wij wel een verhoging kunnen doorvoeren. Dit betrof een verhoging van 0,79% op de pensioenen in de uitkeringsregeling. De toeslagmaatstaf is daarbij gelijk aan de afgeleide Consumentenprijsindex (CPI) alle bestedingen, september- september. Dit betrof in de periode september 2023 tot en met september 2024 2,54%. Eind september 2024 was onze beleidsdekkingsgraad 117,5%. Op basis van deze beleidsdekkingsgraad konden wij de pensioenen met maximaal 0,79% verhogen.

Deze toeslagverlening geldt niet voor de premiereregeling en de variabele pensioenen. De Premiereregeling beweegt dagelijks mee met de financiële markten en de variabele pensioenen worden in een aparte procedure steeds per 1 juli van het jaar aangepast.

3.2 De kostendeekkende premie

	2024	2023
De kostendeekkende, gedempte en feitelijke premies zijn als volgt:		
– Kostendeekkende premie basisregeling	34.876	33.936
– Gedempte kostendeekkende premie basisregeling	n.v.t.	n.v.t.
– Feitelijke premie basisregeling	34.880	35.496
De kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	2.513	2.419
– Opslag in stand houden vereist vermogen	30	26
– Opslag voor uitvoeringskosten	1.926	1.695
– Actuarieel benodigd ten behoeve van toeslagverlening	0	0
– Stortingen BPR	30.407	29.796
	34.876	33.936
De feitelijke premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	2.513	2.419
– Opslag in stand houden vereist vermogen	30	26
– Opslag voor uitvoeringskosten	1.926	1.695
– Actuarieel benodigd ten behoeve van toeslagverlening	0	0
– Stortingen BPR	30.407	29.796
– Premiemarge	4	1.560
	34.880	35.496

3.3 Kosten uitvoering pensioenbeheer en vermogensbeheer

	2024	2023	2022	2021	2020
Pensioenbeheer					
Totale kosten pensioenbeheer	2.852	2.095	1.530	1.295	1.588
Kosten in euro per deelnemer	€ 417,51	€ 297,97	€ 230,28	€ 236,01	€ 322,11
Vermogensbeheer					
Kosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,21%	0,22%	0,25%	0,26%	0,25%
Transactiekosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,05%	0,07%	0,14%	0,10%	0,12%
Totale kosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,26%	0,29%	0,39%	0,36%	0,37%

Ad pensioenbeheer

Deze kosten komen uit de jaarrekening. De kosten van het pensioenbeheer bestaan uit de kosten van uitbesteding, bestuurskosten en de kosten van toezicht. Om de kosten per deelnemer te berekenen is conform de aanbeveling van de Pensioenfederatie het aantal deelnemers gedefinieerd als de som van het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden. Oud-deelnemers tellen dus niet mee. Voor de samenstelling van de kosten wordt verwezen naar toelichting [26] op de staat van baten en lasten.

De uitvoeringskosten zijn in 2024 gestegen ten opzichte van 2023. Ex-deelnemers(slapers) worden hier niet meegenomen. Het bestuur vindt het van belang dat het kostenniveau zich goed verhoudt tot vergelijkbare fondsen. Om dit vast te stellen kijkt het bestuur periodiek naar de fondsen.

Visie bestuur

In onze strategie hebben wij aangegeven dat wij flexibiliteit en keuzevrijheid bieden op een kostenbewuste manier waarbij wij afwegen welke kosten verantwoord zijn. Daarom vinden wij het belangrijk om middels een benchmarkonderzoek beter inzicht te krijgen in onze gemaakte kosten. Een externe partij heeft voor ons dit onderzoek uitgevoerd. Hierbij merken wij op dat de uitkomsten ons inzicht geeft in de in 2023 gemaakte uitvoeringskosten en het gerealiseerde rendement, in relatie tot pensioenfondsen van vergelijkbare omvang (peer group). De belangrijkste bevindingen uit dit onderzoek hebben wij hieronder opgenomen.

- Het gemiddelde van de pensioenbeheerkosten in de periode 2021 - 2023 is lager bij pensioenfonds Capgemini (€ 261,- tegenover € 352,- van de peer group).
- De totale pensioenbeheerkosten per deelnemer zijn lager ten opzichte van de peer group (€ 311 t.o.v. € 389).

Wij voelen ons net als in 2023 bevestigd in de gekozen strategie. Het resultaat van onze verantwoorde en kostenbewuste houding zien wij terug in de uitkomsten van dit onderzoek. Deze bevestiging wordt verder verstrekt wanneer ook meegewogen wordt dat het pensioenfonds twee verschillende pensioenregelingen uitvoert, te weten de uitkeringsregeling over de periode tot 2016 en de premieregeling vanaf 2016. De uitvoering van meerdere pensioenregelingen is complexer en brengt daardoor in algemene zin hogere kosten met zich mee dan het uitvoeren van één regeling.

Tegelijkertijd zien wij een algemene ontwikkeling van een toenemende regeldruk zoals de eisen van DORA-wetgeving. In reactie op deze verzwaring van deze eisen is een verdere professionalisering nodig waarmee de kosten stijgen. Daarnaast zien wij ook dat de kosten per deelnemer ¹⁾ in 2024 ten opzichte van 2023 fors is gestegen. Een oorzaak voor deze stijging is gelegen in de gemaakte

1) *Totale kosten pensioenbeheer delen door de som van het aantal deelnemers (5177) én het aantal pensioengerechtigden (1654) zoals opgenomen in het meerjarenoverzicht.*

kosten voor de voorbereidingen op de Wtp, zie hiervoor de toelichting op de staat van baten en lasten (26). Onze inzet om met verantwoorde keuzes de kosten zo laag als mogelijk te houden blijft onveranderd voor de komende jaren.

Ad vermogensbeheer

De kosten van het vermogensbeheer kunnen in twee categorieën worden onderscheiden. De eerste categorie betreft de kosten zoals die in de jaarrekening zijn verwerkt. Daaronder vallen de beheervergoeding van de vermogensbeheerder(s) en overige beheervergoedingen. Dit betreft een bedrag van € 633.000,-. De tweede categorie betreft kosten die rechtstreeks ten laste van het beleggingsrendement zijn gebracht. Deze kosten zijn dus niet inbegrepen in de kosten van de vermogensbeheerder(s) zoals opgenomen in de jaarrekening en zijn geschat op € 1.149.000,-. De totale kosten vermogensbeheer komen daarmee uit op circa € 1.782.000,-.

Kosten per beleggingscategorie 2024

(Bedragen in de tabel x € 1.000,-)

	Beheer- kosten	Performance gerelateerde kosten	Kosten excl. transactie- kosten	Transactie- kosten	Totaal
Beleggingscategorie					
Vastgoed	15	–	15	–	15
Aandelen	116	–	116	239	355
Private equity	–	–	–	–	–
Vastrentende waarden	667	–	667	102	769
Hedgefonds	–	–	–	–	–
Commodities	–	–	–	–	–
Overige beleggingen	–	–	–	–	–
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën excl. overlay	798	–	798	341	1.139
Kosten overlay beleggingen	105	–	105	6	111
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	903	–	903	347	1.250
Overige vermogensbeheerkosten					
Kosten vermogensbeheer pensioenfonds en bestuursbureau	–	–	–	–	–
Kosten fiduciair beheer	362	–	362	–	362
Bewaarloon	59	–	59	–	59
Advieskosten vermogensbeheer	91	–	91	–	91
Overige kosten	20	–	20	–	20
Totaal overige vermogensbeheerkosten	532	–	532	–	532
Totaal kosten vermogensbeheer	1.435	–	1.435	347	1.782

Voorgaande kosten wijken af van de genoemde kosten in de toelichting op de staat van baten en lasten, omdat in vorenstaand overzicht ook kosten zijn opgenomen die verwerkt zijn in het nettorendement.

Uit het eerder aangehaalde benchmarkonderzoek komt als uitkomst onder andere naar voren dat:

- Het gemiddelde van de transactiekosten in de periode 2021 -2023 zijn hoger bij pensioenfonds Capgemini (0,10% tegenover 0,08% van de peergroup).
- De totale vermogensbeheerkosten waren in 2023 0,29% voor pensioenfonds Capgemini tegenover een mediaan in de peergroup van 0,43%.
- Het gemiddelde van de vermogensbeheerkosten in de periode 2021 - 2023 is lager bij pensioenfonds Capgemini (0,24% tegenover 0,33% van de peergroup).

Visie bestuur

Ook binnen het vermogensbeheer hanteren wij een kostenbewuste houding. Dit komt tot mede uitdrukking in het investment belief "Het pensioenfonds belegt passief tenzij". Passief beleggen is over het algemeen genomen goedkoper dan actief beleggen. Bovenstaande resultaten uit het onderzoek bevestigen dat wij lagere vermogensbeheerkosten hebben dan vergelijkbare pensioenfonds. De gemiddelde transactiekosten over de periode 2021-2023 liggen daarentegen iets hoger. In 2022 hebben wij voor de beleggingscategorie credits een overstap naar een passieve manager gemaakt. Hiermee zijn destijds transactiekosten gepaard gegaan die zijn weerslag heeft op de gemiddelde transactiekosten over die periode.

3.4 Pensioenvermogen en voorzieningen

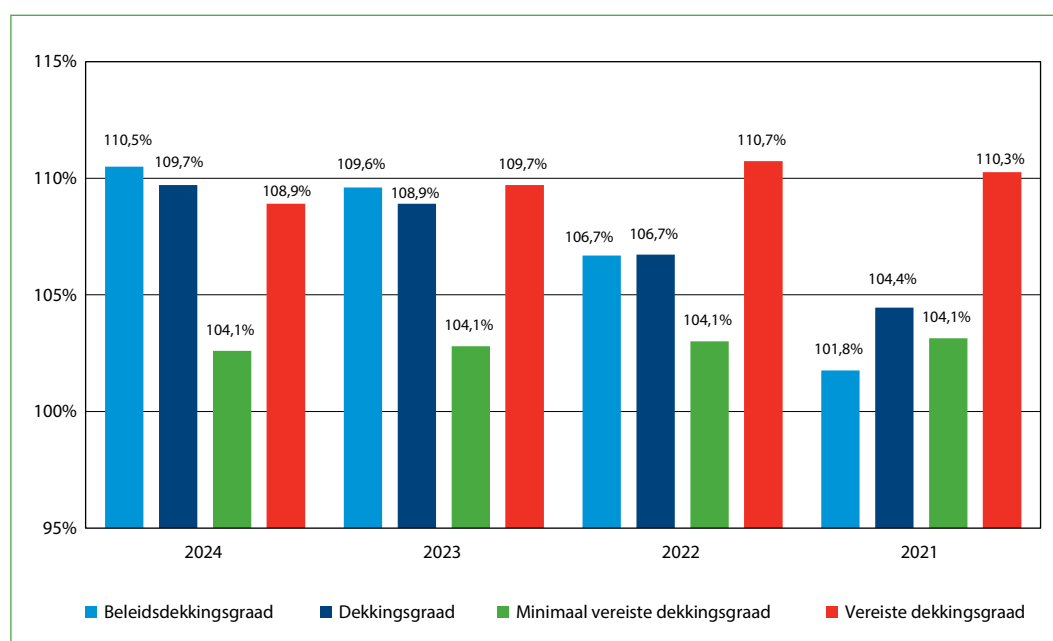
Ultimo 2024 bedragen de technische voorzieningen voor risico pensioenfonds € 567,039 miljoen. De voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers bedraagt per 31 december 2024 € 389,406 miljoen. Ten opzichte van 31 december 2023 is het totale pensioenvermogen gestegen met € 100,649 miljoen tot € 1.054,091 miljoen ultimo 2024.

3.5 Samenvatting actuairueel rapport

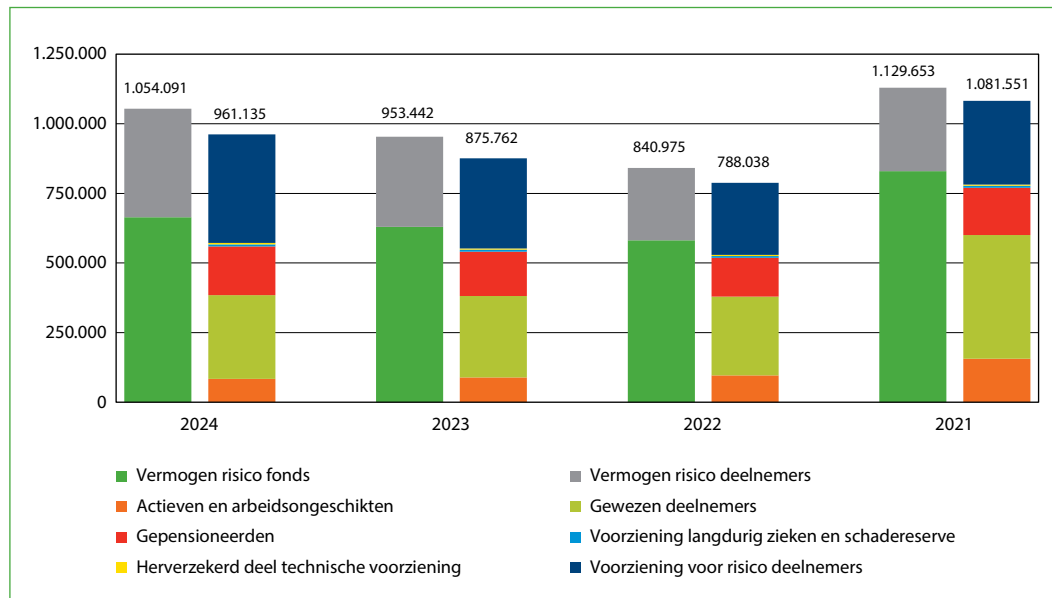
Deze samenvatting toont, naast de ontwikkelingen gedurende het boekjaar, de belangrijkste financiële cijfers van het fonds. Ter vergelijking van de cijfers van het huidige boekjaar zijn referentiecijfers opgenomen.

Financiële positie

De dekkingsgraad is in het boekjaar gestegen van 108,9% ultimo 2023 naar 109,7% ultimo 2024. De beleidsdekkingsgraad van het fonds steeg in 2024 van 109,6% naar 110,5%. De beleidsdekkingsgraad ultimo 2024 is daarmee hoger dan de vereiste dekkingsgraad van 108,9%. Hierdoor is de financiële positie toereikend. Onderstaande grafiek toont de beleidsdekkingsgraad, de dekkingsgraad en de (minimaal) vereiste dekkingsgraad over de afgelopen jaren.

De volgende grafiek toont het vermogen en de technische voorzieningen over de afgelopen jaren.

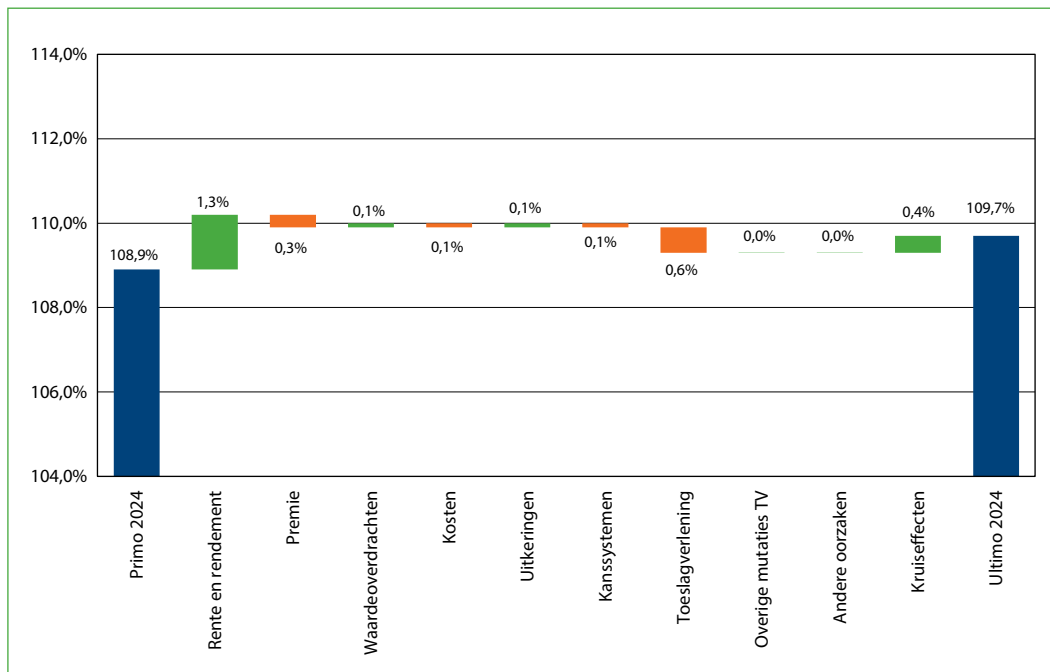

Herstelplan

Het fonds bevond zich ultimo 2023 in een situatie van tekort. Ultimo het eerste kwartaal van 2024 lag de beleidsdekkingsgraad boven de vereiste dekkingsgraad en is het herstelplan formeel beëindigd. Daalt de beleidsdekkingsgraad weer tot een niveau gelegen onder de vereiste dekkingsgraad, dan moet het fonds een nieuw herstelplan indienen. Toetsing vindt daarbij telkens per kwartaaleinde plaats.

Analyse van het resultaat

In 2024 is er een positief resultaat van 15.276 behaald (2023: 24.743 positief). De invloed van het resultaat op de dekkingsgraad is in de volgende grafiek weergegeven en uitgesplitst naar mutatie-oorzaak.

Uit de grafiek blijkt dat de component 'Rente en rendement' de grootste positieve invloed heeft gehad op de dekkingsgraad. De component omvat zowel de wijziging van de DNB-rentetermijnstructuur als het gerealiseerde overrendement. Het gerealiseerde overrendement droeg positief bij aan de ontwikkeling van de dekkingsgraad, terwijl de wijziging van de DNB-rentetermijnstructuur een negatieve bijdrage toonde.

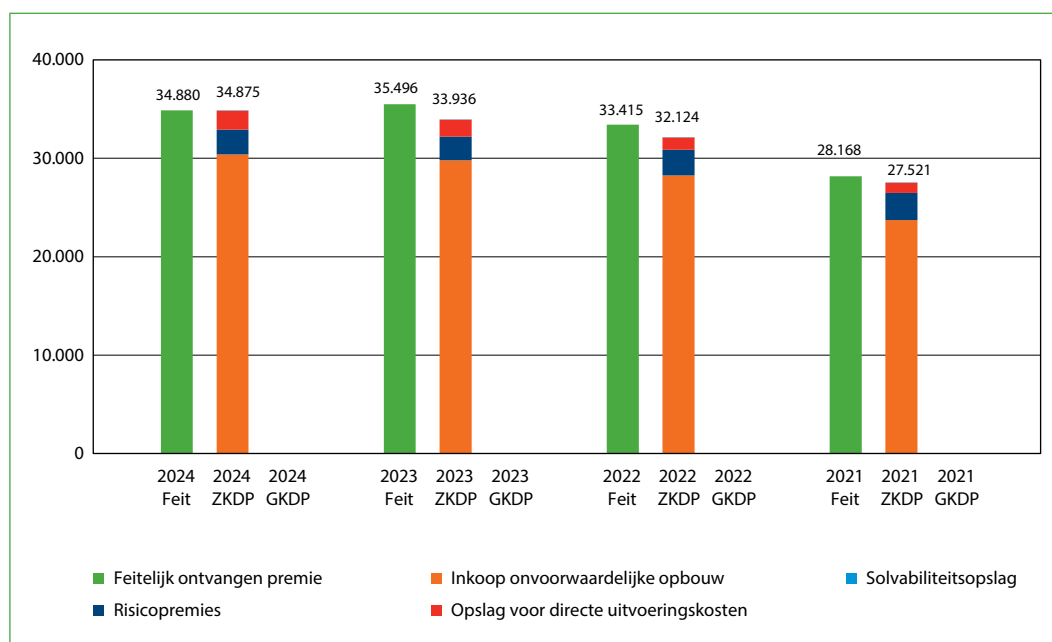
Het effect op de dekkingsgraad van de nieuwe Prognosetafel is hierin verantwoord onder "Overige mutaties TV". Onder de post "Toeslagverlening" is de toeslagverlening zichtbaar die per 1 januari 2025 is toegekend.

Kostendekkende premie

De kostendekkende premie over 2024 is vastgesteld conform de actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn). De regeling van het fonds kenmerkt zich als een volledige 'Defined Contribution' regeling (DC). Het fonds hanteert hiervoor een kostendekkende premie op marktwaarde.

De zuivere kostendekkende premie bedraagt 34.875. De feitelijke premie is met 34.880 hoger en daarmee kostendekkend.

De feitelijke premie (Feit) en de zuivere kostendekkende premie (ZKDP) worden in onderstaande grafiek weergegeven. Hierbij is de zuivere kostendekkende premie gesplitst conform de vereisten uit de Pensioenwet.

4. WTP en toekomst pensioenfonds

In de toekomst van het pensioenfonds spelen de ontwikkelingen aangaande de WTP een belangrijke rol. Op 1 januari 2027 moeten alle pensioenen zijn overgezet naar het nieuwe stelsel.

Om daar te komen moeten sociale partners een keuze maken voor een toekomstige pensioenregeling. Begin 2024 zijn sociale partners tot overeenstemming gekomen met betrekking tot het type pensioenregeling. De bedoeling is om over te gaan naar een flexibele premieregeling met gebruikmaking van de zogenoemde 'eerbiedigende werking'. Dat betekent dat werknemers die in dienst komen vanaf de overgangsdatum een vlakke leeftijdsonafhankelijke premie krijgen en dat de huidige werknemers de bestaande progressieve premiestaffel houden. Daarnaast hebben sociale partners besloten dat beide pensioenregelingen buiten het pensioenfonds zullen worden ondergebracht. Hiertoe heeft het pensioenfonds van de werkgever een transitieplan ontvangen dat eind 2024 op de website van het pensioenfonds is gepubliceerd.

Gedurende het jaar 2024 heeft het bestuur zich voorbereid op de keuzes die zij moet maken als gevolg van het besluit van sociale partners om de pensioenregelingen buiten het pensioenfonds onder te brengen, en welke gevolgen dit heeft voor het pensioenfonds wat betreft voor de uitvoering van de WTP. De ingestelde werkgroep Toekomst (voorheen werkgroep WTP) en de diverse adviseurs hebben bijdragen aan deze voorbereiding geleverd. Zo zijn er extra kennis- en bijpraatsessies voor het bestuur, het verantwoordingsorgaan en de Raad van Toezicht gehouden. Omdat er voordelen zijn verbonden aan het onderbrengen van het verleden (de opgebouwde pensioenaanspraken, -rechten en -kapitalen) en de toekomst bij dezelfde partij zijn, waar mogelijk en relevant de toekomstmogelijkheden in gezamenlijkheid met de sociale partners onderzocht. Hiervoor is een tripartite werkgroep opgericht bestaande uit vertegenwoordigers van het pensioenfonds, de ondernemingsraad en de werkgever.

Het bestuur heeft overwogen of zij voortzetting van het pensioenfonds als zijnde een slapend pensioenfonds een te prefereren oplossing vindt. Dit is niet het geval. Hierbij is in aanmerking genomen dat er sprake is van een toenemende complexiteit en toenemende kosten bij het in stand houden van het pensioenfonds. Bij beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst zullen onder andere de toekomstige hogere pensioenuitvoeringskosten ten laste van het eigen vermogen van het pensioenfonds komen. Per deelnemer zouden dan de kosten stijgen.

Het pensioenfonds heeft de mogelijkheden onderzocht om middels een collectieve waardeoverdracht (CWO) de bezittingen en verplichtingen van het pensioenfonds bij een nieuwe pensioenuitvoerder onder te brengen. Het betrof allereerst een keuze voor een uitvoeringsvorm, te weten een Algemeen Pensioenfonds (APF), een bedrijfstakpensioenfonds, een verzekeraar c.q. een PremiePensioenInstelling (PPI). In totaal zijn tien partijen verzocht om te reageren op het Request for Information. Dit heeft geleid tot een Request for Proposal naar acht partijen. Uit de kwantitatieve analyse bleek dat de aanvangsuitkering bij een APF hoger is dan bij verzekeraar/PPI, ook als bij de pensionering rekening wordt gehouden met inleg van vermogen in een risicodelingsreserve. Omdat bij een APF in tegenstelling tot bij een verzekeraar/PPI de ingegane uitkering jaarlijks kan toenemen door de behaalde rendementen, is de overgang naar een APF in het voordeel van de deelnemer. Daarnaast bleek dat een APF het invaartraject kan verzorgen, waarmee wordt bereikt dat er meer tijd beschikbaar is tussen overdragen en invaren. Dit verkleint procesrisico's ten opzichte van het 'spoor' dat binnen het pensioenfonds eerst wordt ingevaren en dat daarna wordt overgedragen. Het bestuur heeft derhalve besloten dat zij de opgebouwde pensioenaanspraken en -kapitalen middels een collectieve waardeoverdracht op basis van artikel 84 PW wil overdragen naar een APF.

Vervolgens heeft het bestuur zich gebogen over de selectie van een geschikte uitvoerder. Hiertoe heeft zij diverse beoordelingscriteria opgesteld. De belangrijkste criteria voor het bestuur om tot een besluit te komen welk alternatief het beste past in het kader van de evenwichtige belangenafweging zijn:

- Pensioenresultaat van de deelnemer blijft minimaal gelijk aan de huidige situatie en deelnemers die meer risico gaan lopen worden daarvoor beloond met een hogere pensioenverwachting.

- Flexibiliteit en efficiency bij de uitvoering van de pensioenregelingen door de nieuwe pensioenuitvoerder (best practices honoreren: geen maatwerk tenzij daar een heel goede reden voor is).
- De nieuwe pensioenuitvoerder dient een betrouwbare partner te zijn.
- De transitie moet passen binnen de beoogde tijdslijnen, waarbij wel enige flexibiliteit bestaat voor het precieze moment om een verantwoorde voorbereiding en uitvoering te kunnen garanderen.

Aan de hand van deze criteria, de gevoerde gesprekken met de mogelijke nieuwe pensioenuitvoerders, het feit dat een traject van 'eerst overdragen en daarna overdragen uitvoerbaar is en uiteraard de offerte, is het bestuur tot een voorkeurspartij gekomen. Naar verwachting zal de naam van deze voorkeurspartij in de loop van 2025 bekend worden gemaakt.

In het kader van de WTP in casu het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken, -rechten en -kapitalen heeft het bestuur op grond van een kwantitatieve en kwalitatieve analyse geconcludeerd dat invaren als evenwichtig is te beschouwen.

Belangrijke afwegingen hierbij zijn:

- De mediane uitkomsten (50e percentiel) in de flexibele premieregeling (FPR) komen voor alle maatmensen hoger uit dan in de DB-regeling. In een 'iets slechter weer scenario' (25e percentiel) is dat ook het geval. In een 'slecht weer scenario' (5e percentiel) biedt de DB-regeling juist meer bescherming. Het hogere verwachte mediane scenario is een vergoeding voor het hogere risico dat deelnemers hebben in de nieuwe pensioenregeling.
- Invaren heeft een positief effect op de hoogte van de pensioenresultaten. Bij invaren wordt er gestart met een hoger pensioenkapitaal, welke vervolgens wordt belegd.
- Door invaren kunnen de in het verleden opgebouwde pensioenaanspraken (DB) 'onder hetzelfde dak' worden ondergebracht als de toekomstige pensioenopbouw. Voor deelnemers ontstaat op deze wijze één geheel, waardoor zij sneller overzicht over hun situatie krijgen en op één plek terecht kunnen met al hun vragen over de van oorsprong verschillende regelingen.
- Invaren is vanuit wet- en regelgeving de standaard.

Het bestuur heeft besloten dat zij aan een verzoek tot invaren zal meewerken; danwel door in te varen binnen het pensioenfonds, dan wel door een collectieve waardeoverdracht naar een partij, waarbij het traject 'eerst overdragen en dan invaren' realiseerbaar is. In dat laatste geval zal het transitieplan worden gericht aan de overnemende pensioenuitvoerder.

Wij zijn op basis van bovenstaande en onze overige informatie van mening dat het pensioenfonds goed in staat is

- de strategische doelstellingen te behalen en de pensioenregeling uit te voeren conform de missie en visie van het fonds;
- de ontwikkelingen in de pensioensector bij te houden en te adresseren.

Overige aandachtspunten 2024

Naast de reguliere werkzaamheden voor het pensioenfonds en het project Toekomst werkte het bestuur in 2024 aan een project Datakwaliteit aan de hand van het Kader Datakwaliteit van de Pensioenfederatie. Dit project is nog niet afgerond en loopt door in 2025. Het doel van dit project is om aan de hand van het kader Datakwaliteit vast te stellen in hoeverre de door het pensioenfonds geadministreerde data juist, volledig en correct zijn. Datakwaliteit is altijd van groot belang voor een pensioenfonds, maar met het oog op de CWO en vervolgens waarschijnlijk invaren in een nieuw contract wordt dit extra belangrijk. Bij dergelijke veranderingen zijn correcties achteraf erg gecompliceerd.

Vastgesteld te Utrecht, 13 juni 2025.

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds Capgemini Nederland

A.J. Holsappel
(voorzitter)

M.C. de Heer
(secretaris)

P. de Gooijer

W.W.H. Starmans

B. Karagöz-Çakir

B.J. Helders

J.H. van Hensbergen

Toezicht & verantwoording

Verslag raad van toezicht

ALGEMEEN

Het intern toezicht bij het fonds is ingericht volgens de van toepassing zijnde wettelijke bepalingen, met inbegrip van de Code Pensioenfondsen. Het fonds hanteert het paritair bestuursmodel, waarbij intern toezicht bij het fonds is ingericht via een Raad van Toezicht (hierna: Raad). De Raad brengt op grond van de Statuten van het fonds en volgens de Pensioenwet en de Code Pensioenfondsen een rapport van bevindingen uit aan het bestuur. Daarnaast verantwoordt de Raad zich over de uitvoering van de taken aan het verantwoordingsorgaan (hierna: VO) en, via de werkgeversafgevaardigden in het verantwoordingsorgaan, aan de werkgever. Het VO kan dit rapport in zijn oordeelvorming betrekken.

De werkwijze

De Raad is per 1 januari 2022 ingesteld. De Raad heeft in 2024 zestien keer vergaderd. Ook heeft de Raad in 2024 vier keer overlegd met het bestuur en vier keer met het VO. Tevens heeft de Raad met de sleutelfunctiehouders risicobeheer en actuariel en de compliance officer twee keer overleg gehad. De Raad heeft met de sleutelfunctiehouder interne audit 1 keer overleg gehad. Onderwerpen van gesprek waren de uitvoering van reguliere werkzaamheden, de overgang naar het nieuwe stelsel (Wtp) en het jaarwerk. Ook is er in het kader van de Wtp een maandelijks transitieoverleg met bestuur, RvT en VO ingesteld.

Voor 2024 zag de Raad naast het reguliere toezicht de volgende kernthema's:

- Voorbereidingen op WTP;
- Verandervermogen van de (uitvoerings)organisatie.

De Raad bestaat uit drie natuurlijke personen. De leden zijn benoemd op basis van een vastgesteld functieprofiel. In dit profiel zijn eisen over geschiktheid opgenomen. De Raad wordt gevormd door:

- Willemien Caderius van Veen, voorzitter, aandachtsgebieden financieel en actuariel.
- Evelien Vlastuin, aandachtsgebieden risicomanagement en communicatie.
- Stephan Linnenbank aandachtsgebieden vermogensbeheer, ICT en uitbesteding.

In 2024 is het profiel voor een lid Raad van Toezicht opnieuw vastgesteld in het kader van het rooster van aftreden en is Stephan Linnenbank per 1 januari 2025 herbenoemd als lid.

De leden hebben bevestigd dat zij voldoende tijd beschikbaar hebben en onafhankelijk zijn. De beloning en de nevenfuncties/activiteiten zijn vermeld in het jaarverslag.

VERANTWOORDING

De wettelijke taakopdracht voor de Raad is toezicht houden op het bestuursbeleid en de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. Daarnaast ziet de Raad ten minste toe op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De Code Pensioenfondsen vraagt intern toezicht daarnaast zijn taak zo te vervullen, dat toezicht bijdraagt aan het effectief en slagvaardig functioneren en aan beheerste en integere bedrijfsvoering door het pensioenfonds. Intern toezicht legt via het Raad van toezichtverslag in het bestuursverslag verantwoording af aan VO en werkgever over het uitvoeren van de taken.

De Raad gebruikt bij zijn toezicht een van de wet- en regelgeving en van de Code Pensioenfondsen afgeleid normenkader. Ter voorbereiding op dit rapport bestudeerde de Raad diverse documenten over 2024. Tijdens de gesprekken met het bestuur, de halfjaarlijkse gesprekken met de sleutelfunctiehouders Risicobeheer/ Actuarieel/ Interne Audit/Compliance, het jaarlijkse gesprek met de certificerend actuaris en de accountant is ingegaan op de reguliere bedrijfsvoering en op de toekomst van het fonds. Het onderdeel Bevindingen in dit rapport is ook naar deze twee invalshoeken ingedeeld.

Code Pensioenen

De Raad past de Code Pensionfondsen toe. De leidende principes uit deze code zijn:

1. De zorg voor het pensioen van de deelnemer is leidend voor het toezicht houden;
2. De toezichthouder is zich bewust van zijn verantwoordelijkheid als toezichthouder en gedraagt zich daarnaar;
3. Toezichthouders dragen zorg voor hun geschiktheid en de effectiviteit van hun werkzaamheden;
4. De toezichthouders leggen verantwoording af over en zijn aanspreekbaar op het gehouden toezicht.

Goedkeuring en instemming

De Raad heeft goedkeuring gegeven en instemming verleend bij de volgende voorgenomen bestuursbesluiten:

Goedkeuring

- Goedkeuring aangepast functieprofiel voorzitter bestuur in verband met herbenoeming per 1 juli 2025; Goedkeuring aangepast functieprofiel Raad in verband met herbenoeming per 1 januari 2025;
- Goedkeuring jaarverslag 2023.

Raadgeving

De Raad heeft in 2024 het bestuur met raad terzijde gestaan inzake onder meer:

- Voorbereiding op de aankomende stelselwijziging en hiermee samenhangende toekomst van het fonds;
- Invulling compliance-functie.

Zelfevaluatie

De Raad heeft in het najaar van 2024 onder begeleiding van een externe deskundige gezamenlijk met bestuur en VO een zelfevaluatie uitgevoerd. Hierbij is input van de Bestuursondersteuning meegenomen.

Gaandeweg het verslagjaar merkten wij dat de interacties tussen de verschillende gremia (bestuur, verantwoordingsorgaan en Raad van toezicht) gelet op de belangrijke besluiten die genomen moeten worden intensiever werden. Een effectieve samenwerking waarbij rekening wordt gehouden met de governance van het pensioenfonds is daarbij van belang. Dit is meegenomen in de zelfevaluatie. De zelfevaluatie had grote aandacht voor een evaluatie over de interacties tussen de verschillende gremia. De inzichten uit deze uitgebreide evaluatie nemen we mee richting 2025, waarbij wel is geconstateerd dat de Raad adequaat functioneert. Wel zijn er nog verbeteringen mogelijk. Acties hieromtrent zijn vastgelegd, met het bestuur en VO gecommuniceerd en worden in 2025 opgevolgd.

Totstandkoming rapport

De Raad heeft dit Raad rapport 2024 toegelicht aan het bestuur en aan het VO. De Raad heeft als voorbereiding op de bespreking kennisgenomen van het accountantsverslag en van de rapporten van certificerend en adviserend actuaris. Het voorliggende rapport is tevens de publieksversie in het jaarverslag.

BEVINDINGEN

REGULIERE BEDRIJFSVOERING

Samenvattend oordeel reguliere bedrijfsvoering

Samenvattend oordeel reguliere bedrijfsvoering

De Raad stelt vast dat de reguliere processen op orde zijn. Het integrale risicomanagement is in 2024 verder versterkt. Ditzelfde geldt voor de vastlegging en documentatie van bestuurlijke processen.

Het bestuur hanteert bij de vervulling van haar taken een pragmatische en kostenbewuste insteek. De Raad is verheugd dat het bestuur alles in het werk stelt om zo veel mogelijk van de ingelegde premie te besteden aan pensioen(opbouw).

Toekomst van het fonds

Het is een gegeven dat het voor kleine fondsen een uitdaging is om te voldoen aan de huidige en aankomende wet- en regelgeving. Pensioenfondsen worden meer en meer gezien als financiële instellingen met de bijbehorende regeldruk. Naast de reguliere bedrijfsvoering vraagt de voorbereiding op de stelselwijziging ook veel van het bestuur. Het bestuur heeft een analyse over de toekomstbestendigheid van het fonds uitgevoerd. Het bestuur is bezig met de opvolging van de uit de analyse voortgekomen acties. De Raad wordt hier door het bestuur adequaat bij betrokken.

Uitoefening toezicht

De leden van de Raad zijn lid van de VITP en hanteren bepaalde normen voor haar toezicht. Hieronder geeft de Raad aan hoe het de normen heeft meegenomen:

Norm: geen enkel onderwerp valt buiten de reikwijdte van het toezicht

De Raad ondervindt geen belemmering bij het benoemen van onderzoeksgebieden en krijgt voldoende toegang tot voor het toezicht benodigde informatie. De Raad kan diepgang en reikwijdte van het toezicht vrij bepalen.

Norm: de toezichthouders vormen zich een oordeel over de wijze waarop het bestuur de missie, visie en strategie van het fonds vaststelt

De missie, visie en strategie hebben in 2024 in de aanloop naar de overgang naar een nieuw stelsel de nodige aandacht gehad van het bestuur. De sociale partners hebben een voorgenomen besluit genomen om de opbouw niet langer bij het fonds te laten plaatsvinden en gaarne de opbouw en bestaande uitkeringen over te dragen aan een ander fonds. Het bestuur bereidt zich daar nu op voor, waarbij het VO en de Raad goed meegenomen worden.

Norm: de toezichthouders vormen zich een oordeel over de besturing van het fonds

Bestuurlijke continuïteit

Bestuurlijke continuïteit was ook in 2024 een aandachtspunt vanuit de Raad. Alle bestuursleden hebben aangegeven over voldoende tijd te beschikken ook in het kader van de stijgende werkdruk door Wtp. Toch blijft ook in 2025 het bestuurlijke tijdsbeslag een aandachtspunt. Organisatorisch zijn door het bestuur maatregelen genomen om de Wtp aangelegenheden op te kunnen pakken. In het kader van de Wtp heeft het bestuur nagedacht over de toekomstbestendigheid van het fonds en het huidige bestuursmodel. Dit mede vanwege het feit dat de eisen die tegenwoordig gesteld worden aan bestuurders qua tijdsbesteding en kennis snel omhoog zijn gegaan. Het bestuur heeft naar de mening van de Raad zorgvuldig gekeken naar de bestuurlijke continuïteit en deze voor de komende periode geborgd.

Governance

Het bestuur heeft in 2024 de invulling van de externe compliance functie gewijzigd door een externe partij aan te stellen als compliance officer. De Raad heeft inmiddels meerdere keren contact gehad met de compliance officer en is tevreden met de zorg en aandacht die zowel door bestuur als door de compliance officer aan de rolinvulling wordt gegeven.

Norm: de toezichthouders vormen zich een oordeel over de bedrijfsvoering van het fonds

Monitoring uitvoering

De Raad heeft geconstateerd dat het bestuur de uitvoering door AZL nauwkeurig en kritisch volgt en de regierol actief neemt. Over het in 2023 verlengde contract is in het kader van de mogelijke overgang naar een ander fonds en uitvoerder met AZL het gesprek gevoerd, zodat continuïteit geborgd blijft tot en in de overgangssituatie. De Raad wordt hier goed in meegenomen.

ICT, datakwaliteit en cybersecurity

Het fonds heeft mede met de IT-officer ook in 2024 op het gebied van de controle van datakwaliteit, de implementatie van DORA en IT-security goede stappen gezet. De Raad onderstreept het belang van deze onderwerpen die in het kader van de Wtp alleen maar belangrijker zijn geworden. Datakwaliteit is hierbij een speerpunt voor de DNB en is van groot belang voor een goede transitie. De Raad ziet dat dit onderwerp blijvende bestuurlijke aandacht krijgt.

Risicomanagement algemeen

Bestuur en sleutelfunctiehouder hebben in 2024 het risicomanagement framework en de hierbij behorende activiteiten verder geprofessionaliseerd. Risicomanagement wordt op een gestructureerde en planmatige wijze opgepakt. De Raad is van mening dat er over de volle breedte van bestuurlijke activiteiten goede stappen gezet zijn in het verder versterken van het integraal risicomanagement. In 2024 is het reguliere integrale risicomanagement verder verdiept door toevoeging van specifiek op de planning daarvan gerichte acties. Ook is het bestuur aan de slag gegaan met het aantoonbaar krijgen van de werking van beheersingsmaatregelen. De Raad is van mening dat het belangrijk is dat risicomanagement ook onder druk voldoende aandacht blijft krijgen.

Norm: de toezichthouders vormen zich een oordeel over het beleid van het fonds

Algemeen

De Raad constateert dat beleidstukken afdoende worden opgepakt en gereviseerd, mede in het kader van DNB onderzoeken/uitvragen.

Naleving Code Pensioenfondsen

Per 1 januari 2024 is de Code Pensioenfondsen geactualiseerd. De code ordent de normen aan de hand van de volgende thema's:

- 1 Goed zorgen voor het pensioen van belanghebbenden;
- 2 Goed besturen;
- 3 Effectief intern toezichthouden en controle uitoefenen;
- 4 Verantwoording en inspraak organiseren;
- 5 Effectief functioneren van fondsorganen.

Het bestuur bespreekt jaarlijks in het kader van verantwoording afleggen de mate van naleving van de Code. Bij beoordeling van notulen van bestuur en commissies en daarbij gebruikte bestuurlijke notities is voor de Raad zichtbaar dat aspecten die in de normen van de Code Pensioenfondsen zijn opgenomen in voldoende mate in de bestuurlijke discussies en bestuursbesluiten tot uitdrukking komen. Zie in de tabel hierna onze bevindingen.

Onderwerp	Bevindingen
Goed zorgen voor het pensioen van belanghebbenden	De Raad is van mening dat het bestuur, ook in deze uitdagende tijden, het belang van een goed pensioen van belanghebbenden centraal stelt. De Raad verwijst voor de onderbouwing hiervan naar het door de Raad gehanteerde beoordelingskader.
Goed besturen	De Raad is van mening dat het bestuur het fonds op de 'going concern' aspecten goed bestuurt. Wel ziet de Raad dat het vraagstuk omtrent de toekomst van het fonds veel vraagt van het bestuur. De Raad vraagt het bestuur om aandacht te houden voor zorgvuldige en integere besluitvorming en vastlegging van de argumentatie van besluiten.
Effectief intern toezichthouden en controle uitoefenen	De Raad wordt goed in staat gesteld om haar toezichthoudende taken uit te oefenen. Alle fondsgremia zijn zich van elkaars taken en verantwoordelijkheden bewust en geven ruimte aan andere organen om de taken en verantwoordelijkheden op een correcte wijze uit te voeren.
Verantwoording en inspraak organiseren;	De Raad is van mening dat hier op een juiste wijze invulling aan wordt gegeven. De Raad verwijst voor de onderbouwing hiervan naar het door de Raad gehanteerde beoordelingskader
Effectief functioneren van fondsorganen.	De Raad ziet dat alle fondsgremia worden meegenomen in kennisontwikkelingen en ontwikkelingen, zodat de fondsorganen hun rol goed kunnen vervullen. Daarnaast hebben de fondsgremia meegewerkt aan een gezamenlijke zelfevaluatie waarin de onderlinge samenwerking centraal stond.

1e kernpunt: Wet toekomst pensioen (Wtp)

De Raad houdt toezicht op het beleid, de strategie en risicobeheersing van het fonds rond de invoering van de Wet Toekomst Pensioen (Wtp). Om hier toezicht op te kunnen houden is het van belang dat het fonds dit vastlegt in documenten en dat het proces te volgen is via de notulen.

Het bestuur heeft ook in 2024 meerdere kennissessies gehouden over de implementatie van de Wtp onder andere met de Raad en het VO. Ook zijn er maandelijkse transitievoortgangsessies waarin het bestuur de Raad en het VO informeert over de actuele stand van zaken. De werkgroep Toekomst (voorheen WTP) is volop bezig met de transitie en heeft onder andere tot taak alle voorbereidingen te treffen. Daartoe zijn verschillende werkgroepen opgezet. De Raad heeft bij verschillende gelegenheden het bestuur aangespoord om een projectplanning met alle onderlinge afhankelijkheden op te stellen zodat voldoende voortgang gemaakt kan worden met de voorbereidingen voor de WTP. De Raad is van mening dat in 2024 goede verdere stappen zijn gezet maar de Raad verwacht, nu de sociale partners tot een nieuwe regeling zijn gekomen en een mogelijke CWO in 2025 voorzien wordt, meer voortgang in 2025. De capaciteit bij derden, benodigd voor het uitwerken en uitvoeren van het transitieplan is schaars, waardoor beoogde planningen in gevaar kunnen komen.

Er wordt steeds meer duidelijk over visies, verwachtingen en vereisten vanuit DNB en AFM over hoe pensioenfondsen dienen om te gaan met de overgang naar het nieuwe stelsel. De Raad ziet dat het bestuur communicatie (nieuwsbrieven en consultaties) vanuit DNB/ AFM volgt en pro-actief contact met DNB onderhoudt om de specifieke fondssituatie te bespreken.

2e Kernpunt: Verandervermogen van de (uitvoerings)organisatie

Het bestuur heeft een duidelijke regierol opgepakt t.a.v. het functioneren van de uitvoeringsorganisatie, mede gelet op wat er nodig is in het kader van Wtp. Dit blijkt uit de aanpak van datakwaliteit en opvolging van klachten/incidenten. Er is verbetering waarneembaar in het functioneren van deze uitvoeringsorganisatie als gevolg van de intensieve bestuurlijke aanpak. Ook voor 2025 lijkt dit noodzakelijk.

Utrecht, 30 mei 2025

Stichting pensioenfonds Capgemini
De Raad van Toezicht

Evelien Vlastuin, lid
Stephan Linnenbank, lid
Willemien Caderius van Veen (voorzitter)

Reactie bestuur

Wij hebben in de gezamenlijke vergadering met de raad van toezicht op van 9 mei 2025 het verslag en het oordeel met de leden van de raad van toezicht besproken. De woorden van de raad van toezicht bevestigen ons in de ingeslagen weg. De samenwerking wordt met inachtneming van ieders verantwoordelijkheid als prettig ervaren. Een samenwerking die ook in 2025 noodzakelijk is bij het nemen belangrijke besluiten over de toekomst van ons pensioenfonds.

Wij bedanken de leden van de raad van toezicht voor de geleverde inzet in het afgelopen jaar en zien met vertrouwen de voorzetting van de relatie tegemoet.

Verslag Verantwoordingsorgaan

Verslag Verantwoordingsorgaan

Algemeen

Het Verantwoordingsorgaan is met vier leden in 2024 op volle sterkte geweest. Zowel werkgever, werknemers, gepensioneerden als ook oud-werknemers (slapers) zijn in het Verantwoordingsorgaan vertegenwoordigd.

Sinds 2023 voldoet de samenstelling van het VO aan de 50/50 verdeling van man/vrouw. Er is geen lid onder de 40 jaar.

De Code Pensioenfondsen 2024 is van kracht. Door alle leden van het VO is een verklaring ingevuld en ondertekend waarin wordt aangegeven dat de gedragscode is nageleefd over 2024 en dat alle verplichtingen uit hoofde van de gedragscode zijn gevolgd.

Het verslagjaar heeft in het teken gestaan van Wtp (Wet toekomst pensioenen).

Het VO heeft in 2024 elf vergaderingen gehouden, waarvan drie keer onderling en vier keer met het bestuur en vier keer met de Raad van Toezicht.

Gezien de ontwikkelingen rond de Wtp en de toekomst van het Pensioenfonds was er behoefte aan extra overleg. Naast het reguliere overleg zijn er nog vier overleg momenten geweest met het Bestuur en Raad van Toezicht. Er is een aparte gezamenlijke sessie geweest met betrekking tot Zelfevaluatie door Bestuur, Raad van Toezicht en Verantwoordingsorgaan.

Voor het VO heeft 2024 in het kader gestaan van:

- Het nieuwe pensioenstelsel en de nieuwe pensioenregeling;
- De toekomstvisie voor het Pensioenfonds;
- Communicatie deelnemers.

In de gezamenlijke vergaderingen van het VO met het Bestuur zijn onder andere de volgende onderwerpen besproken:

- Toeslagverlening 2025;
- Voortgang en projectplan Wtp;
- Communicatie naar deelnemers;
- Toekomst Pensioenfonds;
- Dienstverlening AZL;
- Interactie met de DNB;
- Herbenoeming lid RvT.

In de gezamenlijke vergaderingen van het VO met de RvT zijn onder andere de volgende onderwerpen besproken:

- Transitie WTP;
- Interactie met bestuur;
- Projectplanning.

Het bestuur heeft in 2024 een drietal adviezen gevraagd: met betrekking tot het beloningsbeleid (RvT), de Klachten - en geschillenregeling en het Reglement verantwoordingsorgaan.

Het VO heeft over 2024 evenals in de voorgaande jaren weer volledige medewerking van het bestuur en inzage in alle stukken gekregen.

Het VO waardeert de openheid van het bestuur en de wijze waarop het bestuur met het VO heeft samengewerkt. Tevens stelt het VO de wijze van vastlegging van agenda, verslagen en onderliggende stukken zeer op prijs.

Zelfevaluatie

In de Code Pensioenfondsen zijn acht thema's voor goed pensioenbestuur benoemd. Elk thema kent een aantal normen. Thema 4 'Kwaliteit nastreven' stelt: "Het fonds stelt hoge kwaliteitseisen, voert daar beleid op en is een 'lerende organisatie'."

Norm 30 luidt: "Het eigen functioneren is voor het VO een continu aandachtspunt. Het VO evalueert met enige regelmaat het functioneren van het eigen orgaan." In de toelichting op deze norm wordt gesteld: "Bij de evaluatie komt aan de orde of het VO voldoende deskundig en divers is en of voldaan wordt aan het competentieprofiel. Ook de betrokkenheid van de leden van het VO, het gedrag en de cultuur binnen het VO en de relatie tussen het VO en het bestuur maken deel uit van de evaluatie."

Om invulling te geven aan deze norm heeft het Verantwoordingsorgaan een interne zelfevaluatie gedaan. Daarbij is zij gefaciliteerd door een externe begeleider.

Voor het komend jaar is afgesproken om de taken evenwichtiger te gaan verdelen over de leden.

Naast de Zelfevaluatie van het Verantwoordingsorgaan zelf is de externe begeleider gevraagd om ook een gezamenlijke Zelfevaluatie van alle drie de gremia, Verantwoordingsorgaan, Raad van Toezicht en Bestuur, te faciliteren. Onder meer de onderlinge beelden over het proces in het kader van de Wtp zijn gedeeld. En verwachtingen rond onderlinge communicatie en overleg zijn gedeeld.

Aanbevelingen van vorig jaar

Het VO geeft onderstaand haar bevindingen over de wijze waarop de aanbevelingen van vorig jaar zijn opgevolgd:

– Wet Toekomst Pensioenen

Aanbeveling vorig jaar:

In 2023 is er door betrokken partijen (sociale partners Capgemini) nog geen besluit genomen over een nieuwe pensioenregeling. De verwachting is dat de partijen in Q1 van 2024 tot overeenstemming zullen komen.

Het VO gaat er vanuit dat zij tijdig informatie over de vorderingen en de overwegingen bij de besluitvorming zullen ontvangen, zodat zij haar rol in die besluitvorming goed kan uitvoeren.

Bevindingen:

In de loop van 2024 zijn een aantal gezamenlijke kennissessies geweest met Raad van Toezicht, Verantwoordingsorgaan en het bestuur. Doelstelling was het verhogen van kennis alsmede verbetering van de besluitvorming.

De VO is zowel door het bestuur als de RvT op de hoogte gehouden van de vorderingen met betrekking tot de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel.

Eind 2024 is door de sociale partners (werkgever en ondernemingsraad) een nieuwe pensioenregeling gedefinieerd. Een en ander is vastgelegd in een Transitieplan. Namens de sociale partners is de nieuwe regeling door het pensioenfonds op 31 december 2024 geplaatst op de website van het fonds.

– Communicatie deelnemers

Aanbeveling vorig jaar:

Evenals in de voorgaande jaren blijft het zorgdragen voor actuele documenten op de website van belang.

Het bestuur van het fonds heeft besloten tot geen indexatie van de ingegane pensioenen (vaste uitkeringsregeling) en aanspraken per 1 januari 2024. Indexatie is een belangrijk onderwerp voor de deelnemers en met name voor gepensioneerden. Het is dan ook zeker van belang dat de deelnemers na besluitvorming over indexatie zo spoedig mogelijk over het resultaat via mail en website juist worden geïnformeerd. Uitgebreide informatie zoals een onderbouwing kan op een later moment via de website worden gegeven.

Het VO herhaalt dat de Wet toekomst Pensioen (Wtp) een belangrijk onderwerp is zowel voor de deelnemers als gepensioneerden van het fonds. Naast informatie op de website en eventuele email gericht aan de verschillende groepen is de jaarlijkse deelnemersbijeenkomst een uitstekend platform waarin de processtappen en planning worden toegelicht. Het VO verwacht besluitvorming in 2024. In 2024 en de daarop volgende jaren zal dan ook de communicatie over dit onderwerp gericht op de verschillende doelgroepen moeten worden opgevoerd.

Bevindingen:

Op de website van het fonds hebben de deelnemers informatie kunnen vinden over de indexatie van de ingegane pensioenen en aanspraken per 1 januari 2024. Het vaste pensioen (uitkeringsregeling) is op 1 januari 2024 niet verhoogd.

De gepensioneerden zijn hierover schriftelijk geïnformeerd.

Communicatie op hoofdlijnen over de Wet toekomst pensioen (Wtp) is in 2024 beperkt tot de jaarlijkse deelnemersbijeenkomst. Daarnaast zijn de deelnemers geïnformeerd over het Transitieplan.

Aanbevelingen

Naar aanleiding van de besprekingen met het bestuur komt het VO tot de volgende aanbevelingen:

– Wet Toekomst Pensioenen

In de loop van 2024 is er door de Sociale Partners (werkgever en ondernemingsraad) een besluit genomen over een nieuwe pensioenregeling.

De verwachting is dat eerste stappen in het implementatie proces in de loop van 2025 gezet gaan worden.

Het VO gaat er vanuit dat zij tijdig informatie over de vorderingen en de overwegingen bij de besluitvorming (eventuele adviesaanvragen) zullen ontvangen.

– Communicatie deelnemers

Het VO herhaalt nogmaals dat de Wet toekomst Pensioen (WtP) een belangrijk onderwerp is voor alle deelnemers (werknemers, slapers en gepensioneerden) van het fonds. Het VO verzoekt het bestuur dan ook dringend om de communicatie in 2025 en de daarop volgende periode met betrekking tot Wtp naar de deelnemers zowel schriftelijk als mondeling (informatie bijeenkomsten) op te voeren.

Reactie bestuur

Samen met het verantwoordingsorgaan hebben wij in de vergadering van 23 mei 2025 het verslag en het oordeel besproken. Wij zullen de door het verantwoordingsorgaan benoemde thema's en aanbevelingen met een positieve grondhouding bezien. Hierbij onderschrijven wij het belang van de communicatie met de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Zo heeft op 19 mei 2025 een eerste informatieve sessie plaatsgevonden.

Wij bedanken het verantwoordingsorgaan voor haar oordeel over het door het bestuur gevoerde beleid en zal de aandachtspunten in het verslag ter harte nemen. Het bestuur ziet uit naar een prettige en constructieve samenwerking voor 2025.

Jaarrekening

Balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2024	2023
Beleggingen voor risico pensioenfondsen [1]		
Onroerende zaken		
Indirecte vastgoedbeleggingsfondsen	3.140	2.919
Zakelijke waarden		
Beleggingsfondsen in aandelen	215.543	186.877
Vastrentende waarden		
Obligaties en vastrentende beleggingsfondsen	365.784	358.499
Derivaten		
Euroswaps	25.362	25.261
Overige beleggingen		
Geldmarktfondsen	94.005	96.975
	703.834	670.531
Af: Beleggingen m.b.t. variabel pensioen naar beleggingen voor risico deelnemers	-36.773	-29.454
	667.061	641.077
Beleggingen voor risico deelnemers [2]		
Onroerende zaken		
Indirecte vastgoedbeleggingsfondsen	5.045	3.515
Zakelijke waarden		
Aandelenbeleggingsfondsen	212.552	175.652
Vastrentende waarden		
Obligatiebeleggingsfondsen	122.265	105.198
Overige beleggingen		
Multimanagerfondsen en liquiditeiten	12.771	9.932
	352.633	294.297
Bij: Beleggingen m.b.t. variabel pensioen van beleggingen voor risico pensioenfondsen	36.773	29.454
	389.406	323.751
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen [3]	4.690	4.285
Vorderingen en overlopende activa [4]	6.004	4.766
Liquide middelen [5]	7.917	3.787
	1.075.078	977.666

[...] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2024	2023
Reserves		
Algemene reserve [6]	92.956	77.680
Technische voorzieningen		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [7]	559.429	541.023
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen [8]	4.690	4.285
Overige technische voorzieningen [9]	7.610	6.703
	571.729	552.011
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers [10]	389.406	323.751
Kortlopende schulden [11]	20.987	24.224
	1.075.078	977.666

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2024	2023
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen		
Directe beleggingsopbrengsten [12]	5.652	6.214
Indirecte beleggingsopbrengsten [13]	42.977	52.522
Kosten vermogensbeheer [14]	-633	-586
	47.996	58.150
Beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers		
Indirecte beleggingsopbrengsten [15]	42.311	37.107
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [16]	3.907	5.160
Premiebijdragen voor risico deelnemers [17]	32.581	33.239
Saldo van overdrachten van rechten [18]	-11.315	-9.391
Pensioenuitkeringen [19]	-12.781	-11.367
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfondsen [20]		
Wijziging rentecurve	-11.101	-19.014
Benodigde interesttoevoeging	-19.392	-17.506
Inkoop nieuwe aanspraken	-7.280	-7.170
Binnenkomende waardeoverdracht	3	-3
Uitgaande waardeoverdracht	-4.754	4.872
Toename voorziening toekomstige kosten	0	0
Vrijval excassokosten	449	400
Uitkeringen	12.828	11.494
Mutaties uit hoofde van overlijdens	25	-2.911
Mutaties uit hoofde van arbeidsongeschiktheid	235	169
Reguliere mutaties	9	-103
Toeslagverlening	-4.335	-127
Wijziging actuariële grondslagen/methoden	777	-13
Overige mutaties technische voorzieningen	6.811	1.089
	-25.725	-28.823
Overboeking variabel pensioen naar risico deelnemer	7.319	6.486
	-18.406	-22.337

[.] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

	2024	2023
Mutatie overige technische voorzieningen		
– Schadereserve AOP en overlijdensrisico AO-ers [21]	-822	-523
– Voorziening langdurig zieken module 2 [22]	-85	-126
	-907	-649
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers [23]	-65.655	-64.325
Herverzekering		
– Premies [24]	-2.512	-2.419
– Uitkering uit herverzekering [25]	2.353	3.552
	-159	1.133
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [26]	-2.852	-2.095
Overige baten en lasten [27]	556	118
Saldo van baten en lasten	15.276	24.743
Bestemming van het saldo		
Algemene reserve	15.276	24.743
	15.276	24.743

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2024	2023
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Bijdragen	4.134	9.053
Herverzekering en resultaatdeling herverzekering	514	5.815
Overgenomen pensioenverplichtingen	7.503	123
Overige	555	118
	12.706	15.109
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen en afkoopsommen	-12.754	-11.339
Overgedragen pensioenverplichtingen	-3.504	-4.992
Herverzekeringspremies	-2.441	-2.354
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-3.007	-1.766
	-21.706	-20.451
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	6.349	5.638
Verkopen beleggingen	66.742	203.953
	73.091	209.591
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-59.350	-202.942
Kosten vermogensbeheer	-611	-589
	-59.961	-203.531
Mutatie geldmiddelen	4.130	718
Saldo geldmiddelen 1 januari [5]	3.787	3.069
Saldo geldmiddelen 31 december [5]	7.917 ¹⁾	3.787 ¹⁾

1) Inclusief banksaldo depotbank.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Kernactiviteit

De kernactiviteiten van het fonds staan omschreven in de statuten en de ABTN. Statutair is het fonds gevestigd in Utrecht en staat ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 41 184467. Het fonds verricht geen andere werkzaamheden dan die welke zijn gerelateerd aan de (uitvoering van de) pensioenregeling(en). De rechtsvorm van de stichting past goed bij het non-profit karakter van het fonds en is overigens in de pensioensector gebruikelijk. Dat geldt ook voor de uit de Pensioenwet voortvloeiende governance structuur, bestaande uit een bestuur, verantwoordingsorgaan en intern toezicht.

Toepassing Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving en in het bijzonder RJ 610 Pensioenfonds.

Waardering

Algemene grondslagen

Activa en passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden overige activa en passiva gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten). Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2024, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2024 en is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is van de stichting. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Schattingen en oordelen

Zoals vermeld in de toelichting zijn de beleggingen van het fonds nagenoeg allemaal gewaardeerd tegen marktwaarde per balansdatum en is het over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de actuele waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Voor sommige andere financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de marktwaarde benadert als gevolg van het kortetermijnkarakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de actuele waarde. Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het fonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde financiële instrumenten, zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingmodellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten. Schattingen van de marktwaarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten onzekerheden en een significante oordeelsvorming (bijvoorbeeld rentestand, volatiliteit, schatting van kasstromen, etc.) en kunnen derhalve niet met precisie worden vastgesteld.

Schattingswijziging 2024

Het Actuarieel Genootschap heeft in september 2024 de prognosetafel AG2024 gepubliceerd. Het fonds is per 30 september 2024 overgegaan op deze nieuwe prognosetafel. Jaarwerktechnisch heeft deze aanpassing plaatsgevonden per 31 december 2024. Deze overstap heeft een verlagend effect op de technische voorziening en resulteert in een baat voor het fonds ter hoogte van 777. Deze verlaging van de voorziening van 777 is in 2024 als mutatie in het resultaat verwerkt.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties". Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Buitenlandse valuta

Activa en passiva in buitenlandse valuta zijn omgerekend tegen de ultimo jaar geldende koersen gedurende het jaar. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

Aandelen en indirecte vastgoedbeleggingsfondsen

De ter beurse genoteerde aandelen zijn gewaardeerd tegen de marktwaarde, zijnde de beurswaarde. De niet ter beurse genoteerde fondsen zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde gebaseerd op onderliggende marktwaarde. Voor meer informatie over de bepaling van de actuele / reële waarde wordt verwezen naar de tabel Methodiek bepaling marktwaarde zoals opgenomen bij noot 1 in de toelichting op de balans.

Obligaties en vastrentende beleggingsfondsen

De obligaties zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde, zijnde de beurswaarde.

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde. Voor meer informatie over de bepaling van de actuele / reële waarde wordt verwezen naar de tabel Methodiek bepaling marktwaarde zoals opgenomen bij noot 1 in de toelichting op de balans.

Derivaten

De derivaten zijn gewaardeerd tegen de reële waarde. Voor meer informatie over de bepaling van de actuele / reële waarde wordt verwezen naar de tabel Methodiek bepaling marktwaarde zoals opgenomen bij noot 1 in de toelichting op de balans.

Beleggingen voor risico deelnemers

De grondslagen voor de waardering van de beleggingen voor risico deelnemers zijn gelijk aan die voor de beleggingen die voor risico van het fonds worden aangehouden. Tevens wordt hier het aandeel van de beleggingen m.b.t. het variabel pensioen verantwoord.

Herverzekering

Vorderingen uit herverzekeringscontracten op risicobasis worden verantwoord op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet. Bij de waardering worden de herverzekerde uitkeringen contant gemaakt tegen de rentetermijnstructuur, onder toepassing van de actuariële grondslagen van ons pensioenfonds. De waarde van de herverzekeringspolissen wordt berekend op dezelfde grondslagen als de voorziening pensioenverplichtingen.

Vorderingen en overlopende activa

Overige activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden overige activa en passiva gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Voor vorderingen wordt rekening gehouden met een aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering. In vreemde valuta luidende liquide middelen worden per balansdatum in de functionele valuta omgerekend tegen de op die datum geldende wisselkoers. Verwezen wordt verder naar de prijsgrondslagen voor vreemde valuta. Liquide middelen die naar verwachting langer dan twaalf maanden niet ter beschikking staan van het pensioenfonds, worden gerubriceerd als financiële vaste activa.

Algemene reserve

Aan de algemene reserve worden de jaarresultaten toegevoegd cq onttrokken. Wanneer door tegenvallende resultaten de financiële positie verslechtert, neemt de algemene reserve af en daarmee ook de toeslagruimte.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toezeggingen tot) toeslagen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente. Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken.

Marktrente

Rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank ultimo 2024. De gewogen gemiddelde marktrente ultimo 2024 bedraagt 2,16% (2023: 2,33%).

Rentetoevoeging

Onder het FTK is de rentetoevoeging gelijk aan de 1-jaars rente. Op basis van de DNB rentetermijnstructuur primo 2024 is deze rente gelijk aan 3,439% (2023: 3,264%).

Sterfte

Prognosetafel AG2024 (startjaar 2025) waarop fondsspecifieke ervaringssterfte wordt toegepast.

Gehuwdheid

Vóór de pensioendatum wordt gereserveerd op basis van het onbepaalde partnersysteem. Na pensioendatum wordt gereserveerd op basis van het bepaalde partnersysteem.

Uitkeringen

De uitkeringen worden continu betaalbaar verondersteld.

Leeftijden

De leeftijden worden in maanden nauwkeurig bepaald.

Leeftijdsverschil

Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is op 2 jaar en 9 maanden (2023: 2 jaar en 9 maanden) gesteld (man ouder dan vrouw).

Kosten

In de voorziening pensioenverplichtingen is een excassovoorziening begrepen van 3,5% (2023: 3,5%) van de netto voorziening.

Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Deze voorziening is op dezelfde grondslagen gebaseerd als de voorzieningen pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en heeft betrekking op elders verzekerde pensioenen die in mindering worden gebracht op de opgebouwde pensioenen bij ons fonds.

Overige technische voorzieningen

Voorziening schadereserve AOP

Voor de deelnemers die op 1 januari 2003 arbeidsongeschikt zijn, is een voorziening gevormd. Hierin worden salarisafhankelijke, extra stortingen gedaan in module 3. In boekjaar 2010 is deze voorziening uitgebreid met de deelnemers die na 1 januari 2003 arbeidsongeschikt zijn geworden.

Voorziening langdurig zieken module 2

Voor deelnemers die op balansdatum ziek zijn, is rekening gehouden met de verwachte toekomstige schadelast door vorming van de voorziening voor langdurig zieken. De voorziening met betrekking tot module 1 is inbegrepen in de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds. Ter afdekking van dit latent arbeidsongeschiktheidsrisico is een voorziening gevormd ter grootte van de risicopremie voor toekomstige arbeidsongeschiktheidsuitkeringen en premievrijstelling. Met ingang van boekjaar 2015 is een vordering op de herverzekeraar opgenomen die gelijk is aan de hoogte van deze voorziening. De vorming van deze vordering is in de staat van baten en lasten opgenomen als baat onder de uitkeringen uit herverzekering.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De waardering van de technische voorziening voor risico deelnemers wordt bepaald door de waardering van de tegenover deze voorziening aangehouden beleggingen. Verder wordt hier ook het variabel pensioen bij opgeteld.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Kortlopende schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien er geen sprake is van transactiekosten).

Dekkingsgraad

De (nominale) dekkingsgraad van het fonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

Bij het berekenen van de reële dekkingsgraad van het fonds wordt ten behoeve van deze berekening de voorziening pensioenverplichtingen herrekend, rekening houdend met de verwachte loon- en prijsinflatie.

De beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds is de gemiddelde dekkingsgraad van de 12 maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.

Resultaatbepaling

Algemeen

De lasten en baten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder directe beleggingsopbrengsten wordt bij vastrentende waarden verstaan de rente-opbrengst verminderd met de kosten; bij de aandelen wordt hier onder verstaan het bruto-dividend verminderd met de kosten. De intresten van overige activa en passiva worden opgenomen op basis van nominale bedragen.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder indirecte beleggingsopbrengsten worden de volgende resultaten opgenomen:

- gerealiseerde en niet-gerealiseerde koersverschillen van aandelen vastgoedmaatschappijen, aandelen, obligaties en leningen op schuldbekentenissen;
- boetes bij vervroegde aflossingen van leningen op schuldbekentenis;
- valutaverschillen inzake deposito's en bankrekeningen in buitenlandse valuta en valutatermijntransacties.

Kosten van vermogensbeheer

Onder de kosten van vermogensbeheer worden de administratiekosten opgenomen die verband houden met het beheer van de beleggingen.

Premiebijdragen

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Extra storting (dit betreft onder andere individuele waardeoverdrachten voor de DC-regeling) en opslagen op de premie zijn eveneens als premiebijdragen verantwoord.

Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Pensioenopbouw

De pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioenaanspraken die toegekend zijn in het boekjaar.

Toevoeging voorziening kosten

Voor de dekking van toekomstige kosten wordt de netto voorziening verhoogd met 3,5%.

Indexeringen en overige toeslagen

De toeslagen betreffen verhogingen van lopende uitkeringen.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De interesttoevoeging wordt tegen de rekenrente primo boekjaar berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de technische voorziening. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode. Jaarlijks wordt 2,6% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 3,5% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken met betrekking tot de actuariële waarde.

Mutaties uit hoofde van sterfte

Prognosetafel AG2024 (startjaar 2025) met toepassing van fondsspecifieke ervaringssterfte.

Mutaties uit hoofde van arbeidsongeschiktheid

Voor de arbeidsongeschikte deelnemers is de technische voorziening gebaseerd op de te bereiken pensioenaanspraken, waarbij voor de toekomstig op te bouwen premievrijgestelde aanspraken sprake is van 95% reservering (5% revalidatiekans).

Reguliere mutaties

De reguliere mutaties worden toegekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Wijziging actuariële grondslagen/methoden

Mutatie technische voorzieningen uit hoofde van wijziging actuariële uitgangspunten heeft betrekking op aanpassing van de ervaringssterfte, wijziging partnerfrequentie en de verhoging van de kostenvoorziening. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar de toelichting in de grondslagen inzake schattingswijzigingen.

Overige mutaties technische voorzieningen

De overige mutaties worden toegekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Mutatie overige technische voorzieningen voor risico fonds

Dit betreft de mutatie van de schadereserve AOP en overlijdensrisico AO-ers alsmede de mutatie van de Voorziening langdurig zieken.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De mutatie in de voorziening heeft betrekking op ontvangen stortingen, rendement en onttrekkingen voor waardeoverdrachten en omzetting naar de technische voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds.

Herverzekering

Bij Elips Life AG zijn het overlijdensrisico en het premievrijstellingsrisico bij arbeidsongeschiktheid herverzekerd. Uitgaande herverzekeringspremies worden verantwoord in de periode waarop de herverzekering betrekking heeft. Vorderingen uit herverzekeringscontracten op risicobasis worden verantwoord op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet. Vorderingen uit hoofde van winstdelingsregelingen in herverzekeringscontracten worden verantwoord op het moment van toekenning door de herverzekeraar.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

De pensioenuitvoerings- en administratiekosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten worden opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld overeenkomstig de directe methode. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten en beleggingsactiviteiten. De geldstroom m.b.t. de premies en inleg voor risico deelnemers is in het kasstroomoverzicht gesaldeerd. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de koers op de datum dat de transacties hebben plaatsgevonden. Onder de liquide middelen worden verstaan de tegoeden bij banken inclusief depotbanken. De liquide middelen staan ter vrije beschikking van het fonds.

Pensioenvermogen

Het pensioenvermogen is gelijk aan de reserves + technische voorzieningen + voorzieningen voor risico deelnemers.

Toelichting op de balans per 31 december

(in duizenden euro)

Activa

[1] Beleggingen voor risico pensioenfonds

Categorie	Stand ultimo 2023	Aankopen/ Verstrekk- ingen	Verkopen/ uitlotingen/ (af)lossingen	Gerealiseerde koers- verschillen	Niet- gerealiseerde koers- verschillen	Stand ultimo 2024
Onroerende zaken						
Indirecte vastgoedbeleggingsfondsen	2.919	0	0	0	221	3.140
Zakelijke waarden						
Beleggingsfondsen in aandelen	186.877	412	-7.775	2.661	33.368	215.543
Vastrentende waarden						
Obligaties en vastrentende beleggingsfondsen	358.499	18.095	-12.835	-5.380	7.405	365.784
Derivaten						
Euroswaps (totale verloop)	16.341	7	-1.472	1.472	1.462	17.810
Reclassificatie naar passivazijde	8.920	0	-1.368	0	0	7.552
	25.261	7	-2.840	1.472	1.462	25.362
Overige beleggingen						
Geldmarktfondsen	96.975	40.836	-47.301	1.367	2.128	94.005
Totaal	670.531	59.350	-70.151	120	44.584	703.834
Af: Beleggingen m.b.t. variabel pensioen naar beleggingen voor risico deelnemers	-29.454	0	-7.319	0	0	-36.773
Totaal belegd vermogen activazijde	641.077	59.350	-78.070	120	44.584	667.061
Derivaten met een negatieve waarde (passivazijde)						
Euroswaps	-8.920	0	1.368	0	0	-7.552
Totaal belegd vermogen passivazijde	-8.920	0	1.368	0	0	-7.552
Totaal belegd vermogen risico pensioenfonds	632.157	59.350	-76.702	120	44.584	659.509

Er wordt niet direct belegd in aangesloten ondernemingen. Indirecte beleggingen in aangesloten ondernemingen zijn niet substantieel.

Collateral

Het fonds heeft ISDA's afgesloten met een aantal tegenpartijen en beschikt over een central clearingaccount. Uit de vorderingen/schulden blijkt dat er ook cash collateral is verstrekt/ontvangen. Het uitstaande collateral in stukken ultimo verslagjaar is samengesteld uit Nederlandse staatsleningen. Collateral dient als borgstelling voor het tegenpartijrisico.

Er is voor € 0,540 miljoen aan collateral in cash verstrekt aan de tegenpartij. Er is voor € 1,250 miljoen aan collateral in cash ontvangen en voor € 10,010 miljoen aan Nederlandse en Franse staatsleningen ontvangen van de tegenpartij. Het fonds gebruikt deze, om derivaten af te sluiten voor het afdekken van een deel van het renterisico en/of valutatermijncontracten ter beheersing van valutarisico's. Ontvangen onderpand in stukken maakt geen onderdeel uit van de balans.

Reclassificatie beleggingen ten behoeve van risicoparagraaf

Bij toepassing van het look through-principe wordt door de betreffende beleggingsfondsen heen gekeken en vervolgens worden deze componenten toebedeeld naar hun desbetreffende beleggingscategorie.

	Stand ultimo 2024	Liquide middelen	Overlopende intrest	Te vorderen dividend- belasting voor risico fonds	Overlopende aan/ en verkoopen beleggingen	Toepassing Look Through	Stand ultimo 2024 na Look Through
Onroerende zaken	3.140	0	0	0	0	6.844	9.984
Zakelijke waarden	215.543	0	0	0	0	-8.746	206.797
Vastrentende waarden	365.784	0	1.798	0	0	40.525	408.107
Derivaten	17.810	0	184	0	0	-3.450	14.544
Overige beleggingen	94.005	7.451	0	140	0	-101.596	0
Collateral en overige balansposten	-10.720	0	0	0	0	66.423	55.703
	685.562	7.451	1.982	140	0	0	695.135

Methodiek bepaling marktwaarde per 31 december 2024

Niveau 1: Genoteerde marktprijzen. Beleggingen met genoteerde marktprijzen worden verhandeld op een actieve markt.

Niveau 2: Onafhankelijke taxaties. Onafhankelijke taxaties worden toegepast voor de waardering van het indirect onroerend goed. De waardering is een afgeleide berekening van een marktnotering of een onafhankelijke taxatie.

Niveau 3: NCW-berekening. De netto contante waarde methode wordt gehanteerd voor de derivatenportefeuille.

Niveau 4: Andere methode. Voor fondsbeleggingen in vastrentende waarden, aandelen, vastgoed en hedgefondsen wordt de waardering bepaald op basis van de laatst ontvangen fondsrapportages.

Onderstaande levelindeling is op basis van het look through-principe.

	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Stand ultimo 2024
Onroerende zaken					
Indirecte vastgoedbeleggingsfondsen	6.844	3.140	0	0	9.984
Zakelijke waarden					
Beleggingsfondsen in aandelen	206.723	74	0	0	206.797
Vastrentende waarden					
Obligaties en vastrentende beleggingsfondsen	313.439	0	94.668	0	408.107
Derivaten					
Valutatermijncontracten	0	0	-3.442	0	-3.442
Interest Rate Swaps	0	0	17.986	0	17.986
	0	0	14.544	0	14.544
Overige beleggingen					
Liquiditeiten en overige balansposten	55.703	0	0	0	55.703
Totaal belegd vermogen	582.709	3.214	109.212	0	695.135

Methodiek bepaling marktwaarde per 31 december 2023

	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Stand ultimo 2023
Onroerende zaken					
Indirecte vastgoedbeleggingsfondsen	6.884	2.919	0	0	9.803
Zakelijke waarden					
Beleggingsfondsen in aandelen	178.687	163	0	0	178.850
Vastrentende waarden					
Obligaties en vastrentende beleggingsfondsen	306.125	0	87.660	0	393.785
Derivaten					
Valutatermijncontracten	0	0	1.315	0	1.315
Interest Rate Swaps	0	0	17.079		17.079
	0	0	18.394	0	18.394
Overige beleggingen					
Private equity	0	0	128	0	128
Liquiditeiten	50.246	0	0	0	50.246
	50.246	0	128	0	50.374
Totaal belegd vermogen	541.942	3.082	106.182	0	651.206

[2] Beleggingen voor risico deelnemers

Categorie	Stand ultimo 2023	Aankopen	Verkopen	Rente herbelegd	Gerealiseerde en niet- gerealiseerde koers- verschillen	Stand ultimo 2024
Onroerende zaken						
Indirecte vastgoedbeleggingsfondsen	3.515	1.380	-663	0	813	5.045
Zakelijke waarden						
Aandelenbeleggingsfondsen	175.652	27.218	-23.954	0	33.636	212.552
Vastrentende waarden						
Obligatiebeleggingsfondsen	105.198	29.151	-17.015	0	4.931	122.265
Overige beleggingen						
Liquiditeiten en multimanagerfondsen	9.932	84.722	-83.440	563	994	12.771
Totaal belegd vermogen	294.297	142.471	-125.072	563	40.374	352.633
Bij: Beleggingen m.b.t. variabel pensioen	29.454					36.773
Totaal belegd vermogen	323.751	142.471	-125.072	563	40.374	389.406

Er wordt niet direct belegd in aangesloten ondernemingen.

De beleggingen voor risico deelnemers hebben betrekking op de Excedentregeling (module 2), pensioenregeling 2016 en Vrijwillig Bijsparen (module 3).

Methodiek bepaling marktwaarde per 31 december 2024

Niveau 1: Genoteerde marktprijzen. Beleggingen met genoteerde marktprijzen worden verhandeld op een actieve markt.

Niveau 2: Onafhankelijke taxaties. Onafhankelijke taxaties worden toegepast voor de waardering van het indirect onroerend goed.

Niveau 3: NCW-berekening. De netto contante waarde methode wordt gehanteerd voor de derivatenportefeuille.

Niveau 4: Andere methode. Voor fondsbeleggingen in vastrentende waarden, aandelen, vastgoed en hedgefondsen wordt de waardering bepaald op basis van de laatst ontvangen fondsrapportages.

Onderstaande levelindelingen van de beleggingen voor risico deelnemers zijn niet gebaseerd op het look through-principe.

	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Stand ultimo 2024
Onroerende zaken					
Indirecte vastgoedbeleggingsfondsen	0	0	0	5.045	5.045
Zakelijke waarden					
Aandelenbeleggingsfondsen	0	0	0	212.552	212.552
Vastrentende waarden					
Obligatiebeleggingsfondsen	0	0	0	122.265	122.265
Overige beleggingen					
Liquiditeiten en multimanagerfondsen	0	0	0	12.771	12.771
Totaal belegd vermogen	0	0	0	352.633	352.633

Methodiek bepaling marktwaarde per 31 december 2023

	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Stand ultimo 2023
Onroerende zaken					
Indirecte vastgoedbeleggingsfondsen	0	0	0	3.515	3.515
Zakelijke waarden					
Aandelenbeleggingsfondsen	0	0	0	175.652	175.652
Vastrentende waarden					
Obligatiebeleggingsfondsen	0	0	0	105.198	105.198
Overige beleggingen					
Liquiditeiten en multimanagerfondsen	0	0	0	9.932	9.932
Totaal belegd vermogen	0	0	0	294.297	294.297

De specificatie naar module van de beleggingen voor risico deelnemers (exclusief variabel pensioen) is als volgt:

Module	Stand 31 december 2024	Stand 31 december 2023
Excedentregeling (module 2)	32.421	30.578
Vrijwillig bijsparen (module 3)	17.649	16.571
Pensioenregeling 2016	302.563	247.148
	352.633	294.297

Het vermogen van de verschillende modules is per 31 december 2024 in de volgende producten belegd:

Product	Pensioen- regeling 2016	Exedent- regeling	Vrijwillig Bijsparen	Totaal
LifeCycle Mix	302.563	32.421	17.649	352.633
Eigen Verdeling	0	0	0	0
Totaal 31 december 2024	302.563	32.421	17.649	352.633

Het vermogen van de verschillende modules is per 31 december 2023 in de volgende producten belegd:

Product	Pensioen- regeling 2016	Exedent- regeling	Vrijwillig Bijsparen	Totaal
LifeCycle Mix	242.340	29.556	16.309	288.205
Eigen Verdeling	4.808	1.022	262	6.092
Totaal 31 december 2023	247.148	30.578	16.571	294.297

	2024	2023
[3] Herverzekeringsdeel technische voorzieningen		
Deze post heeft betrekking op het herverzekeringsdeel van de technische voorzieningen op de passivazijde van de (toelichting op) de balans.		
De vorderingen op de verzekeraars betreffen pensioenuitkeringen die door de verzekeraars aan het pensioenfonds worden betaald en betalingen voor de pensioenopbouw van waargenomen arbeidsongeschikten. Een uitgebreider verloopoverzicht is opgenomen in de toelichting van de creditzijde van de balans.		
Het verloop van deze post is als volgt:		
Stand per 1 januari	4.285	3.872
Mutatie boekjaar	405	413
Stand per 31 december	4.690	4.285
[4] Vorderingen en overlopende activa		
Lopende intrest en dividend		
Hieronder is opgenomen de aan het boekjaar toe te rekenen intrest en dividend van:		
– Obligaties	1.798	1.913
– Derivaten	556	748
– Liquide middelen	18	32
	2.372	2.693
Overige vorderingen		
Terugvorderbare dividendbelasting risico deelnemers	0	185
Terugvorderbare dividendbelasting risico fonds	140	304
Verzekeringsmaatschappijen (Elips Life / Swiss Re)	2.154	387
Collateral	540	0
Werkgevers	798	1.024
Te vorderen inkoopsommen	0	173
	3.632	2.073
Alle vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd van korter dan één jaar.		
Totaal vorderingen en overlopende activa	6.004	4.766

	2024	2023
[5] Liquide middelen		
Depotbanken	7.451	334
ING Bank N.V.	466	3.453
	7.917	3.787
De liquide middelen staan ter vrije beschikking van het fonds. Het fonds heeft een kredietfaciliteit van 800 bij ING die ultimo boekjaar niet benut is.		
Totaal activa	1.075.078	977.666
Passiva		
Reserves		
[6] Algemene reserve		
Stand per 1 januari	77.680	52.937
Bij: uit bestemming saldo	15.276	24.743
Stand per 31 december	92.956	77.680
De minimaal vereiste dekkingsgraad is door het pensioenfonds vastgesteld op:	102,6%	102,8%
De vereiste dekkingsgraad is:	108,9%	109,7%
De dekkingsgraad is:	109,7%	108,9%
De beleidsdekkingsgraad is:	110,5%	109,6%
Het fonds bevond zich ultimo 2023 in een situatie van tekort. Ultimo het eerste kwartaal van 2024 lag de beleidsdekkingsgraad boven de vereiste dekkingsgraad en is het herstelplan formeel beëindigd. Daalt de beleidsdekkingsgraad weer tot een niveau gelegen onder de vereiste dekkingsgraad, dan moet het fonds een nieuw herstelplan indienen.		
Het pensioenvermogen bedraagt:	1.054.091	953.442

	2024	2023
Technische voorzieningen		
[7] Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
Het verloop van deze voorziening is als volgt:		
Stand per 1 januari	570.477	541.654
<i>Mutaties</i>		
Wijziging rentecurve	11.101	19.014
Benodigde intresttoevoeging	19.392	17.506
Inkoop nieuwe aanspraken	7.280	7.170
Binnenkomende waardeoverdracht	-3	3
Uitgaande waardeoverdracht	4.754	-4.872
Toename voorziening toekomstige kosten	0	0
Vrijval excassokosten	-449	-400
Uitkeringen	-12.828	-11.494
Mutaties uit hoofde van overlijdens	-25	2.911
Mutaties uit hoofde van arbeidsongeschiktheid	-235	-169
Reguliere mutaties	-9	103
Toeslagverlening	4.335	127
Wijziging actuariële grondslagen/methoden	-777	13
Overige mutaties technische voorzieningen	-6.811	-1.089
	596.202	570.477
Af: Variabel pensioen naar voorziening voor risico deelnemers	-36.773	-29.454
Stand per 31 december	[A] 559.429	541.023
[8] Herverzekeringsdeel technische voorzieningen		
Het verloop van deze voorziening is als volgt:		
Stand per 1 januari	4.285	3.872
<i>Mutaties</i>		
Invalideren / revalideren	235	169
Overlijdens	0	-/- 33
Intrest	164	139
Risicopremie	-/- 11	-/- 12
Wijziging rentecurve	17	151
Wijziging UFR	0	-/- 1
Stand per 31 december	4.690	4.285

	2024	2023
[9] Overige technische voorzieningen		
<i>Schadereserve AOP en overlijdensrisico AO-ers</i>		
Stand per 1 januari	5.919	5.396
Mutatie via staat van baten en lasten	822	523
Stand per 31 december	6.741	5.919
<i>Voorziening langdurig zieken</i>		
Stand per 1 januari	784	658
Mutatie via staat van baten en lasten	85	126
Stand per 31 december	869	784
Totaal overige technische voorzieningen	[B] 7.610	6.703
De technische voorziening voor risico pensioenfonds per 31 december is als volgt opgebouwd (= [A] + [B]):		
Deelnemers	88.286	93.474
Gewezen deelnemers	300.881	292.122
Pensioengerechtigden	174.952	159.712
Overig	2.920	2.418
Stand per 31 december	567.039	547.726
[10] Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers		
Stand per 1 januari	294.297	236.458
Stortingen	32.581	33.239
Onttrekkingen ¹⁾	-14.829	-11.984
Rendement (inclusief rebates en verrekening van kosten)	40.584	36.584
Stand per 31 december	352.633	294.297
Bij: Variabel pensioen	36.773	29.454
Stand per 31 december	389.406	323.751

1) Betreft onttrekkingen ten behoeve van inkoop in de andere pensioenregeling en ten behoeve van waardeoverdrachten.

	2024	2023
[11] Kortlopende schulden en overlopende passiva		
Derivaten (zie voor opbouw toelichting [1] Beleggingen voor risico pensioenfondsen)	7.552	8.920
Collateral	11.260	13.360
Nog te betalen intrest u.h.v. derivaten	372	344
Loonheffing en sociale lasten	278	248
Te betalen vermogensbeheer-, pensioenuitvoerings- en administratiekosten	869	819
Uitkeringsgerechtigden	6	10
Vooruitontvangen bedragen volgend boekjaar	0	13
Nog te muteren waardeoverdrachten	0	325
Nog door te storten bedragen	650	0
Nog te herbeleggen dividendbelasting m.b.t. beleggingen voor risico deelnemers	0	185
	20.987	24.224
Alle schulden en overlopende passiva hebben een looptijd van korter dan één jaar.		
Totaal passiva	1.075.078	977.666

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Het fonds heeft een uitbestedingsovereenkomst afgesloten met AZL. Deze overeenkomst heeft met ingang van 2023 een looptijd voor onbepaalde tijd.

De overeenkomst met de vermogensbeheerder (GSAM) is maandelijks opzegbaar. Verder zijn er geen investeringscommitments aangegaan.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Baten en lasten	2024	2023
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen		
[12] Directe beleggingsopbrengsten		
Aandelen vastgoedmaatschappijen	84	74
Aandelen	498	452
Vastrentende waarden	4.404	3.593
Derivaten	578	2.406
Banken	107	-300
Intrest waardeoverdrachten	-21	-11
Overige	2	0
	5.652	6.214
[13] Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Gerealiseerde koersverschillen:</i>		
Aandelen vastgoedmaatschappijen	0	-216
Aandelen	2.661	2.901
Obligaties en vastrentende beleggingsfondsen	-5.380	-20.610
Euroswaps	1.472	-22.385
Overige beleggingen	1.367	962
	120	-39.348
<i>Niet-gerealiseerde koersverschillen:</i>		
Aandelen vastgoedmaatschappijen	221	-142
Aandelen	33.368	29.478
Obligaties en vastrentende beleggingsfondsen	7.405	40.292
Overige beleggingen	2.128	2.232
Euroswaps	1.462	20.533
Toedeling rendement variabel pensioen	-1.727	-523
	42.857	91.870
	42.977	52.522

	2024	2023
[14] Kosten vermogensbeheer		
Beheerloon en rabates	-542	-529
Beleggingsadviseur	-91	-57
	-633	-586
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	47.996	58.150
Het beheerloon en de rebates over 2024 / 2023 kunnen als volgt nader worden gespecificeerd:		
– Fiduciair beheer overig	-709	-676
Rebate fees		
– Vastrentende waarden	167	147
	-542	-529
De transactiekosten zijn gesaldeerd met de beleggingsopbrengsten. De transactiekosten kunnen niet betrouwbaar worden vastgesteld, omdat deze verrekend zijn in de aan- en verkoopprijzen. Bovengenoemde kosten wijken af van de genoemde kosten in het bestuursverslag, omdat daar ook kosten zijn opgenomen die zijn verwerkt in het nettorendement.		
Beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers		
[15] Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Niet-gerealiseerde koersverschillen:</i>		
Vastgoedbeleggingsfondsen	813	590
Aandelenbeleggingsfondsen	33.636	27.247
Obligatiebeleggingsfondsen	4.931	8.205
Overige beleggingen	1.557	1.014
Ingehouden kosten	-353	-472
Toedeling rendement variabel pensioen	1.727	523
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers	42.311	37.107

	2024	2023
[16] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
Periodieke premies	3.907	5.160
De kostendekkende, gedempte en feitelijke premies zijn als volgt:		
– Kostendekkende premie basisregeling	34.876	33.936
– Gedempte kostendekkende premie basisregeling	n.v.t.	n.v.t.
– Feitelijke premie basisregeling	34.880	35.496
De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord.		
De kostendekkende premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	2.513	2.419
– Opslag in stand houden vereist vermogen	30	26
– Opslag voor uitvoeringskosten	1.926	1.695
– Actuarieel benodigd ten behoeve van toeslagverlening	0	0
– Stortingen BPR	30.407	29.796
	34.876	33.936
De feitelijke premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	2.513	2.419
– Opslag in stand houden vereist vermogen	30	26
– Opslag voor uitvoeringskosten	1.926	1.695
– Actuarieel benodigd ten behoeve van toeslagverlening	0	0
– Stortingen BPR	30.407	29.796
– Premiemarge	4	1.560
	34.880	35.496
Bij de bepaling van de aan het boekjaar toe te rekenen premie is rekening gehouden met verleende premiekortingen en/of premieopslagen.		
In het boekjaar is geen korting verstrekt aan de aangesloten ondernemingen.		
De feitelijke premie is vastgesteld als een leeftijdsafhankelijk percentage van de pensioengrondslag (12,96 x het maandsalaris minus franchise). De pensioenregeling is aangemerkt als een DC-regeling en de feitelijke premie zou kostendekkend dienen te zijn gedurende de looptijd van de uitvoeringsovereenkomst.		

	2024	2023
[17] Premiebijdragen voor risico deelnemers		
Stortingen	32.581	33.239
[18] Saldo van overdrachten van rechten		
Overgenomen pensioenverplichtingen	0	2
Overgedragen pensioenverplichtingen	-4.083	-4.992
Interne waardeoverdrachten t.b.v. inkoop variabel pensioen	7.597	7.583
Onttrekkingen beleggingen voor risico deelnemers ten behoeve van inkoop rechten variabel pensioen en uitgaande waardeoverdrachten	-14.829	-11.984
	-11.315	-9.391
[19] Pensioenuitkeringen		
Ouderdomspensioen	-10.398	-9.028
Partnerpensioen	-2.152	-2.100
Wezenpensioen	-175	-177
Afkopen	-56	-62
	-12.781	-11.367
[20] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
Wijziging rentecurve	-11.101	-19.014
Benodigde intresttoevoeging	-19.392	-17.506
Inkoop nieuwe aanspraken	-7.280	-7.170
Binnenkomende waardeoverdracht	3	-3
Uitgaande waardeoverdracht	-4.754	4.872
Toename voorziening toekomstige kosten	0	0
Vrijval excassokosten	449	400
Uitkeringen	12.828	11.494
Mutaties uit hoofde van overlijdens	25	-2.911
Mutaties uit hoofde van arbeidsongeschiktheid	235	169
Reguliere mutaties	9	-103
Toeslagverlening	-4.335	-127
Wijziging actuariële grondslagen/methoden	777	-13
Overige mutaties technische voorzieningen	6.811	1.089
	-25.725	-28.823
Overboeking mutatie variabel pensioen naar risico deelnemers	7.319	6.486
	-18.406	-22.337

	2024	2023
Mutatie overige technische voorzieningen		
[21] Voorziening schadereserve AOP en overlijdensrisico AO-ers	-822	-523
[22] Voorziening langdurig zieken	-85	-126
	-907	-649
[23] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers		
Rendement	-40.584	-36.584
Stortingen (inclusief inkomende bovenmatige waardeoverdrachten)	-32.581	-33.239
Onttrekkingen	14.829	11.984
	-58.336	-57.839
Mutatie aandeel variabel pensioen	-7.319	-6.486
	-65.655	-64.325
Herverzekering		
[24] Premies	-2.512	-2.419
[25] Uitkeringen uit herverzekering		
Premievrijstelling	514	1.430
Kapitaal bij overlijden	1.754	1.996
Mutatie vordering u.h.v. langdurig zieken	85	126
	2.353	3.552
Totaal herverzekering	-159	1.133

	2024	2023
[26] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
Administratie	-1.354	-1.291
Accountant (controle-opdracht jaarrekening en DNB-staten)	-66	-63
Accountant (andere niet-controlediensten en sleutelfunctie)	0	0
Actuaris (inclusief actuariële sleutelfunctie)	-188	-111
De Nederlandsche Bank	-74	-83
Autoriteit Financiële Markten	-11	-9
Pensioenregister	-3	-3
Raad van Toezicht	-42	-35
Bestuurskosten (bestuursverkiezing, vergaderzaal en bestuursaansprakelijkheidsverzekering)	-77	-68
Overige advieskosten	-518	-365
Kosten Wtp	-477	-46
Opleidingskosten	-9	-13
Diverse kleine posten	-33	-8
	-2.852	-2.095
De in de tabel vermelde honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening 2024 (2023) hebben betrekking op de totale honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening 2024 (2023), ongeacht of de werkzaamheden al gedurende het boekjaar 2024 (2023) zijn verricht.		
[27] Overige baten en lasten		
Onttrekkingen dc-beleggingen t.g.v. pensioenfonds	553	121
Diversen	3	-3
	556	118
Saldo van baten en lasten	15.276	24.743

	2024	2023
Actuariële analyse		
Beleggingsopbrengsten	18.960	21.771
Premies	352	1.999
Waardeoverdrachten	674	-121
Kosten	-477	0
Uitkeringen	101	127
Sterfte	-460	-855
Arbeidsongeschiktheid	205	1.396
Toeslagverlening	-130	-127
Mutaties	-4.335	-101
Overige mutaties technische voorzieningen	396	1.076
Andere oorzaken	-10	-422
	15.276	24.743

Bezoldiging bestuursleden, Raad van Toezicht en Verantwoordingsorgaan

Gedurende het boekjaar 2024 zijn de volgende vergoedingen betaald.

Betaalde vergoedingen bestuur, RvT en/of VO	2024	2023
Vergoedingen Raad van Toezicht	42	35
Totaal	42	35

Personeel

Gedurende het boekjaar 2024 had de stichting geen personeel in dienst. De bestuursadvisering is sinds 2019 uitbesteed aan ABB voor Pensioenfondsen.

Verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen tussen het fonds en de sponsor, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders. De bestuurders nemen deel aan de pensioenregeling van het fonds op basis van voorwaarden in het pensioenreglement.

Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Financiering

Het fonds heft bij de werkgever een premie op basis van leeftijdsstaffels.

De omvang van de premie is voldoende te achten voor de opbouw van de in enig jaar te verkrijgen aanspraken, de dekking van het overlijdensrisico en het risico van premievrije deelneming wegens arbeidsongeschiktheid. Verder bevat de premie een component ter

dekking van de kosten in het boekjaar en ter vorming van de voorziening voor excassokosten en wordt rekening gehouden met het beoogde weerstandsvermogen.

Er kan voor een door het bestuur vast te stellen periode een korting op de premie worden verleend op grond van de vermogenspositie van het fonds. De korting wordt slechts verleend indien er sprake is van een toereikende voorziening pensioenverplichtingen en een toereikend weerstandsvermogen.

Risicoparagraaf

(bedragen in duizenden euro)

Solvabiliteitsrisico

In de risicoparagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna wordt een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Het belangrijkste risico dat het fonds loopt is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien het fonds niet solvabel is, bestaat het risico dat het fonds de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden voor (delen van) het deelnemersbestand. In het uiterste geval dient het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel het pensioenfonds is, wordt getoetst aan de hand van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Hoeveel eigen vermogen het fonds aan dient te houden, gegeven de financiële risico's die het loopt (na afdekking) op de balans, komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het huidige FTK geldt hierbij dat de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling afgezet wordt tegen de beleidsdekkingsgraad om te bepalen of het pensioenfonds in een tekortsituatie verkeert.

De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6 en de S10. Hieromtrent heeft afstemming plaatsgevonden met het bestuur, de waarmede actuaire en DNB. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2024 van 108,9% en 2023 van 109,7%.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat bij de procentuele buffers rekening gehouden wordt met de veronderstelde positieve samenhang (correlatie) tussen renterisico, aandelen- en vastgoedrisico en kredietrisico. Daarnaast wordt rekening gehouden met het gegeven dat niet alle risico's zich tegelijk zullen manifesteren (diversificatie).

	2024		2023	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	21.414	2,4	22.996	2,7
Zakelijke waarden risico (S2)	54.442	8,5	52.805	8,5
Valutarisico (S3)	12.423	0,3	12.020	0,3
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	25.561	3,2	25.787	3,4
Verzekeringstechnisch risico (S6)	16.575	0,6	16.781	0,6
Actief beheerrisico (S10)	468	0,0	413	0,0
Diversificatie- en correlatie-effect	-45.635		-45.856	
Vereist eigen vermogen voor risico fonds	85.248	15,0	84.946	15,5
Afname voor toerekening technische voorziening	0	-6,1	0	-5,8
Totaal vereist eigen vermogen	85.248	8,9	84.946	9,7

	2024		2023	
	€	%	€	%
Aanwezige dekkingsgraad		109,7		108,9
Beleidsdekkingsgraad		110,5		109,6
Minimaal vereiste dekkingsgraad		102,6		102,8
Strategisch vereiste dekkingsgraad		108,9		109,7

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds is per 31 december 2024 hoger dan de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor het pensioenfonds niet in een tekort verkeert. In boekjaar 2024 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 110,5%. Afgezet tegen de beleidsdekkingsgraad van 2023 van 109,6%, is de beleidsdekkingsgraad toegenomen met 0,9%-punt.

Renterisico

Het renterisico wordt veroorzaakt doordat de rentegevoeligheid van de verplichtingen afwijkt van de rentegevoeligheid van de beleggingen. Het pensioenfonds kent een langere looptijd voor de pensioenverplichtingen dan voor de beleggingen. Onderstaande duratiecijfers geven meer inzicht.

Duratie van de vastrentende waarden (inclusief rentederivaten) 13,8.

Duratie van de pensioenverplichtingen 18,5.

Het pensioenfonds dekt strategisch 60,0% van het renterisico af op basis van de swapcurve. Onder het Financieel Toetsingskader dient te worden uitgegaan van de DNB-methodiek voor de berekening van het renterisico. Het renterisico wordt daarbij vastgesteld door middel van looptijdafhankelijke renteschokken die worden toegepast op de DNB-rentetermijnstructuur (inclusief UFR). Dit wijkt aldus af van hoe het Pensioenfonds de (strategische) afdekking in de praktijk vormgeeft.

De strategische renteafdekking van 60% op basis van de swapcurve is eind 2024 equivalent met een renteafdekking van 64,0% op basis van de DNB-methodiek. De feitelijke renteafdekking op basis van de DNB-methodiek bedraagt 65,8% eind 2024.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk renterisico bedraagt 20.350 (2,2%) en voor het strategisch renterisico 21.414 (2,4%).

Aandelen- en vastgoedrisico

Het pensioenfonds loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen en vastgoed in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer een toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijsrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende categorieën in zakelijke waarden getoond.

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Verdeling onroerende zaken en zakelijke waarden per categorie:</i>				
Onroerende zaken, niet beursgenoteerde indirecte vastgoedbeleggingsfondsen	9.984	4,6	9.803	5,2
Private equity	0	0,0	128	0,1
Ontwikkelde markten (Mature markets)	187.796	86,6	162.966	86,3
Opkomende markten (Emerging markets)	19.001	8,8	15.884	8,4
	216.781	100,0	188.781	100,0

Derivaten

Strategisch dekt het fonds het zakelijke waarden risico niet af.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch aandelen- en vastgoedrisico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograad van het type belegging. De buffer voor het feitelijk aandelen- en vastgoedrisico bedraagt 61.035 (9,8%) en voor het strategisch aandelen- en vastgoedrisico 54.442 (8,5%).

Valutarisico

Het valutarisico wordt veroorzaakt doordat de verplichtingen van het pensioenfonds in euro's luiden terwijl een gedeelte van de beleggingen van het pensioenfonds in niet-euro luiden. Het pensioenfonds loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. Het pensioenfonds kiest er daarom voor om (een gedeelte) van haar buitenlandse valuta's af te dekken. Zonder afdekking van het valutarisico loopt het pensioenfonds risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Door meer dan 100% van het risico af te dekken loopt het fonds risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro.

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Verdeling beleggingsportefeuille naar valuta voor afdekking met derivaten</i>				
Euro	344.708	49,6	338.336	52,0
Amerikaanse dollar	251.158	36,1	212.977	32,7
Britse pound sterling	13.407	1,9	14.264	2,2
Japanse yen	11.584	1,7	11.132	1,7
Overige valuta	59.732	8,6	56.103	8,6
Marktwaaarde derivaten	14.546	2,1	18.394	2,8
	695.135	100,0	651.206	100,0

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Verdeling beleggingsportefeuille naar valuta na afdekking met derivaten</i>				
Euro	645.399	92,8	599.383	92,0
Amerikaanse dollar	-980	-0,1	-32	0,0
Britse pound sterling	38	0,0	92	0,0
Japanse yen	-34	0,0	6	0,0
Overige valuta	36.167	5,2	33.363	5,1
Marktwaaarde derivaten	14.545	2,1	18.394	2,8
	695.135	100,0	651.206	100,0

Voor de categorieën bedrijfsobligaties, obligaties opkomende landen HC en wereldwijde aandelen ontwikkelde markten is gebruik gemaakt worden van Euro hedged beleggingsfondsen.

Derivaten

Ter afdekking van de valutarisico's op de effectenportefeuille zijn er door de vermogensbeheerders valutatermijntransacties afgesloten. De post valutatermijntransacties bestaat uit de volgende transacties, omgerekend in euro per 31 december 2024:

in miljoenen euro	aankoop transacties	verkoop transacties
Euro	300.690	0
US dollar	0	252.138
Britse pound sterling	0	13.369
Japanse yen	0	11.617
Overige valuta	0	23.566
	300.690	300.690

Strategisch dekt het fonds 78,8% van haar niet-euro beleggingen af.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch valutarisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% voor valuta in ontwikkelde landen en van 35% voor valuta in opkomende markten die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. De buffer voor het feitelijk valutarisico bedraagt 9.007 (0,2%) en voor het strategisch valutarisico 12.423(0,3%).

Grondstoffenrisico

Het pensioenfonds belegt niet in grondstoffen en loopt daarmee geen risico dat de waarde van deze beleggingen daalt als gevolg van marktontwikkelingen.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch grondstoffenrisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 30%. De buffer voor het feitelijk grondstoffenrisico bedraagt 0 (0,0%) en voor het strategisch grondstoffenrisico risico 0 (0,0%).

Kredietrisico

Het pensioenfonds loopt het risico dat één of meerdere van haar tegenpartijen niet aan de voorafgesproken betalingen kan voldoen. Bij de berekening van het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

Het kredietrisico binnen de vastrentende-waardenportefeuille kan naast de creditspread eveneens gemeten worden aan de hand van de ratingverdeling van de rentegevoelige beleggingsportefeuille. Deze ratingverdeling wordt afgegeven door een kredietbeoordelaar. Een Europese AAA-rating impliceert dat de vastrentende-waardenbelegging geen kredietrisico loopt. Daarentegen worden beleggingen die geclassificeerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd. Beleggingen die geen rating ontvangen worden als risicovol beschouwd.

Rating vastrentende waarden in beleggingsfondsen (niet op look-through):

	2024		2023	
	€	%	€	%
AAA	72.821	15,3	69.798	15,3
AA	132.693	28,0	143.282	31,3
A	144.958	30,5	142.095	31,1
BBB	70.680	14,9	67.641	14,8
Lager dan BBB	30.759	6,5	31.194	6,8
Geen rating	22.651	4,8	3.426	0,7

474.562	100,0	457.436	100,0
----------------	--------------	----------------	--------------

Verdeling vastrentende waarden naar looptijd (niet op look-through):

Resterende looptijd tot 1 jaar	112.992	23,8	103.716	22,7
Resterende looptijd van 1 tot 5 jaar	80.973	17,1	76.054	16,6
Resterende looptijd langer dan 5 jaar	280.592	59,1	277.666	60,7
Geen looptijd	5	0,0	0	0,0

474.562	100,0	457.436	100,0
----------------	--------------	----------------	--------------

Hoogte buffer

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd conform de ratingverdeling van de vastrentende-waardenportefeuille. Naar mate de rating slechter wordt, neemt de te hanteren buffer toe. Afgaande op de hierboven genoemde ratingverdeling resulteert dit in een buffer voor het feitelijk kredietrisico van 24.279 (3,0%) en voor het strategisch kredietrisico van 25.561 (3,2%).

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevenrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk verzekeringstechnisch risico bedraagt 16.575 (0,5%) en voor het strategisch verzekeringstechnisch 16.575 (0,6%).

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

	2024		2023	
	€	%	€	%
Totaal belegd vermogen				
<i>Verdeling naar regio:</i>				
Europa	345.041	49,6	335.945	51,6
Noord-Amerika	233.770	33,6	201.215	30,9
Azië	26.156	3,8	28.921	4,4
Opkomende markten	55.057	7,9	49.738	7,6
Overig	35.111	5,1	35.387	5,4
	695.135	100,0	651.206	100,0
Onroerende zaken				
Niet-beursgenoteerd	3.140	31,5	2.919	29,8
Beursgenoteerd	6.844	68,5	6.884	70,2
	9.984	100,0	9.803	100,0

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Grote posten: onroerende zaken van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in onroerende zaken:</i>				
CBRE DRES FGR FUND	3.140	100,0	2.919	100,0
Zakelijke waarden				
<i>Verdeling zakelijke waarden per sector:</i>				
Energie	7.227	3,5	8.146	4,6
Financiële instellingen	36.755	17,8	30.049	16,8
Gezondheidszorg	21.301	10,3	21.421	12,0
Industriële ondernemingen	18.034	8,7	16.602	9,3
Informatietechnologie	57.092	27,6	43.519	24,3
Telecommunicatie	17.913	8,7	13.935	7,8
Nutsbedrijven	3.701	1,8	3.942	2,2
Duurzame consumentengoederen en -diensten	24.397	11,8	20.856	11,7
Niet duurzame consumentengoederen en -diensten	11.591	5,6	11.630	6,5
Grondstoffen	6.753	3,3	7.463	4,2
Andere sectoren	2.033	1,0	1.287	0,7
	206.797	100,0	178.850	100,0
<i>Grote posten: vastrentende waarden van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in aandelenfondsen:</i>				
NT TR-EM CU ESG EI UC FGR-LE	20.635	9,6	18.005	9,6
NT WRD CSTM ESG EQ IDX CCF-I	194.908	90,4	168.871	90,4
<i>Grote posten: vastrentende waarden van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in obligaties en vastrentende waarden</i>				
Oostenrijkse staat	14.631	4,0	14.905	4,2
Franse staat	13.748	3,8	25.178	7,0
Nederlandse staat	35.820	9,8	37.974	10,6
Duitse staat	33.333	9,1	28.969	8,1
Belgische staat	5.875	1,6	6.163	1,7
Finse staat	5.736	1,6	5.918	1,7

Actief beheer risico

Actief beheer risico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van strategische benchmarks. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de tracking error. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark afwijkt. Een hogere tracking error impliceert een hoger actief beheer risico.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt alleen een actief beheer risico becijferd voor de aandelenportefeuille indien de tracking error groter is dan 1%. Voor het pensioenfonds resulteert een buffer voor het feitelijk actief beheer risico van 429 (0,0%) en voor het strategisch actief beheer risico van 468 (0,0%).

Diversificatie- en correlatie-effect

Bij de becijfering van het totale vereist eigen vermogen dient gebruikt gemaakt te worden van de wortelformule. Hierdoor is het totale vereist eigen vermogen kleiner dan de optelsom van de afzonderlijke buffers. In de wortelformule wordt namelijk verondersteld dat niet alle risico's zich op hetzelfde moment zullen voordoen (diversificatie). Wel wordt uitgegaan van een positieve samenhang (correlatie) tussen het renterisico, het aandelen- en vastgoedrisico en het kredietrisico. Per saldo heeft dit een risico-verlagend effect. Bij het pensioenfonds is dit voor de feitelijke beleggingsportefeuille eind 2024 -€ 42.480 en voor de strategische beleggingsportefeuille -€ 45.635.

Effect toerekenen naar totale vereiste dekkinggraad

Om van de vereiste dekkinggraad voor risico fonds te geraken tot de vereiste dekkinggraad dient een aanpassing van 6,4%-punt toegevoegd te worden op basis van de feitelijke verdeling en een aanpassing van 6,1%-punt op basis van de strategische verdeling. Deze aanpassingen dienen gemaakt te worden omdat het fonds een technische voorziening voor risico deelnemers heeft.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben geen gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden die nadere informatie geven over de feitelijke toestand op balansdatum en van een zodanig belang zijn dat het niet toelichten de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening beïnvloedt.

Vastgesteld te Utrecht, 13 juni 2025.

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds Capgemini Nederland

A.J. Holsappel
(voorzitter)

M.C. de Heer
(secretaris)

P. de Gooijer

W.W.H. Starmans

B. Karagöz-Çakir

B.J. Helders

J.H. van Hensbergen

Overige gegevens

Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

Er is geen sprake van een statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten. In de bestuursvergadering van d.d. 13 juni 2025 heeft het bestuur besloten het positieve resultaat over het boekjaar 2024 van € 15.276.000,- toe te voegen aan de algemene reserve.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Capgemini Nederland te Utrecht is aan Triple A – Risk Finance Certification B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2024.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Capgemini Nederland, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 8.500.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 425.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen,

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Capgemini Nederland is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

Amsterdam, 13 juni 2025

drs. J.J.M. Tol AAG RBA
verbonden aan Triple A – Risk Finance Certification B.V

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur en de raad van toezicht van Stichting Pensioenfonds Capgemini Nederland

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Capgemini Nederland per 31 december 2024 en van het saldo van baten en lasten over 2024, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Wat we gecontroleerd hebben

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Stichting Pensioenfonds Capgemini Nederland ('de Stichting') te Utrecht gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2024;
- 2 de staat van baten en lasten over 2024;
- 3 het kasstroomoverzicht over 2024; en
- 4 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Stichting zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. De informatie en onze bevindingen ten aanzien van continuïteit, fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving en de kernpunten van onze controle moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Samenvatting

Materialiteit

- Materialiteit van EUR 8,5 miljoen
- Circa 0,8% van het pensioenvermogen

Risico van een afwijking van materieel belang vanwege risico's gerelateerd aan Fraude, NOCLAR en Continuïteit

- Frauderisico's: veronderstelde risico van doorbreken interne beheersing door het bestuur geïdentificeerd en verder uiteengezet in de sectie 'Controleaanpak risico van fraude en het niet naleven van wet- en regelgeving'.
- Risico's in verband met het niet naleven wet- en regelgeving (NOCLAR): geen rapporteerbare risico's van een afwijking van materieel belang vanwege NOCLAR risico's geïdentificeerd.
- Continuïteitsrisico's: geen continuïteitsrisico's geïdentificeerd.

Kernpunten

- Waardering van beleggingen voor risico pensioenfonds
- Waardering van beleggingen voor risico deelnemers
- Waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 8,5 miljoen (2023: EUR 8,5 miljoen). Voor de bepaling van de materialiteit wordt uitgegaan van het pensioenvermogen per 31 december 2024 (circa 0,8%). Wij beschouwen het pensioenvermogen als de meest geschikte benchmark, omdat het pensioenvermogen een bepalende factor is in de berekening van de (beleids)dekkingsgraad die de financiële positie van de Stichting weergeeft. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij hebben met het bestuur en de raad van toezicht afgesproken dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven EUR 425 duizend rapporteren aan het bestuur en de raad van toezicht alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de controle

Uitbesteding van bedrijfsprocessen aan dienstverleners

De Stichting heeft het beheer van de beleggingen uitbesteed aan Goldman Sachs Asset Management B.V. De pensioenadministratie is uitbesteed aan AZL N.V.

De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie over de beleggingen en beleggingsopbrengsten die is verstrekt door Goldman Sachs Asset Management B.V. en informatie over de voorziening pensioenverplichtingen, premiebijdragen, pensioenuitkeringen en overige financiële posten die is verstrekt door AZL N.V.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de dienstverleners verleende diensten en in het effect ervan op de voor de controle relevante interne beheersing van de Stichting. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang en zetten wij controlewerkzaamheden op en voeren wij deze uit om op deze risico's in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor de Stichting relevante interne beheersingsmaatregelen van Goldman Sachs Asset Management B.V. en AZL N.V., zoals weergegeven in de specifiek daarvoor opgestelde (Standaard 3402 type II-) rapportages.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen en het (waar relevant) bespreken van de beheersomgeving bij de dienstverlener met vertegenwoordigers van de dienstverlener. Op basis daarvan evalueren wij, en bespreken wij (waar relevant) met de andere onafhankelijke accountant, de in de Standaard 3402-rapportage beschreven interne beheersingsmaatregelen, de verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2024 en de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door het bestuur van de kwaliteit van de uitbesteding aan Goldman Sachs Asset Management B.V. en AZL N.V.

Wij hebben eigen gegevensgerichte analyses ten aanzien van premiebijdragen en pensioenuitkeringen uitgevoerd, waarbij wij de uitkomsten hebben getoetst op basis van verwachtingen die wij zelf hiervoor hebben ontwikkeld. Wij hebben door middel van deelwaarnemingen beleggingen, beleggingsstromen, mutaties in de pensioenadministratie, premiebijdragen en pensioenuitkeringen aan de hand van brondocumentatie bij de dienstverlener onderzocht.

Door bovengenoemde werkzaamheden op de uitbestede bedrijfsprocessen en aanvullende eigen werkzaamheden hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de beleggingen, beleggingsstromen en -opbrengsten, (mutaties in) deelnemergegevens en aanspraken die resulteren in (wijzigingen in) de voorziening pensioenverplichtingen, premiebijdragen en pensioenuitkeringen verkregen.

Controleaanpak ten aanzien van risico's op fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving

In het kader van onze controle hebben wij inzicht verkregen in de Stichting en haar bedrijfsomgeving, en van het risicomanagement van de Stichting met betrekking tot fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

Onze werkzaamheden omvatten onder andere het evalueren van de gedragscode, de klokkenluidersregeling, het incidentenregister en de procedures van de Stichting om aanwijzingen van mogelijke fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving te onderzoeken. Bovendien hebben wij inlichtingen ter zake ingewonnen bij het bestuur en de raad van toezicht en hebben wij correspondentie met relevante toezichthoudende autoriteiten en regelgevers in onze evaluatie betrokken. We hebben elementen van onvoorspelbaarheid in onze controleaanpak opgenomen, waaronder het uitvoeren van detailwerkzaamheden ten aanzien van de geautomatiseerde en handmatige journaalboekingen die gedurende het jaar zijn gemaakt op feest- en weekenddagen, alsmede een deelwaarneming op handmatige boekingen gedurende het jaar die toezien op de premies en uitkeringen van het pensioenfonds.

Op basis van onze risicoanalyse werkzaamheden hebben wij de volgende rechtsgebieden geïdentificeerd die de meest waarschijnlijke oorzaak zouden kunnen zijn voor een materieel effect op de jaarrekening in het geval van het niet-voldoen aan deze regelgeving:

- Pensioenwet;
- Besluit Financieel toetsingskader pensioenfondsen (Bftp);
- Algemene verordening gegevensbescherming (AVG);
- Sanctiewetgeving.

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot de identificatie van een rapporteerbaar risico van een afwijking van materieel belang vanwege het niet voldoen aan wet- en regelgeving.

Wij beoordelen het veronderstelde frauderisico met betrekking tot de opbrengstverantwoording (waaronder premiebijdragen, directe beleggingsopbrengsten en gerealiseerde indirecte beleggingsopbrengsten) als niet significant gezien de aard van de opbrengsten, de aanwezige uitbestedingsrelaties en de beperkte mogelijkheden tot het materieel beïnvloeden van de opbrengstverantwoording.

De premiebijdragen en directe beleggingsopbrengsten betreffen homogene en niet-complexe opbrengstenstromen, zonder aanwezige significante schattingselementen.

Ten aanzien van de indirecte gerealiseerde beleggingsopbrengsten hebben wij het veronderstelde frauderisico weerlegd omdat er geen verhoogde druk is op het bestuur van het pensioenfonds om de opbrengstverantwoording te sturen en de gelegenheid om de opbrengstverantwoording materieel te beïnvloeden zeer beperkt is, mede door de aanwezige uitbestedingsrelaties.

In overeenstemming met het bovenstaande en met de controlestandaarden hebben wij het volgende risico geïdentificeerd ten aanzien van fraude dat relevant is voor onze controle (dit betreft het relevante veronderstelde risico zoals vastgelegd in de controlestandaarden). Wij hebben hierop als volgt ingespeeld:

Doorbreken van interne beheersing door het bestuur (een verondersteld risico)

Risico:

Het bestuur is in een unieke positie om fraude te plegen door de mogelijkheid het proces van financiële verslaggeving en resultaten te manipuleren door middel van het doorbreken van de interne beheersing die anderszins effectief lijkt te werken, zoals schattingen gerelateerd aan de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds en de waardering van de beleggingen.

Controleaanpak:

- Wij hebben de opzet en de implementatie geëvalueerd en, waar van toepassing, de effectieve werking getoetst van de interne beheersingsmaatregelen die relevant zijn voor het mitigeren van de risico's op fraude, inclusief de interne beheersingsmaatregelen die aanwezig zijn bij de dienstverleners waaraan de Stichting bedrijfsprocessen heeft uitbesteed.
- Als onderdeel van de beoordeling van het frauderisico hebben wij een analyse uitgevoerd om te identificeren of er sprake is van (administratieve) journaalposten met een hoger frauderisico. De uitkomst van deze evaluatie is dat wij geen (administratieve) journaalposten met een hoger frauderisico hebben geïdentificeerd.
- Wij hebben significante schattingen alsook oordeelsvormingen en veronderstellingen van het bestuur met betrekking tot de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds en de waardering van de beleggingen geëvalueerd. Voor een omschrijving van onze werkzaamheden hieromtrent, verwijzen wij naar de kernpunten met betrekking tot de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds en de waardering van beleggingen.
- We hebben journaalposten en andere aanpassingen geïdentificeerd en geselecteerd om te toetsen die aan het einde van de rapportageperiode zijn gemaakt.

Onze evaluatie van uitgevoerde procedures ten aanzien van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving heeft niet geleid tot een extra kernpunt van de controle.

Wij hebben onze risico-inschatting en controleaanpak en resultaten gecommuniceerd aan het bestuur en aan de raad van toezicht.

Onze controlewerkzaamheden leidden niet tot aanwijzingen en/of andere redelijke vermoedens van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving die van materieel belang zijn voor onze controle.

Controleaanpak continuïteit

Het bestuur van de Stichting heeft zijn continuïteitsbeoordeling uitgevoerd en geen continuïteitsrisico's geïdentificeerd. Onze procedures om de continuïteitsbeoordeling van het bestuur te beoordelen omvatten onder andere:

- overwegen of de continuïteitsrisicoanalyse door het bestuur alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van de controle kennis hebben;
- overwegen of actuariële ontwikkelingen (inclusief de voorzienbare trend in overlevingskansen) en de ontwikkelingen op financiële markten (inclusief ontwikkeling in de rentetermijnstructuur) aanleiding geven tot een significant continuïteitsrisico;
- analyse van de ontwikkeling van de financiële positie van de Stichting gedurende het boekjaar ten opzichte van wettelijke solvabiliteitseisen op indicatoren die kunnen duiden op continuïteitsrisico's en het evalueren van de toelichting in de jaarrekening hieromtrent.

De resultaten van onze risicobeoordelingsprocedures hebben geen aanleiding gegeven om additionele controlewerkzaamheden op de continuïteitsbeoordeling uit te voeren.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het belangrijkste waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij aan het bestuur en de raad van toezicht gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Waardering van beleggingen voor risico pensioenfonds

Omschrijving

De beleggingen voor risico pensioenfonds (hierna: 'de beleggingen') vormen een significante post op de balans van de Stichting. De beleggingen bedragen circa 62% van het balanstotaal. De beleggingen dienen conform de Pensioenwet te worden gewaardeerd op reële waarde (marktwaaarde). Uit noot 1 van de toelichting op de jaarrekening blijkt dat de waardering van de beleggingen van de Stichting op basis van het 'look through'-principe voor circa 84% is gebaseerd op genoteerde marktprijzen en voor circa 16% op onafhankelijke taxaties en netto contante waarde-berekeningen. De waardering van de beleggingen is in belangrijke mate bepalend voor de financiële resultaten van het fonds.

Vanwege de omvang van de beleggingen in relatie tot de jaarrekening als geheel beschouwen wij de waardering van de beleggingen als een kernpunt van onze controle.

Onze aanpak

Wij hebben de waardering van de beleggingen gebaseerd op marktnoteringen onderzocht met gebruikmaking van een eigen waarderingsspecialist. Onze waarderingsspecialist heeft de gehanteerde waarderingen vergeleken met zelfstandig in de markt waarneembare prijzen.

Voor zover wij de waardering niet rechtstreeks via onze waarderingsspecialiste hebben gecontroleerd, hebben wij de waardering van de beleggingen getoetst aan de hand van (door een andere onafhankelijke accountant gecontroleerde) jaarrekeningen. Wij hebben hierbij onder meer aandacht besteed aan consistentie met de waarderinggrondslagen van de Stichting ten opzichte van die van het beleggingsfonds alsmede de strekking van de verklaring van de andere onafhankelijke accountant.

Voorts hebben we de toereikendheid van de toelichting onder noot 1 van de toelichting geëvalueerd.

Onze observatie

Wij vinden dat de waardering van de beleggingen in de jaarrekening op aanvaardbare wijze is bepaald. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de beleggingen is toereikend.

Waardering van beleggingen voor risico deelnemers

Omschrijving

De beleggingen voor risico deelnemers vormen een significante post op de balans van de Stichting. De beleggingen voor risico deelnemers bedragen circa 36% van het balanstotaal. Deze beleggingen dienen conform de Pensioenwet te worden gewaardeerd op reële waarde (marktwaaarde). Uit noot 2 van de toelichting op de jaarrekening blijkt dat de waardering van de beleggingen voor risico deelnemers van de Stichting is gebaseerd op andere waarderingmethoden (voor fondsbeleggingen wordt de waardering bepaald op basis van de laatst ontvangen fondsrapportages).

Vanwege de omvang van de beleggingen voor risico deelnemers in relatie tot de jaarrekening als geheel beschouwen wij de waardering van de beleggingen voor risico deelnemers als een kernpunt van onze controle.

Onze aanpak

Wij hebben de waardering van de beleggingen voor risico deelnemers onderzocht met gebruikmaking van een eigen waarderingsspecialist. Onze waarderingsspecialist heeft de gehanteerde waarderingen vergeleken met zelfstandig in de markt waarneembare prijzen.

Voorts hebben we de toereikendheid van de toelichting onder noot 2 van de toelichting geëvalueerd.

Onze observatie

Wij vinden dat de waardering van de beleggingen voor risico deelnemers in de jaarrekening op aanvaardbare wijze is bepaald. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de beleggingen voor risico deelnemers is toereikend.

Waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Omschrijving

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds (hierna: 'de voorziening pensioenverplichtingen') is een significante post op de balans van de Stichting die wordt gewaardeerd op reële waarde (marktwaarde). De waardering van de voorziening pensioenverplichtingen komt tot stand door middel van een berekening waarin aanspraakgegevens van deelnemers met behulp van belangrijke schattingen over levensverwachtingen, kostenniveaus en arbeidsongeschiktheid worden vertaald naar verwachte toekomstige kasstromen (uitkeringen). De kasstromen worden contant gemaakt met gebruikmaking van de rentetermijnstructuur ultimo boekjaar zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank.

Het maken van de schattingen vergt een hoge mate van oordeelsvorming door het bestuur, waarbij gebruik wordt gemaakt van actuariële modellen en het bestuur zich laat adviseren door actuariel deskundigen. Gezien de complexiteit en de invloed hiervan op de hoogte van de voorziening pensioenverplichtingen, het saldo van baten en lasten, het eigen vermogen en de beleidsdekkingsgraad vormt de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen een kernpunt van onze controle.

Het bestuur heeft in de paragraaf 'Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling' de waarderingsgrondslagen en veronderstellingen voor de voorziening pensioenverplichtingen opgenomen. Uit deze toelichting blijkt dat schattingswijzigingen hebben plaatsgevonden. In de 'Risicoparagraaf' is de gevoeligheid van de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor schattingen uiteengezet.

Onze aanpak

Bij onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden van de certificerend actuaaris die door de Stichting is aangesteld. Wij hebben bij aanvang van de controle en bij afronding ervan afstemming gehad met de certificerend actuaaris over de te volgen aanpak, de attentiepunten en de uitkomsten.

Wij hebben de door het bestuur gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen geëvalueerd. Hierbij hebben wij de consistentie, prudentie en actualiteit van de schattingsmethode en veronderstellingen betrokken. Wij hebben de onderbouwing van de veronderstellingen door het bestuur geëvalueerd aan de hand van een toetsing van de historische betrouwbaarheid daarvan en algemeen geactualiseerde uitgangspunten zoals overlevingskansen. De gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen hebben wij besproken met de certificerend actuaaris.

Wij hebben de actuariële verklaring zoals opgenomen in de overige gegevens en de werkzaamheden van de certificerend actuaaris geëvalueerd.

Onze werkzaamheden omvatten verder het evalueren van de uitkomst van de actuariële analyse van het saldo van baten en lasten in relatie tot eerder gemaakte schattingen en kasstroomprojecties. Tevens hebben wij de waarderingsgrondslagen en de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen in de jaarrekening geëvalueerd.

Onze observatie

Wij vinden dat de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen in de jaarrekening op aanvaardbare wijze is bepaald. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de voorziening pensioenverplichtingen is toereikend.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben een mindere diepgang dan onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de informatie die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude. Daarbij is het bestuur, onder toezicht van de raad van toezicht, verantwoordelijk voor het voorkomen en ontdekken van fraude en de niet-naleving van wet- en regelgeving en het nemen van maatregelen om de gevolgen, voor zover mogelijk, ongedaan te maken en herhaling te voorkomen.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de Stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de Stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische

alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de Stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze doelstelling is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een entiteit haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur en de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur en de raad van toezicht hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Utrecht, 13 juni 2025

KPMG Accountants N.V.

D.M.A. van Walraven RA

Bijlagen

Bijlage 1: Verzekerdenbestand

	Deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen-gerechtigden
Stand per 31 december 2023	5.267	9.842	1.464
Mutaties door:			
– Nieuwe toetreding	897	0	0
– Ontslag met premievrije aanspraak	-959	959	0
– Waardeoverdracht	0	-223	0
– Overlijden	-8	-16	-12
– Ingang pensioen	-22	-164	221
– Afkopen	0	0	-7
– Andere oorzaken	2	-39	-12
Mutaties per saldo	-90	517	190
Stand per 31 december 2024	5.177 ¹⁾	10.359	1.654
Specificatie pensioengerechtigden		2024	2023
Ouderdomspensioen		1.332	1.160
Partnerpensioen		251	234
Wezenpensioen		71	70
		1.654	1.464

1) Waarvan deelnemers met (gedeeltelijke) vrijstelling van premiebetaling: 114.

Bijlage 2: Personalia en organisatie pensioenfonds

Samenstelling bestuur

De samenstelling van het bestuur per 31 december 2024 is als volgt.

<i>Gekozen door de deelnemers</i>	<i>Functie</i>	<i>Geboortejaar</i>	<i>Lid vanaf</i>	<i>Einde zittingsduur</i>
P. de Gooijer	bestuurslid	1967	01-07-2023	01-07-2027
B. Karagöz-Çakir	bestuurslid	1976	23-04-2024	01-07-2028
<i>Op voordracht door de werkgever</i>				
J.H. van Hensbergen	bestuurslid	1973	01-09-2016	01-07-2028
<i>Op voordracht van de Ondernemingsraad</i>				
A.J. Holsappel	voorzitter	1956	10-04-2013	01-07-2025
M.C. de Heer	secretaris	1963	01-07-2018	01-07-2026
<i>Gekozen door de gewezen deelnemers</i>				
W.W.H. Starmans	bestuurslid	1953	01-07-2018	01-07-2027
<i>Gekozen door de pensioengerechtigden</i>				
B.J. Helders	bestuurslid	1955	01-07-2022	01-07-2026

Over de samenstelling van het bestuur is over 2024 het volgende op te merken:

- Mevrouw Chraa is per 1 mei 2023 geen bestuurslid meer. Zij is per die datum ook uitdienst getreden bij de werkgever. Mevrouw Karagöz-Çakir is na de gehouden verkiezingen per 1 augustus 2023 door het bestuur benoemd als aspirant-bestuurslid. Met de positieve verklaring van DNB per 23 april 2024 is mevrouw Karagöz-Çakir formeel bestuurslid van het pensioenfonds.

Samenstelling verantwoordingsorgaan

De samenstelling van het verantwoordingsorgaan per 31 december 2024 is als volgt.

<i>Namens de werkgever</i>	<i>Functie</i>	<i>Geboortejaar</i>	<i>Lid vanaf</i>	<i>Einde zittingsduur</i>
H.J.M. Wasser	voorzitter	1958	01-01-2016	31-12-2026
<i>Namens de pensioengerechtigden</i>				
H. van Giersbergen	lid	1954	15-07-2022	31-12-2026
<i>Namens de gewezen deelnemers</i>				
J.M. Ester	lid	1965	01-08-2023	31-07-2027
<i>Namens de deelnemers</i>				
M.W.A. van Berkel	lid	1968	01-07-2018	31-12-2025

Samenstelling van de raad van toezicht

De samenstelling van de raad van toezicht voor het verslagjaar 2024 is als volgt.

Naam	Functie	Geboortjaar	In functie sinds	Einde zittingsduur
W. Caderius van Veen	Voorzitter	1959	01-01-2022	1 januari 2028
E. Vlastuin	Lid	1975	01-01-2022	1 januari 2026
S. Linnenbank	Lid	1964	01-01-2022	1 januari 2029

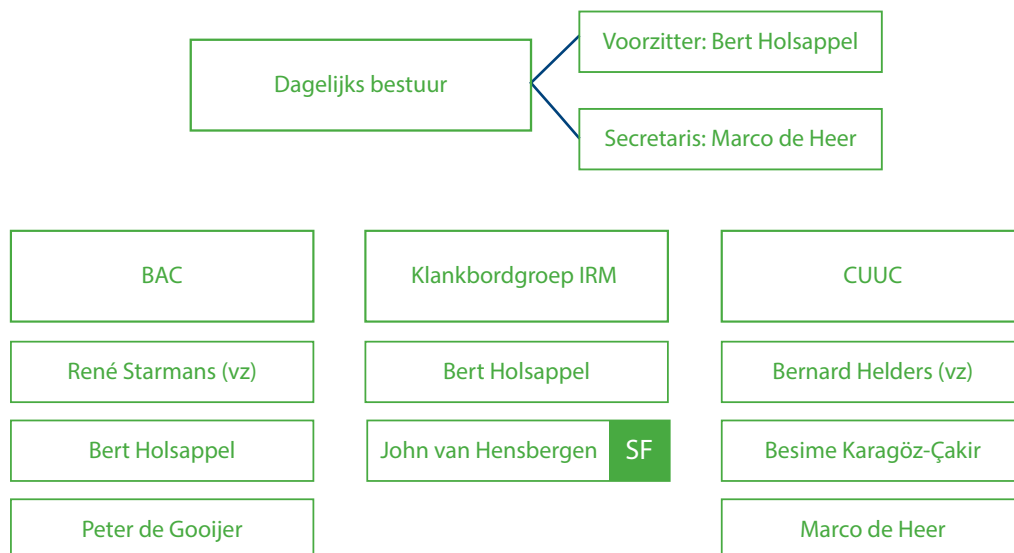
Over dit overzicht aangaande de raad van toezicht is voor 2024 het volgende op te merken:

- De zittingstermijn van de heer Linnenbank eindigde per 1 januari 2025. Na een bindende voordracht van het verantwoordingsorgaan is de heer Linnenbank door het bestuur herbenoemd voor een termijn van vier jaar.

Commissies

Het bestuur werkt met een commissie structuur, waarbij de bestuursleden voorzitter zijn en/of deelnemen in één of meer commissies. De commissies bereiden alle onderwerpen op hun taakgebied voor en stellen adviezen op voor het bestuur voorzien van een risicoafweging. Het bestuur neemt mede op basis hiervan een besluit. De commissies worden desgewenst aangevuld met tijdelijke of permanente externe specialisten. Elke commissie heeft eigen taken en verantwoordelijkheden. Deze zijn uitgewerkt in het bestuursdocument ‘Algemene Governance’ en hieronder beknopt weergegeven.

Bestuurlijke indeling PF Capgemini per 31-12-2024

Dagelijks Bestuur (DB)

Het dagelijks bestuur van het fonds bestuurt de dagelijkse gang van zaken binnen het bestuur en voert taken uit die voortvloeien uit genomen bestuursbesluiten. Daarnaast is het DB het gezicht van het bestuur naar buiten en ook de contactpersoon van sociale partners. Het DB bestaat uit de voorzitter en de secretaris van het bestuur.

Beleggingsadviescommissie (BAC)

De beleggingsadviescommissie heeft een voorbereidende c.q. beoordelende en adviserende rol richting het bestuur ten aanzien van: de beleggingsrisico's, de beoordeling van economische ontwikkelingen, het nemen van maatregelen ten aanzien van risicobeheersing, de formulering en beoordeling van het beleggingsbeleid, het vaststellen van het beleggingsplan, de monitoring van de benoeming, de prestaties en het ontslag van externe managers, de beoordeling functioneren van de uitvoeringsorganisatie op het gebied van beleggingen. De beleggingsadviescommissie bewaakt de operationele financiële risico's van het fonds en wordt ondersteund door de adviseur vermogensbeheer.

Klankbordgroep Integraal Risicomanagementmanagement (IRM)

De klankbordgroep IRM kan door het bestuur worden ingericht ten behoeve van de ondersteuning van de sleutelfunctiehouder risicobeheer bij het uitvoeren van zijn beoordeling, monitoring en rapportering met betrekking het risicobeheersysteem.

Commissie Uitbesteding Uitvoering en Communicatie (CUUC)

De CUUC bereidt de besluitvorming voor ten aanzien van de uitbesteding en communicatie en ziet toe op de kwaliteit en uitvoering van het uitbestedingsbeleid. Tevens bereidt het uitbestedingstrajecten voor en stelt het de selectiecriteria vast. De uitvoering van de pensioenregeling valt onder het werkterrein van deze commissie en de CUUC bewaakt de kwaliteit van dienstverlening. De commissie bewaakt de operationele niet-financiële risico's van het fonds. De naam van deze commissie is in 2024 aangepast naar CUUC waardoor de werkzaamheden ten aanzien van communicatie ook in de naam tot uitdrukking is gekomen.

Sleutelfunctiehouders

In het kader van de IORP II richtlijn dient het bestuur sleutelfunctiehouders en -vervullers te benoemen voor risicobeheer, interne audit en actuariaat. Het fonds heeft sleutelfunctiehouders voor interne audit en actuariële functie.

Sleutelfunctie	Houder sleutelfunctie	Operationele invulling
Risicobeheerfunctie	WTW, de heer M. Ceelaert	WTW
Actuariële functie	Triple A, de heer J. Tol	Triple A
Interne auditfunctie	De heer J.H. van Hensbergen	PWC

Bijlage 3: Betrokken partijen

Waarmerkend actuaaris

Triple A te Amsterdam

Voor het actuariaat wordt onderscheid gemaakt tussen adviserende en waarmerkende (certificerende) werkzaamheden. De waarmerkende werkzaamheden zijn opgedragen aan Triple A.

Adviserend actuaaris

WTW Netherlands B.V.

De adviserende werkzaamheden van het actuariaat zijn opgedragen aan WTW.

Accountant

KPMG Accountants N.V. te Utrecht

De controle van de jaarrekening is opgedragen aan KPMG Accountants.

Bestuursondersteuning

ABB voor Pensioenfondsen te Den Bosch

De bestuursondersteuning ondersteunt het bestuur primair bij de uitvoering van haar bestuurstaken en secundair bij het invullen van de bestuurlijke regiefunctie. Vanaf 2019 is dit belegd bij ABB voor Pensioenfondsen.

Administrateur

AZL N.V. te Heerlen

De pensioenadministratie van het fonds is uitbesteed aan AZL. Per 1 januari 2024 gaat een nieuwe overeenkomst in. Uitgangspunt is dat het bestuur, conform de eisen van de Pensioenwet, verantwoordelijk blijft voor de juiste uitvoering van de uitbesteede taken.

Vermogensbeheer

GSAM te 's Gravenhage

De uitvoering van het vermogensbeheer, voor zowel de uitkeringsregeling als voor de premieregeling, is belegd bij GSAM.

Advisering vermogensbeheer

Sprenkels te Amsterdam

De adviserende werkzaamheden voor het vermogensbeheer zijn opgedragen aan Sprenkels & Verschuren.

Custodian

Caceis te Amsterdam

De custodian is de financiële partij die de effecten bewaart. Daarnaast is de custodian verantwoordelijk voor de monitoring van de afspraken die zijn vastgelegd in de beleggingsmandaten. Deze werkzaamheden zijn opgedragen aan Caceis.

Herverzekering

ElipsLife te Amstelveen

Bij ElipsLife zijn het overlijdensrisico en het premievrijstellingsrisico bij arbeidsongeschiktheid herverzekerd. Uitgaande herverzekeringspremies worden verantwoord in de periode waarop de herverzekering betrekking heeft. Vorderingen uit herverzekeringscontracten op risicobasis worden verantwoord op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet.

Compliance officer

**Mevrouw K.S. Rijnders, Compliance Officer Capgemini te Utrecht
De heer P. de Koning en de heer R. van Dongen,
TriVu te Zevenbergen**

Het bestuur heeft een compliance officer benoemd. De compliance officer bewaakt dat het fonds voldoet aan de voor het fonds van toepassing zijnde actuele wet- en regelgeving op het gebied van ethics. De compliance officer heeft gedurende het jaar toegang tot alle fondsdocumenten. Het bestuur is in 2023 tot de conclusie gekomen dat de huidige invulling van de compliance rol uitbreiding behoeft. Daarom hebben we een RFP gedaan en zijn er met een drietal partijen gesprekken gevoerd. Uiteindelijk is gekozen voor Trivu als Compliance Officer ingaande per 1 juni 2024. Het jaarplan van de Compliance Officer is tijdens de bestuursvergadering van 17 mei 2024 vastgesteld.

Sleutelfunctiehouder Risicobeheer**WTW Netherlands B.V.**

De heer Ceelaert is de externe sleutelfunctiehouder.

Adviseur IT-security, datakwaliteit en privacy Montae te Rijswijk

De heer Van de Giessen van Montae ondersteunt het pensioenfonds bij het vervaardigen, evalueren en monitoren van beleid in het kader van IT-security, datakwaliteit en privacy.

Bijlage 4: Begrippenlijst

Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN)

In deze, door de wet verplicht gestelde nota, wordt het beleid van het pensioenfonds beschreven op het gebied van financiering, beleggingen, pensioenen en toeslagverlening.

Actuariële grondslagen

Factoren waarmee rekening wordt gehouden bij actuariële berekeningen. Voorbeelden van deze grondslagen zijn rente, sterftekansen en kostenopslagen.

Asset Liability Management (ALM)

Het in kaart brengen van de onderlinge samenhang van pensioenverplichtingen, premiebeleid en beleggingsportefeuille. Met behulp van ALM-simulatiemodellen worden beelden geschetst van de kansen en bedreigingen voor het pensioenfonds in diverse economische scenario's.

Beleidsdekkingsgraad

Het voortschrijdende gemiddelde van de actuele maanddekkingsgraden over de afgelopen twaalf maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor:

- het moment dat het pensioenfonds in een tekortsituatie komt, dan wel uit een tekortsituatie komt;
- de evaluatie van een eventueel herstelplan;
- het doorvoeren van eventuele kortingen;
- de toeslagen.

Benchmark

Representatieve herbeleggingsindex waartegen de prestaties van de beleggingsportefeuille worden afgezet (bijvoorbeeld AEX-index, MSCI-index).

Compliance

Compliance is het geheel van maatregelen dat zich richt op de implementatie, handhaving en naleving van externe wet- en regelgeving, interne procedures en gedragsregels om te voorkomen dat de reputatie en integriteit van het pensioenfonds wordt aangetast.

Deelnemers

Personen die pensioenrechten of pensioenkapitaal opbouwen bij het pensioenfonds

Dekkingsgraad

De dekkingsgraad is de verhouding tussen de netto activa en de technische voorziening, uitgedrukt in een percentage. Dit verhoudingsgetal geeft aan in hoeverre op lange termijn de pensioenverplichtingen kunnen worden nagekomen. De netto activa zijn het saldo van het belegd vermogen, de andere activa en de schulden.

Derivaten

Van effecten afgeleide financiële instrumenten (beleggingsproducten), waarvan de waarde afhankelijk is van de waarde van andere onderliggende variabelen als valuta's, effecten en rentes. Voorbeelden zijn futures en swaps.

ESG

Environment (milieu) Social Government. Milieu, sociaal en bestuur zijn de drie centrale factoren bij Maatschappelijk verantwoord beleggen

Financieel Toetsingskader (FTK)

De door de toezichthouder uitgevoerde methodiek voor de toetsing van de financiële opzet en toestand van pensioenfondsen.

Franchise

Het deel van het salaris dat niet wordt meegenomen bij het berekenen van de pensioengrondslag.

Gewezen deelnemers

Personen die aan de pensioenregeling hebben deelgenomen, maar nu niet langer werkzaam zijn in een van de aangesloten ondernemingen. Zij hoeven daarom geen premie meer te betalen. Gewezen deelnemers worden ook wel 'slapers' genoemd.

Herstelplan

Pensioenfondsen stellen in geval van een reservetekort een herstelplan op. Dit plan bevat de concrete maatregelen waardoor het pensioenfonds binnen een termijn van maximaal tien jaar weer beschikt over het vereist eigen vermogen.

ISAE

Een ISAE 3402 is een internationaal erkende audit standaard voor rapportage over beheersing van processen die zijn uitbesteed. De rapportage geeft het fonds meer zekerheid dat de financiële gegevens in vertrouwde handen zijn.

Een ISAE 3000 biedt zekerheid over de algemene proces- en bedrijfsvoering. Het geeft een waarborg dat de IT general controls met betrekking tot de processen die zijn uitbesteed, adequaat zijn ingericht.

Lifecycles

Pensioenpremie wordt belegd op basis van leeftijd. Hoe dichterbij de pensioendatum, hoe minder risicovol de beleggingen zijn. Er zijn verschillende lifecycles, variërend van weinig risico tot veel risico.

Matching portefeuille/ Return portefeuille

De matching portefeuille is het deel van de beleggingsportefeuille dat is ingericht om de rentegevoeligheid van de activa met de rentegevoeligheid van de passiva van een pensioenfonds af te dekken. De return portefeuille is het deel van de beleggingsportefeuille dat is ingericht om extra rendement te genereren.

Opkomende markten

Markten die eerder achterbleven bij de economische ontwikkeling, maar waarvan de vooruitzichten nu goed zijn. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om markten in Midden- en Zuid-Amerika, Midden- en Oost-Europa, het Verre Oosten en Zuid-Afrika.

Partnerpensioen op risicobasis

Er bestaat alleen aanspraak op partnerpensioen bij overlijden tijdens de deelneming.

Passief beleggingsbeleid

Met passief beleggen wordt bedoeld dat men niet een portefeuille samenstelt om een hoger rendement dan de index te behalen, maar om zo nauwkeurig mogelijk een bepaalde index te volgen.

Pensioengerechtigden

Gepensioneerde deelnemers en/of nabestaanden van deelnemers die een uitkering ontvangen van het pensioenfonds.

Pensioengrondslag

Het gedeelte van het salaris van de deelnemer waarover hij of zij pensioen opbouwt. Pensioenopbouw vindt alleen plaats over dat deel van het salaris dat ligt tussen de franchise en het in dat jaar geldende maximum pensioengevend salaris.

Premieovereenkomst

Een overeenkomst waarbij een vastgestelde premie wordt belegd en waarvan het ontstane kapitaal op de pensioendatum wordt omgezet in een pensioenuitkering. Het rendement tijdens de looptijd is voor risico en rekening van de deelnemer.

Prudentieel toezicht

Dit toezicht is gericht op het waarborgen van een stabiel financieel stelsel door de naleving te bevorderen van de regels met betrekking tot de soliditeit van de afzonderlijke financiële ondernemingen.

Raad van toezicht

Een intern toezichthoudend orgaan, dat toezicht houdt op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds.

Rentetermijnstructuur (RTS)

Maandelijks door toezichthouder DNB gepubliceerde marktrente met een looptijd van 1 tot 60 jaar, waarmee de toekomstige kasstromen van de verplichtingen worden verdisconteerd.

Return portefeuille/ Matching portefeuille

De return portefeuille is het deel van de beleggingsportefeuille dat is ingericht om extra rendement te genereren. De matching portefeuille is het deel van de beleggingsportefeuille dat is ingericht om de rentegevoeligheid van de activa met de rentegevoeligheid van de passiva van een pensioenfonds af te dekken.

SAA-studie

Een Strategische Asset Allocatie studie (SAA) bouwt voort op de bepaalde risicohouding en dit vastgestelde beleggingsuniversum en levert een kwantitatieve onderbouwing van de samenstelling van de portefeuille.

Senior loans/senior leningen

Vreemd vermogen (obligaties c.q. leningen) dat op basis van zekerheden (onderpand) is verschaft. Bij een faillissement of het liquideren van de uitgevende instelling hebben de schuldeisers van senior leningen voorrang boven (onder meer) de verschaffers van achtergestelde leningen.

Sleutelfunctiehouder

Een natuurlijk persoon die eindverantwoordelijk is voor de uitoefening van de taken die vallen onder de desbetreffende sleutelfunctie. De sleutelfunctiehouder is in staat om op overtuigende wijze het fonds te adviseren en bereid om in voorkomende gevallen te escaleren naar intern en extern toezicht.

Sleutelfunctie vervuller

Alle betrokken personen of organisatorische eenheden die betrokken zijn bij de uitvoering van de taken die vallen onder de sleutelfunctie.

Solvabiliteitsrisico

Het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen om op de lange termijn aan de pensioenverplichtingen te kunnen voldoen. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming

en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor eventuele indexatie van opgebouwde pensioenrechten.

Spreadrisico

Het risico dat er zich een waardedaling van een positie voordoet als gevolg van een wijziging in het door de markt gepercipieerde kredietrisico. Dit komt tot uiting in een verhoogde omvang van een spread (tussen twee rentevoeten).

Strategisch beleggingsbeleid

Dit beschrijft de beleggingsdoelstelling, de (beleggings)beginselen, de risicotolerantie, de governance en het risicobeheer en vormt daarmee het fundament voor het beleggingsbeleid en beleggingsproces.

Strategische allocatie

De verdeling van beleggingen over verschillende beleggingscategorieën, zoals bijvoorbeeld aandelen, vastrentende waarden en vastgoed. Ook wel beleggingsportefeuille.

Swap

Een swap is een derivaat waarbij een partij een bepaalde kasstroom of risico wisselt tegen dat van een andere partij. Deze twee componenten worden ook wel de 'legs' van de transactie genoemd. Swaps zijn derivaten, dat wil zeggen dat ze afgeleide producten zijn.

Tegenpartijrisico

Het risico dat de tegenpartij van een transactie niet aan zijn contractuele verplichtingen blijkt te kunnen voldoen. Bijvoorbeeld bij een verstrekte lening dat rente en/of aflossing niet betaald worden en/of andere financiële verplichtingen niet ingelost worden.

Uitkeringsovereenkomst

Bij een uitkeringsovereenkomst wordt een aanspraak op een uitkering vastgesteld afhankelijk van het salaris en/of de diensttijd van de werknemer. Bij een uitkeringsovereenkomst ligt het langlevensrisico als het beleggingsrisico bij de pensioenuitvoerder

Bijlage 5: Nevenfuncties

Stand per 31 december 2024

Register nevenfuncties

Lid Verantwoordingsorgaan	Rol binnen pensioenfonds	Nevenfuncties
Dhr. Wasser	Voorzitter	– Directie secretaris Capgemini Nederland BV – Voorzitter Dr. R. van Luttervelt Restauratie Stichting – Voorzitter/Penningmeester Vereniging Vechtoevers – Dorpsraad Maarssen
Mw. Van Berkel	Lid, namens actieve deelnemers	– HR Director Capgemini Insights & Data Nederland
Dhr. Van Giersbergen	Lid, namens de gepensioneerden	– Geen
Mw. Ester	Lid, namens de gewezen deelnemers	– Lid Bestuur Nederlandse Vereniging van Toezichthouders in Zorg en Welzijn t/m 28-11-2024 – Lid Raad van Toezicht Therapeutisch Centrum GGZ – Lid Raad van Commissarissen UWON – Lid Raad van Commissarissen SSH& – Lid Raad van Commissarissen ProWonen – Lid Raad van Toezicht De Hoogstraat Revalidatie Utrecht m.i.v. 01-06-2024

Register nevenfuncties

Lid Raad van Toezicht	Rol binnen pensioenfonds	Nevenfuncties
Mw. W. Caderius van Veen	Voorzitter RvT	– Lid RvC Dela Coöperatie U.A., Dela Holding N.V., DELA Natura-en levensverzekeringen N.V. (allemaal onderdeel van dezelfde groep en daarom op grond van artikel 2:252a lid 2 onder b BW kwalificerend als één benoeming) / 1 januari 2014 - heden; – Lid RvC Woningcorporatie Stichting Trivire (art 2:252a BW van toepassing en stelt verplicht financiële verantwoording op) / 1 juli 2020 - heden, Lid AC; – Lid RVC Unilever Nederland Holdings BV / 15 januari 2022 - heden – Lid RvT SLO (Stichting voor Lever en Maag Darm Onderzoek) EMC Rotterdam, onbezoldigd / 4 september 2023 - heden – Lid bestuur STOER (Stichting organisatie van effectenhandelaren te Rotterdam) / 2023 (oktober) - heden (dit is een fonds opgericht na overheveling/fusie met de Amsterdamse beurs in 1973) – Eigenaar Caadje BV

Lid Raad van Toezicht	Rol binnen pensioenfonds	Nevenfuncties
Mw. Vlastuin	Lid RvT	– Bestuurslid BPL Pensioen – Voorzitter Auditcommissie / lid RvT Solidez t/m 30-06-2024 – Sleutelfunctiehouder Risicobeheer Pensioenfonds Kappers – Directeur Groot Aandeelhouder bij 'Wijf met bedrijf' BV – Bestuurslid en sleutelfunctiehouder risicobeheer Pensioenfonds Yara, is per 31-10-2024 veranderd in Lid College van Vereffenaars Pensioenfonds Yara in liquidatie – lid Audit commissie Pensioenfonds Particuliere beveiliging – Sleutelfunctiehouder Risicobeheer Pensioenfonds Recreatie (sinds 1-1-2024) – Bestuurslid Vereniging Intern Toezicht Pensioensector (vanaf april 2024)
Dhr. Linnenbank	Lid RvT	– Lid RvT Stichting Pensioenfonds SABIC – Lid RvT Museum Speelklok – Eigenaar / consultant Making Strategy Work – Bestuurslid Vereniging Intern Toezicht Pensioensector / november 2023 - heden – voorzitter commissie Data & IT bij de Pensioenfederatie – Lid RvT SNS Reaal (vanaf februari 2024) – Voorzitter van de RvT van NN CDC Pensioenfonds (per 01-01-2025)

Register nevenfuncties

Bestuurslid	Bestuursfuncties	Nevenfuncties
Dhr. A.J. Holsappel	Voorzitter, lid beleggingsadviescommissie	– Penningmeester van Domkerk Utrecht – Lid beleggingscommissie Protestantse Gemeente, Utrecht – Penningmeester van de Protestantse Gemeente Utrecht – Penningmeester Protestantse Stichting Exploitatie Prinsenhof – Lid bewonerscommissie Vereniging van Eigenaren Raadwijk/Tollensstraat/Vondellaan, Utrecht
Dhr. M.C. de Heer	Secretaris, lid Commissie Uitvoering en uitbesteding	– Penningmeester van de Landelijke Vereniging van Adoptieouders (LAVA) – Business Risk Manager en Contract Manager bij Capgemini Nederland BV – Lid van de Ondernemingsraad van Capgemini Nederland BV alsmede lid van de pensioencommissie van deze OR – CISO (Chief Information Security Officer) divisie I&D Capgemini Nederland
Dhr. W.W.H. Starmans	Bestuurslid, voorzitter beleggingsadviescommissie	– Geen

Bestuurslid	Bestuursfuncties	Nevenfuncties
Dhr. J.H. van Hensbergen	Bestuurslid, sleutelfunctiehouder interne audit	– Legal Finance Director, Capgemini Benelux
Mevr. B. Karagöz-Çakir	Bestuurslid	– TeamLead Pension Services Capgemini
Dhr. P. de Gooijer	Bestuurslid	– Manager Financiële projecten NWAge gestopt medio 2024 – Bestuursadviseur BPF Zuivel en aanverwante industrie – Per 1-2-2025 adviseur bij Montae
Dhr. B.J. Helders	Bestuurslid	– Voorzitter van het bestuur van Wijkvereniging de Zuid in Noordwijk – Commissaris bij VVE Residence Rembrandt te Noordwijk